

Grégory Samak

GİZLİ KİTAP

roman

PEGASUS

İNSANLIĞIN KADERİNİ DEĞİŞTİREBİLECEK BİR ADAM VE BİR KİTABIN HİKÂYESİ...

Ömrünün son baharında, Elias Ein emekliliğini geçirmek için Avusturya'nın küçük bir kasabasına yerleşir. Yeni evinde olağanüstü bir şey keşfeder: Bodrum katı gizli bir kütüphaneye açılmaktadır ve içeride de Tanrı'nın her insanın kaderini yazdığı Büyük Yaşam Kitabı bulunmaktadır.

Elias büyülenmiştir: Bu gizli kitabın ona verdiği sıra dışı güç sayesinde zamanda yolculuk yapabilecek ve tarihin akışını kökten değiştirebilecektir. Sevdikleri ve yaşamları Naziler tarafından tehdit edilen Avrupa Yahudilerini kurtarmayı denemeye karar verir. Ancak tehlike altında olan, milyonlarca insanın kaderidir aslında. Mümkün olsaydı zamana müdahale etmenin getireceği sonuçları ele alan bu önemli roman, şaşırtıcı bir dostluk ve cesaret, nefret ve korkaklık öyküsü anlatıyor. Bunu yaparken de günümüzde yaşanan korkunç olaylara ışık tutuyor.

"*Gizli Kitap*, okurların büyük çoğunluğu tarafından 'heyecan dolu ve nefes kesici' gibi övgülere layık görüldü. Özünde geçmişin ne anlama geldiğine, ondan neler öğrendiğimize ve fırsatımız olsa neleri değiştirmek isteyeceğimize dair, fantastik öğelerle süslü masalımsı bir anlatı. Bu eser, Nazilerin gerçekleştirdiği ve tarihin acılarla dolu bir dönemi olan Yahudi Soykırımı'na tanıklık etmemizi sağlıyor."

Le Figaro

www.pegasusyayinlari.com
ISBN: 978-605-343-968-4

Kapak tasarım: Davide Nadalin
Uygulama: Linda Ronzoni / Meccano Floreal

Pegasus Yayınları: 1433
Bestseller Roman: 631

GİZLİ KİTAP
GRÉGORY SAMAK
Özgün Adı: Le Livre Secret

Yayın Koordinatörü: Yusuf Tan
Editör: Esra Kökkılıç
Düzelti: Halûk Kürşad Kopuzlu
Sayfa Tasarımı: Meral Gök

Baskı-Cilt: Alioğlu Matbaacılık
Sertifika No: 11946
Orta Mah. Fatin Rüştü Sok. No: 1/3-A
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: 0212 612 95 59

1. Baskı: İstanbul, Ağustos 2016
ISBN: 978-605-343-968-4

Türkçe Yayın Hakları © PEGASUS YAYINLARI, 2016
Copyright © Flammarion/Versilio, 2014

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Susanna Lea Associates'den alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Bu kitapta yer alan fotoğraf/resim ve metinler Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.'den izin alınmadan fotokopi dâhil, optik, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla kopyalanamaz, çoğaltılamaz, basılamaz, yayımlanamaz.

Yayıncı Sertifika No: 12177

Pegasus Yayıncılık Tic. San. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han
No: 11/9 Taksim / İSTANBUL
Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46
www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

GRÉGORY SAMAK

GİZLİ KİTAP

Fransızcadan Çeviren:
HASAN CAN UTKU

PEGASUS YAYINLARI

Louis-Elias, Raffaele ve Stéphanie için

"Yaradan'ın benim için çizdiği yolda bir uyurgezerin özgüveniyle ilerliyorum."

1

21 Aralık 1943

Çocuk G3'teki beyaz atını oynattı. Tam o anda da iki hamle sonra mat olacağının farkına vardı. Yine de başka bir hareket mümkün değildi. Yapacak bir şey yoktu. Onun yerinde başkası olsa, yaşı daha büyük olsa bile hıçkırmaya başlar ya da herhangi bir duygu ifadesi verirdi ama o mermer gibi hareketsiz kalıp gözlerini neredeyse hipnoz sabitliğiyle rakibinin göz yuvalarındaki buz mavisi iki parıltıya dikti.

Kahverengi paltosunun içindeki subayın dudağının köşesinde bir gülümseme belirdi. Sonra çiğnediği tütünün kara suyunu karla kaplı yere, gardiyanlar ile tutukluların ayaklarının dibine tükürdü.

Subay oyunu kazanmış olduğunu üç eldir biliyordu zaten...

Adam ölümcül bir hareketle H3'teki vezirini üç kare ilerletti.

Şah.

Çocuk boğazının düğümlendiğini hissetti. O sırada durumun çaresizliğinin farkına varan ve kimi üstün ırka kimi de burada tutuklu bulunan aşağı adamlara ait seyircilerin yüzünden bir dehşet dalgası geçti.

Küçük çocuk her şeye karşın bir çıkış yolu bulabilmek için çabalıyordu. Ancak hiç çıkış yoktu ve beti benzi attı.

"Oyna!" diye haykırdı subay.

Çocuk yerinden sıçradı. Gözleri yaşlarla dolmuştu.

"Oyna!" diye yineledi adam öfkeyle.

Sonunda çocuk şahını telaşla oynattı: Tek olasılıktı bu, kaderiydi.

Nazi subayı etki yaratma kaygısıyla içindeki hoşnutluğu gizledi. İskemlesinde doğruldu ve hesaplı bir yavaşlıkla vezirini G5'teki beyaz piyonun önüne geçirdi.

Şah mat.

Onun emir vermesine bile gerek kalmadan adamları çocuğa yaklaştı. Önceden anlaşıldığı üzere onu hareketsiz hale getirip sağ elini masanın üzerine koydular. Çocuk kaderinden kaçabilmek için boş yere yalvarıp duruyordu ama kimse olan bitene müdahale etmedi.

İki muhafızdan daha heybetli olanı sivri ucu körelmiş, çelikten kocaman bir bıçak çıkardı. Küçük kurban bir feryat koparak kudurmuş bir hayvan gibi çırpındı. Avcı ise zaferinin tadına varıyordu. Gözlerini olan bitenden hiç ayırmadan yeni bir fiske tütün çıkarıp bunu dişetine bastırdı.

Bıçaklı adam hiç duraksamadan, masanın kenarına dayanarak çocuğun sağ elinin işaret parmağını kesti, etini ikiye ayırıp kemiğini de ortasından kırdı.

Berrak mermerden satranç masası kocaman, kızıl bir kan gölüyle sırılsıklam oldu.

Çocuğun acı dolu haykırışları 1 numaralı kampın avlusunu çınlatırken sahneye tanık olanlarsa alaycılık ile mide bulantısı arasında ikiye ayrılmıştı.

Uzaklardan kim bilir kaçıncı idam mangasının, bitmek bilmez yolculuktan zaten bitap düşmüş bir aileyi hedef alan ateşi duyuldu.

Kesilen parmak, ana kampın çamurlu ve pis kokulu avlusunun orta yerine yuvarlandığında köpekler onu kapmak üzere ürkütücü bir vahşetle birbirleriyle yarışa girdi.

I

REX

2

Yirmi birinci yüzyılın ilk yarısı
Viyana - Avusturya

Elias yalnız bir adamdı. Kendi yaşındaki insanların çoğu gibi kimi alışkanlıkları, saçma sapan küçük takıntıları ve hayatı yeterince yoğun yaşamamış olduğuna ilişkin belli belirsiz bir duygusu vardı. Kişisel eşyalarının düzenine özen ve titizlik gösterirdi. Elbise dolabında gömlekleri kusursuzca asılmış olarak sıralanır, renklerine göre sınıflandırılmış ayakkabıları saplantı noktasına varan bir ayrıntı kaygısıyla parlatılmış olarak dururdu.

Yaşlı adam gizemden de nasibini almıştı. Yaşamının önemli anlarında hep aynı hareketi istemsizce yinelerdi: Sağ elinin parmaklarını ondan başka kimsenin görmediği hayalî bir piyanonun üzerinde sessizce gezdirirdi. Karısının ölümünün üzerinden otuz yıldan fazla zaman geçtiği halde sofrayı iki kişilik kurmaktan da hiç vazgeçmemişti.

*

Adı Elias Ein'dı. Doğu Avrupa'nın köklü ve büyük Yahudi ailelerinden birinden geliyordu ama soyu artık geçmişe aitti: Bütün sülalesi savaşın çalkantısı içinde yok olup gitmişti.

Bugün bu soyadını taşıyan yalnızca Elias ile kız kardeşi Yélèna kalmıştı; çoluğu çocuğu olmayan, artık iyice yaşlanmış son iki evlat.

Yirmi birinci yüzyılın başına gelindiğinde, babalarının ve ondan önce de babalarının babasının onlara anlattığı şeylerden geriye yalnızca belli belirsiz bir anı, geçip gitmiş bir altın çağın uzaklardaki yankıları kalmıştı.

Ancak Elias o zamanlara ait başka bir kalıntıyı daha saklıyordu: hayatta her şeyden daha çok önem verdiği eski bir müzik kutusu. Bunu ona çocukluğunda annesi hediye etmişti.

Bu müzik kutusu, sedef kakmalı sedir ağacından yapılmıştı. Çifte tabanın altına gizlenmiş olan mekanizması, yanda bulunan gizli bir çelik manivelayla kuruluyordu. Aradan yıllar geçmiş olsa da Rachmaninov'un o ünlü ezgisini, *Paganini'nin Bir Teması Üzerine Rapsodi* olan opus 43'ünü hâlâ kusursuzca çalıyordu. Bu onun en sevdiği parçaydı.

Elias'ın bütün mirası bu kutunun içinde toplanıyordu. Dama tahtası motifiyle süslü kapağın altında, yaşlı adamın içinde bütün hazinelerini saklamasına yetecek kadar yeri olan, yorgun bir kızıl kadifeyle kaplı bir iç alan bulunuyordu. Bu hazinelerse kenarları yırtılmış üç eski aile fotoğrafı, altın bir alyans, birkaç mektup ve artık çalışmayan Luger marka bir tabancadan ibaretti.

Bu silah Elias'a babasından kalmıştı ve onu, ailesinin geçirmiş olduğu korkunç saatlerin bir yadigârı olarak özenle saklıyordu.

Elias siyasetten hiç hoşlanmazdı. Fazla sosyal bir insan da değildi. Otuz üç yaşında hayattaki tek eşi Anna'yı, hiç çocuk sahibi olamadan yitirdikten sonra yabani tabiatı onu tamamen

ele geçirmişti. Otuz beş yıldır bu müzik kutusunun içinde duran bu alyans da karısına aitti.

Büyük sigorta şirketi Meyer'de memur olarak çalıştığı uzun yıllar boyunca hep Viyana'da yaşamış, suya sabuna dokunmadan günden güne görevini titizlikle yerine getirmekle yetinmişti.

Sanki sade ve sessiz bir adam olarak kaderini yerine getirmiş gibiydi. Şimdi de yetmiş yaşın eşiğinde tek istediği bu şehirden uzaklaşarak emekliliğini huzur içinde yaşamak ve mümkün olan en uzun süre boyunca yorgun bedeninin ona ihanet edeceği, ölümün onu alıp götüreceği anı beklemekti.

Bir emlak ilanına yanıt verdi. Rainergasse Caddesi'nden Viyanalı bir emlakçı Yukarı Avusturya'da, tam olarak da Avusturya Almanya sınırında yer alan küçük bir kasaba olan Braunau am Inn'deki mütevazı bir evi iyi bir fiyata satıyordu.

Gerçi burası yazın boğucu, kışın da sert iklimi olan bir yerdi ama çevresi yalnız yürüyüşler yapmaya elverişli geniş ormanlarla doluydu.

Dahası bu evin bir ruhu vardı; kendisine söylendiğine göre iki yüzyıldan eskiydi. Ön cephesi aşıboyalı, pencereleri beyaz kenarlı, eski bir gümrükçü eviydi. Şehirden uzakta, sanki yıllara meydan okuyordu. Evi düzgün bir hale getirebilmek için bir temizlikçi kadın saatlerce uğraşmış olmalıydı. Ancak vernik ve lambrilerin aşınmışlığını gideremişti. Dönemin mobilyaları evle birlikte bırakılmıştı.

Takım, en azından ilanda yazıldığına göre altı parçadan oluşuyordu. Asma katta bulunan mutfakta ahşap bir masa ile eski bir kömür sobası vardı. Yanındaki küçük salona Elias hemen Viyana'dan getirdiği kahverengi kadifeden bir berjer koltuk ile kütüphanesini yerleştirmişti. Daha büyük olan, duvarları tah-

tadan oyma panolarla kaplı burjuva salonuysa konuklar için oturma odası görevi görüyordu.

Üst kat iki yatak odasından oluşuyordu. Elias daha ferah olanını tercih etmiş, küçüğü boş kalmıştı. İki oda birbirine, fayans karoları eskimiş, muslukları pul pul olmuş bir banyoyla bağlanıyordu. Burada Elias'ın zihninde ciddi, ağırbaşlı ve saygın olarak canlandırdığı bir ailenin varlığı hâlâ belli belirsiz hissedilebiliyor gibiydi...

Geri kalmış ve sıradan görünümü bu benzersiz evin derindeki doğasını maskeliyordu: Burası aslında anılar bakımından çok zengin, unutulmaz bir geçmişe sahip olan bir yerdi. Aynı zamanda da kendini yalnızca gerçekten bakmaya zahmet eden kişilere gösteren bir sıcaklığa sahipti.

İşte bu yüzden bu ev onun hoşuna gitmişti: Özünde burası kendisine benziyordu...

3

Elias taşınmasıyla ilgili son formaliteleri de tamamlamıştı. Ayrıca çok kısa süre içinde kendine ev için bir yardımcı da bulmuştu, Renate Polster adında, tipik bir Avusturyalı olan, ciddi bir kadındı bu.

Yaklaşık elli yıllık bir kâhyalık geçmişi olan, buz gibi soğuk, kaba saba ama amansızca becerikli biriydi.

Bölgede kendisine seslenildiği adla "La Polster"in iki gün sonra işbaşı yapmasında anlaştılar.

*

Eylül ayıydı. Braunau her zamankinden de çok uykuda gibiydi.

Elias sıradan bir öğleden sonrayı kasabanın dar sokaklarını arşınlamaya ayırma kararı aldı ve bu sırada dikkatini ücra, karanlık ve tozlu, küçük bir eskici dükkânı çekti. Terk edilmiş görünüyordu. Adamın bakışı vitrinde, eski bir ahşap kürsünün üzerine yerleştirilmiş olan belirli bir nesneye takıldı.

Yaklaşınca berrak bir mermerden oyulmuş ve abanozla kakılmış bu muhteşem, eski satranç takımının bütün ayrıntılarını görebildi. Görkemli takım alacakaranlığın içinde sanki titreşir gibi görünüyordu.

Elias, aralık duran kapıdan dükkânın içine girdi. Kimse görünmüyordu.

Satranç taşlarının duruşundan devam etmekte olan bir oyun olduğu anlaşılıyordu, siyahların avantajlı olduğu durumdaki bir karşılaşma.

Cüretle elini beyaz şaha doğru götürdü.

"Oyun sırasının beyazlarda olduğuna nereden hükmettiniz?" deyiverdi birden kalın bir ses, sanki mezarın ötesinden gelirmiş gibi.

Elias ürperdi. Dükkânın arka bölmesinde opal gibi parıldayan bir çift ışıklı leke, üzerine dikilmiş bir bakış fark etti.

Elias yanıt vermedi.

Sonra da yabancının kendisine doğru yaklaştığını hissetti. Gözlerinin önünde bir siluet belirdi. Karşısında duran sanki İlkçağ'dan kalma bir figürdü. Gizli bir tapınağın kapısı önünde nöbet tutarcasına buraya göz kulak olan bir çeşit sfenks, bir ermiş gibi.

Elias şaşkınlığını gizlemeye çalışarak soğukkanlılığını geri kazanmasına yetecek sürede bir sessizliğin ardından, "Çok güzel bir parça bu, değil mi ama?" dedi

"Güzel parçadır, evet," diye onayladı yaşlı adam, "satrançtan gerçekten anlayanlar için. Şahın sırrına vakıf olanlar için, satrancın kimi zaman insanın canını bırakabileceği bir yüzleşme olduğunun farkında olanlar için..."

Elias ihtiyatla yine bir süre bekledikten sonra, "Fiyatı nedir?" diye sordu.

"Satılık değil..."

"Nedenini sorabilir miyim acaba?"

Ermiş, kendi kendine konuşurcasına mırıldandı. "Bu oyunun bittiği gün, işte o gün belki ondan ayrılabilirim."

Elias bütün vücuduyla bu tanımadığı adama doğru döndü. Bunun üzerine antikacı ilgilenmiş göründü.

"Daha önce bir yerlerde karşılaşmış mıydık?" diye sordu.

"Sanmıyorum."

"Sahi mi? Neyse, soruma hâlâ yanıt vermediniz... Sıranın beyazlarda olduğunu nereden çıkardınız?"

"Mantıksal olarak," diye karşılık verdi Elias. "Hatta matematiksel çıkarım da diyebiliriz. Beyazlar şah mattan dört hamle uzakta, hatta sanırım oyunun nasıl gelişmiş olduğunu geriye doğru çıkarabilirim bile."

Adam bir an şaşkınlıkla baktıktan sonra konuştu.

"Aslına bakarsanız siyahların oyuncusu, rakibinin karşı hamlesini... seksen uzun yıldan fazla zamandır bekliyor."

"Madem öyle," diye haykırdı Elias safça, "bu masayı sizden satın almaya pek de yakın sayılmam..."

Yabancı, Elias'ın yüzünü daha iyi görebilmek için ışığa doğru bir adım daha yaklaştı.

Birdenbire gizemli antikacının berrak gözleri kocaman açıldı ve içindeki güçlü heyecanı bastırarak narin bir sesle konuştu.

"Sof, benim adım Gustav Sof."

"Memnun oldum. Ben de Elias Ein, bana Elias diyebilirsiniz."

İki adam birbirlerini süzerek selamlaştı.

"Herr Sof," diye devam etti Elias nazikçe, "izin verin de size kartımı takdim edeyim. Olur da bu oyun günün birinde biterse belki size iyi bir fiyat önerebilirim..."

"Teşekkürler," diye yanıtladı ihtiyar tüccar aklı başka bir yerdeymiş gibi mekanik şekilde.

Tam Elias kapıdan çıkmaya hazırlanırken Sof ona seslendi.

"Bağışlayın Herr Ein, aslında size bir teklifte bulunmak istiyordum..."

Elias başını salladı.

"Bu benzersiz parçayı," diye devam etti Sof, "size vermeye hazırım, yalnız... bu oyunu bana karşı tamamlamanız şartıyla. Ne dersiniz?"

"Eh, ben de Braunau'ya yeni taşınmış olduğumdan buralarda pek fazla arkadaşım yok zaten. Tamamdır! Yarın akşam diyelim mi?"

"Çok güzel! Yarın görüşürüz," diye sözü bağladı Sof ve sonra da Elias Ein'ın taş döşeli sokağın kıvrımları arasında yavaşça gözden kayboluşunu dalgın bir tavırla izledi.

4

Elias, Braunau'ya taşınalı yedi gün oluyordu ve eşyalarının büyük kısmı hâlâ evin girişine yığılmış karton kutular içindeydi.

Elias bu evi çok hızlıca satın almıştı. Almadan önce yalnızca bir kere görmüş olduğundan yerleşme sırasında asma katta, merdivenin arkasında varlığından haberdar olmadığı bir oda bulunduğunu fark edince çok da fazla şaşırmadı. Eski bir çocuk odasına benzeyen, küçük, mavi bir yatak odasıydı bu.

Odanın içinde bulunduğu iyi durum onu biraz şaşırttı. Evin geri kalanına kıyasla burası sanki onca yılı hiç hasar görmeden geçirmiş gibiydi. Oysa emlakçının söylediğine bakılırsa uzun yıllardır burada hiç kimse oturmamıştı.

*

Saat sabah on birdi ve Elias birden taşınma işine yorduğu büyük bir yorgunluk hissetti. Odanın bir köşesinde terk edilmiş duran çocuk yatağının üzerine ilişti.

Kısa bir süreliğine gözlerini yumdu. Herhalde yaşından kaynaklanan ya da belki kaderin bir oyunu olan hafif bir uyuklama durumunun etkisi altında bastonu elinden kaydı ve parkenin eğri büğrü tahtalarının üzerine düştü.

Bastonun zeminde yuvarlanırken çıkardığı tanıdık olmayan ses Elias'ı irkiltti.

Yaşlı adam yattığı yerden kalkmadı ama sağ gözü yavaşça açılarak odanın ahşap döşemesini incelemeye koyuldu. Tahtaların arasında eski bir açıklığı ele veren bir ekleme fark etti.

Meraklanarak, şaşırtıcı bir çeviklikle bu izi yakından incelemek üzere ayağa fırladı.

Küçük yatağı güçlükle odanın duvarı boyunca itti ve böylece yerdeki eski hendek girişi tamamen açığa çıkmış oldu. Ancak görünürde herhangi bir halka ya da tutacak yoktu. Elias bastonunu yerden alarak bunu kaldıraç olarak kullanmayı denedi.

Sonunda tahta bir takırtıyla kendini bıraktı. Açıklıktaysa karanlığın içine doğru gözden kaybolan devasa bir taş merdiven ortaya çıktı.

Elias duraksayan adımlarla karanlığın içindeki çok sayıda basamaktan aşağı inerken evin altında çok derin bir mahzene gömülüyormuş duygusuna kapıldı. Sonra da kendini âdeta bir yeraltı katedrali gibi yankı veren, çok geniş ve kör karanlık bir yerde buldu.

El yordamıyla bir askı taşına asılı duran eski bir fener yakaladı. Yaktığı kibritin alevi fitili tutuşturduğundaysa Elias bütün yaşamı boyunca görmüş olduğu en olağanüstü yere girmiş olduğunun farkına vardı.

5

Lambanın cılız ışığı her iki yanından düzenli bir şekilde dairesel koridorların uzandığı devasa bir salonu ortaya çıkarmıştı. Elias kendini gerçekdışı boyutlardaki kocaman bir kütüphanenin ortasındaymış gibi hissetti. Her biri şık bir deriyle, gösterişli ve birbirinin tamamen aynı biçimde bağlanmış sayısız kitap dizisi duvarları göz alabildiğine kaplıyordu.

Salon tavanın altından birkaç metre yükseklikte, kusursuz bir dörtgen şeklindeydi. Tam ortasında eski bir çalışma masası ile yalın bir tahta iskemle duruyordu. Çember şeklindeki koridorların çeperleri de yine kitaplarla doluydu. Yukarıdan bakıldığında bu dekor, kare şeklindeki bir elmasın çevresine kurulmuş bir gül şeklini andırıyordu.

Burada doğaüstü bir azamet hissediliyordu. Bu salon hangi nedenle buraya, sanki evin içinde uykuya yatmış gibi gizlenmiş olabilir, diye düşündü Elias. Böylesine geniş, düzenli, bu kadar karmaşık bir yapıya sahip bir salon...

Gözlerinin önündeki bütün bu kitaplar hayranlık uyandırıcı bir düzen içindeydi. Tabandan tavana kadar kitapla kaplı bu duvarların büyüleyici renkliliği adamın başını döndürdü.

Girişe doğru geri dönünce onu buraya indirmiş olan ve burayı eve bağlayan taş merdiveni gördü.

Salona tepeden bakınca duvarın ortasına kazınmış bir yazıtın solgun ışığını fark etti. Birdenbire yazıt öyle bir güçle parıldamaya başladı ki ışığı yaşlı adamın kaskatı bedeninin içinden geçti.

Elias bakışlarını kaçırdı. Işıltı bütün salonu gezdi ve bu mekânın bütün güzelliğiyle çok sayıdaki süslemelerini ortaya çıkardı: Yol açılıyordu.

Yaşlı adam karşısındaki yazıyı yeniden seçebildi: akkor halindeki altı büyük, eski İbrani harfi. Harfler yanıyor ama tükenmiyordu.

Elias hayranlıkla İbranice sözcükleri yüksek sesle okudu: *Sepher H'aim*, "Büyük Yaşam Kitabı".

Sonra yaşlı adamın kafasının içinde çılgın bir vızıltı başladı.

"Yaz bizi de, ey Ölümsüz, Yaşamın Kitabı'na," beş bin yıldan beridir bütün dünyanın inançlı Yahudilerinin her yıl Kefaret Günü'nde tekrarladıkları duaydı bu. Bu cümle şimdi zihninde çınlıyordu.

Tapınaktaki inananların bu cümleyi nasıl bir heyecanla yinelemekte olduklarını hatırladı. Çocukluğunda babasının yanı başında durup onun da diğer inananlarla birlikte bu duayı söyleyişini dinlerdi. "Ey Ölümsüz, yaz bizi de Yaşamın Kitabı'na!"

Sonra da babasını düşündü. Şimdi neredeydi acaba? Keşke şu anda yanında olsaydı da bu şahane yeri o da görebilseydi...

İşte şimdi o, Elias Ein, tehlikesiz bir yüzyılın sıradan yaşlı adamı bu olağanüstü salonla karşı karşıyaydı.

Bakışları bir kere daha bitmek bilmeyen kitap sıralarında dolaştı. Kutsal bir mekânda bulunduğundan hiç kuşkusu yoktu. Ona göre Tanrı'nın ruhu burada uçuşuyordu. Neredeyse onu görebileceğini, ona dokunabileceğini düşünüyordu.

Bitkin bir adam olduğundan yere oturdu ve ateşten harflerin hayırlı altın ışığı içinde bedenini ikiye katlayarak zihninde derin düşüncelere daldı.

6

Elias'ın, keşfinin gerçekdışı büyüklüğü karşısında kendini toplaması dakikalar sürdü. Sonunda doğruldu. Hâlâ bu büyülenmenin etkisi altındaydı. Hem zaten ömrünün sonuna dek buraya her adım atışında aynı yoğun duyguları hissedecekti.

Hiçbir şeye dokunmaya cesaret edemedi; eski İsrail rahiplerinin bir zamanlar Ahit Sandığı'nı içinde barındıran kutsal Süleyman Tapınağı'ndaki Kutsalların Kutsalı odasına girerlerken olmaları gerektiği kadar ihtiyatlıydı.

Burada onu aşan pek çok şey vardı.

Bu kocaman salondaki bütün eski gaz lambalarını birbiri ardına yaktıktan sonra ayrıntıların her birinin ihtişamını tam olarak seyredebildi. Bakışları kitaplarla örtülü duvarlardan ortadaki büyük kareyi delen kıvrımlı koridorlara kayıyordu. Sonra da salonun çeşitli köşelerini arşınlamaya başladı. Tamamının çevresini dolaşması epey uzun sürdü.

Bu kütüphanenin her bir köşesi duvara oyulmuş raflarla doluydu ve bunların her birinin üzerinde de hepsi birbirine tıpatıp benzeyen onlarca mükemmel cilt kitap bulunuyordu.

Bu eserlerin yan kenarlarında görülen altın harf kombinasyonlarının sırrını çözmekte çok gecikmedi. Bu İbrani harfleri belli bir mantığı izliyordu: İlk iki harf alfabetik bir sınıflandır-

mayı belirtiyor, arkasındansa bir tireyi takip eden diğer harfler konumlarına bakılırsa sayısal bir değeri ifade ediyor olmalıydı.

Aslında Kabala geleneğinde her bir harf bir sayıya eşdeğerdir. Bu uygulama kimi metinlerin gizli anlamlarını açığa çıkarmaya yarardı... Elias bundan emindi: Bir katalogla karşı karşıyaydı, burası devasa bir sicil olmalıydı.

Kafasının içine fikirler arka arkaya üşüşüyordu: Bunlara dokunmaya hakkı var mıydı acaba? Eğer bu eserler gerçekten de ilahi nitelikteyse onları anlayabilecek miydi?

İşte o zaman Yaradan'ın ellerinde bulunan bir çocukmuş gibi tuhaf bir hisse kapıldı. Bu ücra kasabaya taşınmış olması bir rastlantı mıydı? Kendini olayların akışına bırakmıştı ve şimdi de bütün bunların rastlantı sonucu olabileceğine inanamıyordu.

Boğum boğum elini alnında, saçlarında gezdirdi ve kendini yaşamını, ölmüş eşini, yok olmuş ailesini düşünürken yakaladı.

Karşısına çıkan ilk rafı inceledi: Sıradaki ciltlerden ilkinin kenarında O ve R harfleriyle arkasından da P ve A harflerinin sayısal değeri bulunuyordu. Elias P'nin 80'e, A'nın ise 1'e eşdeğer olduğunu hatırladı. Yan yana getirilince bu iki harf 81 rakamını oluşturuyorlardı.

Devamı basitti, demek ki karşısında "OR..." ile başlayan eserlerin sicildeki seksen birinci cildi bulunuyordu. Dizide bu kitabı takip eden diğer nüshalara bir göz atarak bu bilgiyi denetledi: Hepsi aynı ilke doğrultusunda yükselen bir sırayla ilerliyorlardı. Bu keşif heyecan vericiydi; demek ki buranın mantığı gerçekten de insan zihnine açıktı.

Elias bir adım daha atarak söz konusu cildi eline aldı.

Eser ona anormal derecede ağır geldi.

Bunun üzerine yavaşça karenin ortasında bulunan çalışma masasına doğru yöneldi ve oturup kitabı sonsuz bir özenle masaya bıraktı.

Sonra da gözlerini eserden ayırmadan bir soluk aldı ve kitabı yeniden incelerken bu kusursuz işçilik karşısında yoğun bir heyecan duydu. Kapakta da yine aynı altın harfler kazılıydı: O/R-PA.

Kitabın değerli cildini kaldırdığındaysa hayret verici bir olaya tanık oldu: Bu özenle ciltlenmiş sayfaların üzerindeki metnin bütün harfleri akkor halindeydiler. Bunlar da yanıyor ama tükenmiyor, muhteşem bir alev kırmızısı ve altın sarısıyla sayfaların üzerinde eski harfleri hareketli ve parlak bir ışık içinde parıldatıyordu.

Bu kitabın ve bu yerin sırrı ne olabilirdi?

Parmağını bu ışıktan harflere doğru yaklaştırdı ve anında zihnini bulanık bir sis sarıverdi. Elini uzaklaştırdığındaysa sis yok oldu.

Artık geri dönmek için çok geçti: Bu yazıların anlamını çözmesi gerekiyordu. O zaman önündeki bu metnin arka arkaya gelen, bitmek bilmez biyografik anlatılardan oluştuğunu, aralarındaysa anlaşılmaz bazı şifreli ifadeler bulunduğunu fark etti.

Şu kadarını anlayabildi:

Viktor Orban [...] 14 Nisan 1902'de New York'ta doğdu; 12 Mayıs 1947'de Budapeşte'de öldü.

Bunun ardındansa şifreli harflerden oluşan, görünürde çok karmaşık olan ve bu "Viktor Orban"ın soyağacına ilişkin gizli ayrıntıları içerdiği anlaşılan bir sürü satır geliyordu. Anlatıda doğumu ve yaşamının koşullarıyla ilgili kimi belirlemeler yapı-

lıyor, yolculuklarından, karşılaşmalarından söz ediliyor, Elias'ın anlamını çözemediği şifreli kimi dökümler yapılıyordu.

Görünüşe bakılırsa bütün anlatılar aynı yapılanmaya göre hazırlanmıştı. Buna karşılık uzunlukları birbirinden çok farklıydı, kimi birkaç satırdan ibaretken kimi ortada belli bir neden olmadığı halde onlarca sayfa sürebiliyordu.

Kitabın harflerinin görüntüsü göz alıcıydı; sanki burada bütün insanlığın yaşamının ve ölümünün yazıya dökülme biçimi bulunuyor gibiydi.

Buraya hangi amaçla kaydedilmişlerdi? Hangi büyük mimar tarafından? Elias'ın kesinlikle hiçbir fikri yoktu.

Peki bu sicil hangi becerikli el tarafından tutulmuştu?

> Viktor Orban [...] 14 Nisan 1902'de New York'ta doğdu; 12 Mayıs 1947'de Budapeşte'de öldü – anlaşılmaz şifreler – Angela Miller'ın [...] kızı olan annesi Andra Clément ve Gustav Damian'ın [...] oğlu olan babası Nathan Damian'dan dünyaya geldi. Dindar bir aile. 17092. Birliktelikleri Nathan [...] tarafından 14 Aralık 1923'te New York'ta mühürlendi [şifreler]. Çocuğu yok [şifreler]. Kan zehirlenmesinden öldü [şifreler].

*

Elias Ein, sıradan bir Viyanalı emekli sigortacı, neredeyse tamamen sönmüş bir tarihin çocuğu olmayan son mirasçısı, hiçbir şeyi olmayan, hiç kimse olmayan bu adam şimdi adına ancak Yaşam Kitabı diyebileceği bu şeyin karşısında tek başınaydı.

Birkaç saat boyunca fenerlerin ışığında bu şifreli ciltlerin içerdiği, gerçeklere dayalı ve çoğunlukla anlaşılmaz olan anlatılara tamamen dalıp gitmiş olarak kaldı. Öyle çok kitap vardı

ki. Çünkü görünürdeki sıraların arkasında daha başka sıraların da bulunduğunu keşfetmiş, bu kadar çok sayıda metnin tamamını okumaya bütün bir ömrün bile yeterli olmayacağı sonucuna varmıştı.

Bunları incelemekle geçirdiği saatlere karşın zihni hâlâ berraktı. O sırada Elias'ın aklında bir düşünce uyandı. *Eğer bu kitaplar yeryüzünden gelmiş geçmiş bütün insan yaşamlarının kaydını içeriyorlarsa aralarında mutlaka Anna'nın kaderine ayrılmış bir bölüm de bulunuyordur.* Onun hatırası aklından hiç çıkmamıştı...

Bu fikrin verdiği elektrikle hayatta herkesten çok özlediği kadının öyküsünü içermesi gereken, K/A harfleriyle işaretli cildi bulabilmek üzere sonsuz koridorlara saldırdı. Uzun dakikalar sonunda aradığı kitabı ellerine alabildiği anda içindeki heyecan sonsuzdu.

Çalışma masasına yerleşip iştahla okumaya koyuldu.

Anna Kasper, Isaac ve Maria Kasper'in kızı, 12 Ağustos 1974'te doğdu, Viyana'da bir trafik kazasında öldü...

Bundan sonraysa Elias'ın artık neredeyse aşina olduğu ama anlamı onun için hâlâ çözülmez nitelikte olan şifreli, uzun bir bölüm geliyordu. Bu seferki epeyce genişti ve iki sayfadan fazla sürüyordu.

Metnin anlaşılabilir kısımlarını okumayı sürdürdü.

Mutlu bir çocukluk, ailesinin gözbebeği. (...) Viyana'da parlak bir öğrencilik (...).

Elias daha bu paragrafı okumayı tamamlayamadan yanaklarından aşağı inci gibi yaşlar süzülmeye başlamıştı. Viyana'daki

Café Brawslav'ın arka salonunda, onu genç ve gelecek dolu haliyle ilk gördüğü o benzersiz anı yeniden yaşıyordu.

Işıklar saçan sarı elbisesini, ensesinde nazikçe toplanmış uzun, siyah saçlarını yeniden görüyordu. O an belleğinde hâlâ çok yakınlardaydı. Gözlerini açıp da ihtiyar ellerini gördüğünde acımasız zamanın farkına vardı. Anna bu birkaç ışıklı satırda biraz olsun canlanmıştı ama onu aslında sonsuza dek yitirmişti.

Anlatı devam ediyordu:

Kısır bir kadındı. 12 Mayıs 1995'te Viyana'da Elias Ein ile tanıştı. Evlilikleri...

Kendi adını okuyunca sanki yıldırım çarpmış gibi oldu.

Boğazı kasvetle düğümlendi: Yaradan'ın yasalarından en gizli olanını açığa çıkarma, kendi sonunu öğrenme olasılığıyla karşı karşıya kalmıştı. Ölümle göz göze gelmeye cesaret etmek gibi bir şeydi bu.

İlerlemiş yaşına ve bütün görmüş geçirmişliğine karşın böyle bir yüzleşme olasılığı kanını donduruyordu. Kendini bunu yapabilecek güçte hissetmiyordu.

Yaşaması için kendisine kalan zamanın hiçliğe doğru geri döndürülemeyecek bir geri sayım olacağını kabul edebilecek miydi?

Her ne kadar artık kendisini bekleyen iyi bir şey olamayacağına inanıyorduysa da elinde kalan çok azıcık kaygısızlığı feda etmeyi de bir türlü göze alamıyordu.

İşte bu yüzden Elias, Tanrı'nın kitabında kendi adının açık açık yazılmış olduğunu, üstelik de bunu kasıtlı olarak yapmamışken gözleriyle gördüğü anda böyle bir şok ve telaşlı korku hissetti. Bir süre durmak zorunda kaldı.

Yaşamına ilişkin, kendisinin bile unutmuş olduğu bir dolu ayrıntı vardı burada: evlendikleri yer, düğünlerinde bulunan akrabaların isimleri vs. Ve her seferinde de o içinden çıkılmaz şifreli satırlar...

Sabahın erken saatinde, yorgunluğuna yenik düşmüş olan yaşlı adam, tuhaf rüyalarla dolu bir uykuya daldı. Akkor harflerin onu sarıp sarmalayan ışığı içinde eli altın kitabın harfleri üzerinde gezinirken zihnini bir kere daha ele geçiren o hafif baş dönmesini neredeyse fark etmedi bile.

Uykuya dalmış bedeninin yanı başında açık duran cildi, parmaklarıyla sanki yürek atışlarının ritmine uyarak aynı tempoda usul usul yokluyordu.

7

Elias daha yeni uyanıp da mavi odaya dönmüştü ki evin sokak kapısı vuruldu.

Akşam olmuştu bile; neredeyse bütün bir gün uyumuştu. Herr Sof, satranç oyununu bitirmeye gelmişti. Elias elinden geldiğince aceleyle çocuk yatağını açıklığın üzerine itti. Kapının gözetleme deliğinden antikacıyı görünce ondan bir süre beklemesini rica etti.

Büyük bir telaşla bir önceki gün yaşadıklarının yüzünde bırakmış olduğu yorgunluk izlerini gidermeye çabaladı ve üzerine temiz bir gömlek geçirdi.

Hava kararıyordu. Elias kapıyı açıp antikacıyı selamladı. İhtiyar nazikçe ve ağır adımlarla içeri girdi. İkisi birbirlerini süzdüler.

Sof deri eldivenler giymişti, bu onun için bir alışkanlıktı. Yaşlı olduğu kadar da yalnız görünüyordu ve yüzünde keskin bir zekâ ifadesi taşıyordu. Karmakarışık, beyaz saçlarıyla terk edilmiş, ihtiyar bir kurdu andırıyordu. Bununla birlikte ruhunun asaleti de seziliyordu.

"Randevumuzu unutmamıştınız umarım?"

"Hiç de değil," diye yanıtladı Elias. "Oyuna başlamadan önce bir şeyler içmek ister miydiniz?"

"Asla alkol almam ama pipo içsem rahatsız olur muydunuz?"

Her iki adam da fazla konuşkan değildi. Salondaki küçük, dikdörtgen sehpanın başına oturdular ve Elias mermerden muhteşem satranç takımını sehpanın üzerine yerleştirdi. Sof gergin görünüyordu; ceketinden eskimiş, ahşap bir pipo ile bir tütün kesesi çıkardı. Sof kendisinden beyazları oynatmasını isteyince bunu zaten beklemekte olan Elias başını salladı.

Bunun üzerine Sof, taşları onlarca yıldır durmakta oldukları konumlara, ezberinden ve en küçük bir duraksama göstermeden tıpatıp yerleştirdi. Bunun onun için heyecan verici ve törensel bir an olduğu her halinden anlaşılıyordu.

"Herr Sof, acaba size bu oyuna kiminle başlamış olduğunuzu sorabilir miyim?"

Bir süre sonra, "Eski bir anıdır bu... Bu oyun bundan uzun zaman önce, adı da yüzü de artık belleğimin derinliklerinde yitip gitmiş bir rakibe karşı başlamıştı..." dedi dalgınca.

Sof bir an durup Elias'a baktı ve devam etti.

"Her ne olursa olsun, sanırım bugün artık benim için bu öyküye bir son verme zamanı geldi."

"Bu dikkate değer görülmekten ne kadar onur duyduğumu bilmenizi isterim. Umarım buna layık olabilirim," diye karşılık verdi Elias kibarca.

Bütün dikkatini oyunun üzerine toplamaya çabalayan Elias, birkaç dakika sonra yaşlı antikacının yavaş yavaş eldivenlerini çıkarmakta olduğunu fark etti.

O zaman konuğunun çıplak ellerini gördü: Sağ elinin işaret parmağı kesilmişti.

Onu utandırmamak için Elias bakışlarını hızlıca satranç masasına çevirdi.

İki adam sessizce ve saatler boyunca Sof için son derecede önemli olan bu oyunu sürdürdü. Oyun sırasında da karşılıklı satranç oynamak üzere her cuma akşamı buluşmak için sözleştiler.

Amansız bir mücadelenin ardından, gecenin geç saatlerinde Herr Sof oyunu kazandı.

"İşte bu kadar! Kutlarım Herr Sof, bu oyunu yiğitçe oynadınız," dedi Elias şafak sökerken...

Yaşlı antikacı evine dönerken sanki geldiği zamankinden de daha hüzünlüymüş gibi tuhaf bir izlenim veriyordu.

8

O sabah Frau Polster, Elias'ın evinde çalışmaya ilk defa gelecekti. Geldiğinde yanında on yaşlarında küçük bir yamak da vardı. Çocuğun adı Thomas'tı ama yörenin insanları ona Ti-tom diye sesleniyorlardı.

Ti-tom, La Polster tarafından Elias'ın alışverişlerini düzenli olarak evine teslim etmekle görevlendirilmişti. Kadın, Inn bölgesi halkına özgü koyu Avusturya aksanıyla çekingen çocuğu yaşlı adamla tanıştırdı, Elias da onu nazikçe selamladı.

La Polster, Ti-tom'a talimatlarını verdikten sonra işlerinin başına geçti.

Gün ortasında Elias bir an durup salonun penceresinden dışarı baktı. Buradan ufuk çizgisine doğru dans ederek uzaklaşmakta olan çocuğun cılız silueti görülebiliyordu. Yaşlı adamın gözlerinin çevresindeki kırışıklıklar iyi niyetli bir gülümsemeyle kısıldı: Ti-tom ona hem çok eskilerde kalmış olan kendi çocukluğunu hatırlatıyor hem de yaşam başka türlü karar vermiş olsa Anna ile sahip olabilecekleri çocuğu düşündürüyordu.

Sonra berjer koltuğuna oturarak eğer bu evin sahip olduğu şahane sırdan daha erken haberdar olmuş olsa, haftada bir gün için bile olsa bir kâhya kadın ve bir teslimatçı çocuğun kendisini rahatsız etmesine izin vermeyeceğini düşündü.

Ancak artık, bu kadar küçük bir kasabada kuşkuları üzerine çekmeksizin geri adım atması için çok geçti.

Elias salonun kapısından, gözünün ucuyla La Polster'in çalışmasını izliyordu. Kadının işini bitirip de gitmesi için en az iki üç saat beklemesi gerekecekti.

Ti-tom, kolları paketlerle dolu, şarkı mırıldanarak geri geldi. Kısa bir süre sonra çocuk nazikçe salonun kapısını tıklattı.

"İçeri gel yavrucuğum. Ne istiyorsun?"

"İyi günler efendim, bunları posta kutunuzda buldum, size gelmişler."

Hiç yakını olmayan Elias kendisine mektup gelmiş olmasına şaşırdı. Gelen zarflar arasından resmî mühür taşıyan bir tanesi hemen dikkatini çekti. Üzerinde Viyanalı bir noterin adresi ve kaşesi bulunuyordu.

Yaşlı adam çocuğun yüzünü inceledi. Üzerindeki hırpani kılığa karşın bu çocukta dikkat çekici bir şey vardı: Bakışları öylesine parıltılıydı ki bir an için ona gizli kitabın ışığını anımsattı. Çocuğun gözlerindeki bu kutsal ateş de içinde bir ileti taşıyor gibiydi.

Ti-tom oyalanmadan odadan çıktı. Geriye yalnızca tabak çanak gürültüleri kalmıştı. O zaman Elias zarfı yırttı...

9

Viyana

Herr Elias Ein'ın dikkatine.

Herr Ein,

Kız kardeşiniz Bayan Yélèna Ein'ın geçtiğimiz 12 Ağustos günü Viyana'daki apartman dairesinde geçirmiş olduğu bir kalp krizi sonucunda, altmış üç yaşında vefat etmiş olduğunu üzülerek bildiririz. Cenaze töreni 16 Ağustos günü Viyana'daki Ottakring Mezarlığı'nda gerçekleştirilecektir. Gerek sevgili kız kardeşinizin cenazesiyle ilgili pratik konuları birlikte halledebilmemiz, gerekse çeşitli idari ve hukuki formaliteleri yerine getirebilmemiz için benimle iletişime geçerseniz size minnettar kalacağım.

En içten saygılarımla,

Avukat Dorfmeister.

Mektup, şokun etkisi altındaki Elias'ın elinden kayıp yere düştü. Artık bu dünyada tamamen yalnız kalmıştı. Bundan böyle ne bir ailesi ne geçmişi ne de geleceği vardı. Parmaklarını göz-kapaklarının üzerine götürdü.

Yélèna toprağa girmiş.

Zavallıcık mezarına kendisine eşlik edecek hiç kimsesi olmadan girmiş, kim bilir kendini ne kadar yalnız hissetmiştir, canım, bir tanem, sevgili kardeşim. Elleri yüzünde, böylece ağladı.

Karısı Anna'nın ölümünden bu yana hiç ağlamamış olduğundan gözyaşlarının tadını ikinci kez tadıyordu. Demek kardeşi de onu terk etmişti artık.

Cenazesi 16 Ağustos'ta olmuş. Oysa eylülün ortası gelmişti bile. Bu gecikmeye herhalde adres değiştirmesi sebep olmuş olmalıydı.

Utanarak kapının açıklığına doğru bir göz attı.

Henüz evden çıkmamış olan Ti-tom'un küçük salondaki kitap koleksiyonunun önünde oyalandığını gördü ve La Polster'in aceleyle mutfak kapısını kapattığını fark etti. Köylü kadının gıcırtılı ve taşralı sesini duydu.

"Bugünlük işim bitti Herr Ein. Benden başka bir istediğiniz var mı?"

"Çok güzel Frau Polster, başka bir ricam yok. Yarın görüşürüz," diyebildi.

"Yarın görüşürüz," diye yanıtladı kadın ve arkasından Elias sokak kapısının kapandığını duydu.

Kilidin tok sesi acısını ve derin yalnızlığını geri getirmişti.

Ailesinin geçmişini aklından geçirdi. Yélèna'nın da ölmesiyle o eski aile yapısından geriye ayakta kalan son taşın da kendisi olduğunun farkına vardı, kim bilir daha ne kadarlığına? Bütün geçmişi artık bir yıkıntılar arazisinden ibaretti ve kaderinin akşamı yerini geceye hızla bırakıyordu.

Babasının sözleri, soylarının felakete uğramadan önceki saygınlığına dair anlattıkları şaşırtıcı bir belirginlikle aklına geliyordu.

Sonra da tıpkı çok derinlerdeki suların yüzeye çıkışı gibi ruhunun en derin yerinden yaşamlarının gidişatında büyük bir iz bırakmış olması gereken bir sahneyi hatırladı: Bundan kırk yıl önceydi, babası amansız hastalığa mahkûm olduğunu öğrendiğinde onu yanına çağırmış ve çevresindekilerden onu iki çocuğuyla yalnız bırakmalarını istemişti.

O gün Gustav Ein, son arzusunu çocuklarına açmıştı. Majdanek toplama kampının karanlığında ölüp gitmiş olan iki erkek ve bir kız kardeşinden sonra şimdi de kendisi dünyayı terk etmeye hazırlanıyordu. Çocuklarına ailenin savaştan sağ çıkmış olan kolundan yalnızca üç kişi bulunduğunu bildirmişti.

İlk olarak Cermen kuzeni Jonathan Ein, 1938 yılında ABD'ye iltica ederek Nazizm'den kurtulmuştu. 1949 yılındaysa Roma'da, direksiyon başındayken eşiyle birlikte ölmüştü.

Ein ailesinin Alman kolunun tek temsilcisi Joseph Ein, çalışma kampından sağ kurtulan ender kişilerden biriydi. Hayatta kalmasınıysa yalnızca fiziksel sağlamlığına borçluydu. Ne yazık ki otuz bir yaşında, 1948 yılında göç etmiş olduğu İsrail'deki Ashdod plajlarında açıktaki akıntılar tarafından sürüklenip boğularak ölmüştü. Hiç çocuğu olmamıştı.

Ein sülalesinin son üyesiyse Cenova'daki diplomatlık görevi sayesinde korunmuş olan Gustav'dı.

Elias ve Yélèna Ein, babalarının ölümüyle birlikte isimlerinin geriye kalan tek umudunun kendileri olacağını böylece öğrenmiş oldu. Gustav Ein onlara soylarının tükenmemesi için ellerinden geleni yapacaklarına söz verdirdi.

Elias onca yıldır ağırlığını hissetmemiş olduğu bu yemini şimdi hatırlıyordu. Bu yemin şu anda içinde, korkunç bir bildirge gibi çınlıyordu.

Yirmi birinci yüzyıl eserini tamamlıyordu; zaferi o kazanmıştı ve geçmişin kumları Ein adını tamamıyla gömmek üzereydi. Bu adla birlikte tarihin bir sayfası da kapanmış oluyordu. Hukuk cellatların hakkından gelmişti. Yahudiler için bir devlet doğmuştu. Bundan sonra artık bu Avrupa Yahudileri, bütün o diasporaları, tarihleri, eski efsaneleri ve geçmişe olan özlemleriyle neye yarayacaklardı sanki?

Çoktan kapanmış bir devrin kalıntılarını su yüzünde tutmak için bu inat nedendi? Ein ailesi rolünü oynamıştı. Bir anlamda bu Avrupa Yahudilerinin tarihteki rolüydü.

Ancak tarihin merkezi bir kere daha yer değiştirmiş, başka yerlere, Atlantik'e, hatta daha da öteye, Asya'ya doğru kaymıştı. Hepsini mezar parçaları ve bitmez tükenmez inlemeleriyle birlikte, işe yaramaz incik boncuklar gibi geride, çok uzaklarda bırakmıştı.

Elias berjer koltuğunda oturup bu karanlık düşüncelerin içinde yüzmeye akşama dek devam etti.

Ti-tom onun içindeki sıkıntıyı hemen hissetti. İçindeki yetim, bu yaşlı adama karşı yüreğinde şefkat geliştirdi.

La Polster eve bir dahaki gelişinde Elias'ın yalnız bırakılmaya ihtiyaç duyduğunu bildiren notunu bulacaktı. Bu sayede adam, yatak odasının sessizliğine sığınabilecekti.

Yaşlı adam bastonunu bir kenara bıraktı ve müzik kutusunu eline aldı. Ancak bu akşam kutuyu açtığında belleğinde birdenbire başka bir çocukluk anısı canlanıverdi. Kendini on bir yaşındaki haliyle, Viyana operasının kırmızı kadifeleri ve altın işlemeleriyle çevrili olarak görüyordu. Annesi, babası ve Yélèna ile yan yana oturuyorlardı. Bu onun gittiği ilk konserdi.

Büyük orkestra Rachmaninov'un rapsodisini öyle büyülü bir biçimde çalmıştı ki küçük Ein bunun etkisinden ömrü boyunca kurtulamayacaktı.

Bundan birkaç hafta sonra annesi ona, bugün hâlâ yanında taşıdığı bu müzik kutusunu hediye etmişti. Ezgisi bir kere daha onu gözyaşlarına boğdu. Onun için bu, ailesinin şarkısı olmuştu artık.

Kutunun içinde duran nesneleri bir kere daha gözden geçirdi, sonra da noterden gelmiş olan mektubu özenle katlayarak bunların arasına yerleştirdi.

Hava kararıp da evinde tek başına kalınca, kendini hayattaki tek zevkine adamak istedi: ışıklı kitabı incelemeye. Ve içinde ölmüş kız kardeşinin hatırasına kavuşmanın gizli umuduyla, anlamı olmayan şeyde bir anlam bulabilmenin çılgınca umuduyla salonun yolunu tuttu.

10

Elias kapağı kaldırırken kitap salonunun koruyucu atmosferini bir kere daha hissetti. İçinde kız kardeşi Yélèna ile ilgili maddeyi bulmayı umduğu, E/I ve NP harfleriyle mühürlü cildi aramaya koyuldu.

Çok geçmeden onun doğum tarihine rastladı ve aradığı kısma geçti. Bu tarihin hemen yanında ölümünün tam tarihi, yani birkaç hafta öncesi de yazılıydı. Ancak içindeki kargaşa bir kat daha arttı. Yélèna'nın yaşamına ilişkin anlatı şaşırtıcı derecede şifreli ve diğerlerinden daha da anlaşılmazdı. Tarihlerin kesinliği karşısında kuşkuya düştü. Acaba kız kardeşinin ölüm tarihi en başından beri öngörülmüş müydü, yoksa metinde geçenlerde mi belirmişti?

Başka bir deyişle, kız kardeşinin kaderi bu kitapta daha önceden belirli miydi? Sicil, yaşamlarımızda öngörülmeyen bir kısım bırakıyor muydu? Bu konuda kafasını rahatlatmak için Elias gelecekteki bir yaşamın anlatısını aramaya koyuldu.

Onlarca ve onlarca sayfa boyunca sonuç verici bir şeye rastlayamadıktan sonra bakışı birdenbire Helmut Lairumer adında, hiç tanımadığı birine ayrılmış olan maddede durdu çünkü bu adam yeryüzüne yirmi yıl kadar sonra gelecekti!

Metne göre Lairumer'in Sydney'de doğması ve yetmiş sekiz yaşında ölmesi gerekiyordu. Her şey açıkça yazılmıştı. Böylece kitabın geçmişin, bugünün ve geleceğin olaylarını hiç fark gözetmeksizin içerdiği de kanıtlanmış oluyordu: Kitap zamana hükmediyordu.

Elias'a göre bu keşif, kitabın ilahi karakterini doğruluyor ve Yaradan'ın varlığını çarpıcı biçimde kanıtlıyordu.

"Her şey yazılmış," dedi Elias kendi kendine, "ama acaba metnin sonradan değişikliğe uğruyor olması, Tanrı'nın yaratılış anında insana vermiş olması gereken özgürlüğe göre uyum sağlıyor olması mümkün müdür?"

Elias buna içtenlikle inanıyordu: Metinler, Yaradan'ın planlarında değişiklik yapabilme gücüne sahip tek varlığın insan olduğunu söylemiyor muydu? İnsan bu gücünü dua yoluyla kullanıyordu...

Tam o anda, sol elinin işaret parmağı kutsal harflerin üzerinde gezindi. Yine o tuhaf baş dönmesi duygusuna kapıldı.

Refleks olarak elini çekti ve zihninin çevresini sarmaya başlamış olan sisler dağılıverdi. Bu tuhaf olaya karşı merakı uyanmış olan yaşlı adam deneyi bir daha yinelemeye karar verdi. Parmağının ucunu kasıtlı olarak ışığa doğru yaklaştırdı...

Tam o anda, birdenbire arkasında, parke tıkırtısını anımsatan boğuk bir ses duydu. Üst kattaki odadan geliyor gibiydi, hatta belki de daha yakından... Elias oturduğu iskemlede girişe doğru döndü...

Kitabı kapadı ve hızla ayağa kalktı.

"Kim var orada?" diye haykırdı.

Hiçbir yanıt alamadı.

Sırrının açığa çıkması korkusuyla yaşlı adam mavi odaya çıkan basamakları hızla tırmanmaya koyuldu.

Oda boştu.

O sırada günün aydınlanmış olduğunu ve evin sokak kapısını birinin tıklatmakta olduğunu anladı. Kapağın iyice gizlenmiş olduğundan emin olduktan sonra odadan çıktı ve kafasının içi hâlâ sorularla dolu olarak kapıyı açmaya gitti.

La Polster'in otoriter yüzünü kapının çerçevesi içinde gördüğü anda Elias birdenbire gerçeğe dönüverdi.

"En az on dakikadır kapıya vuruyorum," diye yakındı köylü kadın.

"Özür dilerim Frau Polster, uyuyakalmışım," diye karşılık verdi Elias.

Kadın başka bir şey söylemeden içeri girip eşyalarını evin girişine bıraktı. Sonra da o berbat aksanıyla konuştu:

"Dün kasabada Herr Sof'a rastladım. Bana bu akşam sizinle satranç oynayacağını söyledi."

"Ah... Şey, evet, doğru..."

"Bu akşam... Aklınızda mıydı?"

"Cuma oldu mu?" diye sordu Elias hayretle. "Evet, akşam yemeği için bir şeyler hazırlayabilirsiniz, öyle değil mi?"

O sırada Ti-tom koşarak gelmiş gibi soluk soluğa holde belirdi.

"Ah, ne güzel, tam zamanında geldin doğrusu!" diye haykırdı La Polster çocuğa. "Ben de şimdi seni çağıracaktım... Alışverişe gideceksin, bu akşam beyefendinin konuğu var..."

11

Ti-tom çok kendine özgü bir yetimdi. Her zaman özensiz, kılıksız bir hali olsa da bu sokak çocuğu zihninin kıvraklığını hemen belli ederdi. Birkaç istisna dışında hiç arkadaşı yok gibiydi: Braunau küçük ve kendi içine kapalı bir burjuva kasabasıydı.

Bu çocuğun aslında nereden geldiğini kimse bilmiyordu. Ender olarak kasaba halkından birileri birkaç bozuk para ya da yiyecek karşılığında ondan küçük hizmetler isterdi. Bu şekilde yalnız ama mutlu, kafasının içiyse düşlerle dolu olarak yaşıyordu.

Ti-tom sırlarını tıpkı bir hazine gibi kendine saklıyordu. Kökenlerinin, ölmüş anne ve babasının, Braunau'ya gelişinin sırlarını...

Her ne kadar dirseklerini okul sıralarında neredeyse hiç çürütmemiş olsa da her konuda, yaşıtı olan çocuklara kıyasla çok ileri bir birikime sahipti.

Merakı onu bulabildiği her yerde kitap aramaya itiyordu, en çok da Braunau'nun belediye başkanı olan Teodor Riefenstahl'ın sevimli kızı Marika'nın evinde. Genç kız diğerlerinden çok farklı olan bu küçük çocuğu çok severdi. Ayrıca ihtiyar Sof'un da ona alışılmadık konularda çeşitli eski basım kitaplar verdiği olmuştu.

Thomas azla yetinir, çoğu zaman Inn Nehri'nde yıkanır ve oradan su içerdi, şimdiye kadar polis de onu rahat bırakmıştı.

Bu yüzden La Polster'in yeni patronuna bakmak konusunda ondan yardım istemiş olması şaşırtıcı değildi.

*

Kâhya kadının isteği üzerine Krugerlerin dükkânına uğramadan önce Ti-tom, küçük salondaki vitrinin arkasında bulunan güzel kitap ve dergi koleksiyonunun önünde bir kere daha durdu. Elias'la göz göze gelinceyse bir adım geri çekildi.

"Kitapları seviyor musun Thomas?" diye sordu Elias.

Çocuk utanmış gibi göründü. Yaşlı adamın gözlerinin içine bakmaya cesaret edemedi.

"Niçin yanıt vermiyorsun?" diye üsteledi Elias usulca.

"Roman okumayı mı kastediyorsunuz?" diye kekeledi çocuk.

"Evet ya, roman, öykü falan, bu tür şeyleri okumayı seviyor musun? Koleksiyonumla ilgilendiğini fark ettim de..."

"Ah, evet beyefendi, çok severim."

Elias mütevazı kütüphaneye doğru yöneldi ve onu açtı. Parmaklarını dizili kitapların yan kenarlarında gezdirerek en uygun olanını aradı.

"Şuna ne dersin?" diye önerdi Elias çocuğa *Tılsımlı Deri*'nin eski ve güzel bir basımını göstererek.

"Okudum," dedi Ti-tom çekinerek.

Yaşlı adamın eli gezinmeye devam etti.

"Peki o zaman... Bakalım... *Olağanüstü Öyküler*'e ne dersin?" diye sordu hoşnutlukla.

Çocuk şaşkın şaşkın bakınca Elias sormaya devam etti.

"Poe'yu da okudun mu? Şu işe bak, doğrusu senin bu yaşta bu kadar çok şey okumuş olabileceğini hiç düşünmemiştim."

Ti-tom'un utancını belli eden güzel gülümsemesini görünce Elias, "Pekâlâ. Belki burada hoşuna gidecek bir kitap bulabilirsin, ha?" dedi.

Çocuğun parmağı hemen gümüş bir şeritle altı çizilmiş, deri bir kitabı işaret etti. Elias bu kitabı eline alıp adını okudu.

"*Satranç* romanı öyle mi? Görüyorum ki seninle ortak ilgi alanlarımız var Thomas," dedi yaşlı adam kitabı çocuğa uzatırken. "Beni şaşkınlıktan şaşkınlığa sürüklüyorsun. Al bunu, sende kalsın, hediyem olsun."

Çocuk yaşlı sigortacının gözlerinin içine minnet dolu gözlerle baktı. Elias'ın yalnızca yorgun ve yalnız bir adam olmadığını anlamıştı, her şeyden önce iyi bir adamdı o. Hatta belki bundan da fazlası, bir bilgeydi.

Bunun üzerine, bu beklenmedik nezaket edimiyle şaşkına uğramış bir halde beceriksizce kapıya yöneldi.

12

Elias bir haftadan kısa süre içinde yaşamında meydana gelen şahane çalkantıları düşünmeye dalıp gitmişti.

Gizli kitabın varlığı özgür iradeyle ilgili bütün fikirlerini sorgulamaya açmıştı. Kendi özgür iradesi nerede kalıyordu?

Peki ya Tanrı neden onca insan arasından kendisini seçmişti? Ondan ne bekliyor olabilirdi?

Kesin olan bir şey vardı: Bu keşfi, inancını tehlikeli bir kesinliğe dönüştürmek üzereydi. Demek o, Tanrı'nın ellerindeydi, bundan sonra *Yaradan'ın kendisi için çizmiş olduğu yolda, bir uyurgezerin özgüveniyle ilerleyecekti.*

Ancak bu, yapılabilecek bir şey miydi?

Aynı zamanda Elias, yepyeni türden bir korkuyla birlikte yaşamayı da öğrenmek zorunda kalacaktı, Tanrı'nın her yerde bulunan gözünün korkusuyla. Her bir eylemi için Yaradan'ın karşısındaki sorumluluğunun bundan böyle harekete geçirilmiş olduğu fikri ona taşınmayacak derecede ağır görünüyordu.

Zihni bu şekilde başıboş dolaşıp dururken bir yandan da kitabın ateşli harflerine dokunduğunda hissettiği o baş dönmesini hatırlıyordu.

Büyük salondaki duvar saati ilerliyordu. Elias haftanın bitmek üzere olmasından sevinç duyuyordu. Çok yakında tam iki

gününü kesintisizce büyük salonda geçirebilecek ve burada yeni yanıtlar bulmaya çalışacaktı.

La Polster mutfakta iş görüyor, koca sesiyle küçük Thomas'a emirler yağdırıyor ve çocuk da yılmadan söylenenleri yerine getiriyordu.

Sonunda saat dört buçuğu vurduğunda kadın çocuğa her zamanki gibi soğukça teşekkür etti. Elias bir kere daha salonunun penceresinden çocuğun özgürce yola koyulup uzaklaşmasını izledi.

Sof saat tam sekizde geldi. Frau Polster ona kapıyı açtığında Elias evin içinde buz gibi bir hava akımının dolaştığını hissetti. Koltuğundan güçlükle kalkıp ceketini düzeltti.

Sof içeri girip onu nazikçe selamladı.

"Nasılsınız Herr Ein? Bütün hafta sizi kasabada hiç göremedim. Çok mu meşguldünüz?"

"Bilirsiniz işte, taşınmayla ilgili işler, evraklar..." diye yanıtladı Elias.

"Kötü bir haber yoktur umarım?" diye sordu Sof, neredeyse münasebetsiz bir tondan.

Elias konuğunun keskin bakışından kurtulabilmek için salon masasının üzerinde bir şeyler ararmış gibi yaptı. Sof, Viyana'dan gelen mektubun içeriğinden nasıl kuşkulanmış olabilirdi ki?

"Her şey yolunda," dedi duraksayarak, "esenliğimle ilgilendiğiniz için teşekkür ederim Herr Sof. Sanıyorum Frau Polster bize müthiş bir akşam yemeği hazırladı. Umarım karnınız açtır..." dedi.

"Evet, teşekkür ederim. Beklerken belki biz oyunumuza başlayabiliriz, ha?"

Elias başını salladı ama bütün ağırbaşlı hareketlerine karşın bu akşam satrançla çok da fazla ilgilenmediği her halinden belliydi.

Oyun hazırlandı ve ilk hamleler yapıldıktan sonra yaşlı adam düşünceli bir tavırla, "Herr Ein, bir konuda fikrinizi almayı istiyordum..." dedi.

Elias yorgun gözlerini konuğuna doğru kaldırdı.

"Sizi dinliyorum..."

"Herr Ein, sizce hiçlik diye bir şey var mı?"

"Hiçlik mi?" dedi Elias şaşkınlıkla.

Sof'tan başka bir açıklama gelmeyince de devam etti.

"Doğrusu ben düşüncelerimi hiçlikten ziyade sonsuzluğa doğru yönlendirmeyi tercih ediyorum."

"Tanrı'ya inanıyorsunuz, değil mi?" diye sordu ihtiyar.

"Bu sorunun yanıtını bütün yaşamım boyunca aradım. Bugün ise nihayet gerçekten evet diye yanıtlayabileceğimi sanıyorum."

"Doğrusu bu sonuca varmanızı neyin sağladığını öğrenmek isterdim..."

"Yaratılanlar var olduğuna göre bir Yaradan'ın da mutlaka olması gerektiğini düşünüyorum diyelim."

Merakı uyanmış olan Sof, bir süre susarak oyunun ilerlemesine izin verdi. Şimdi oyun hafifçe Elias'ın lehine doğru dönmüştü.

"Demek her şeyin önceden yazılmış olduğuna inanıyorsunuz, öyle mi?"

Elias yanıt vermedi. Şimdiye dek ihtiyarın sorgulamaları karşısında yalnızca bir parça şaşırmakla yetinmişti, o kadar. Ancak şu anda içinden Sof'un aslında kim olduğunu geçiriyordu. Ne de olsa bu adam hakkında hiçbir şey biliyor değildi. Onun kitap hakkında bir şeyler biliyor olması mümkün olabilir miydi

acaba? Onun soruları, kendi kendine sorduğu sorulardan bağımsız olabilir miydi? Acaba La Polster gizli yerini keşfetmiş ve haberi ondan gizli bir şekilde Braunau'ya yaymış olabilir miydi? Duyduğu o ayak sesi... Elias birdenbire bu varsayımlardan şüpheye düşmüştü. Şu ya da bu nedenle, Sof yüzünden Yaradan'la aralarında kurulmuş olan bağın kopmasından korkuyordu.

"Siz ne dersiniz Herr Sof? Sizce kader diye bir şey var mı?"

Sof kaşlarını çattı.

"Bence kader fikri sağduyuyla çelişiyor. Bana kalırsa insan iradesi her şeyi başarabilir. Yaşamın düzenini tek başına değiştirebilir."

"Bilemiyorum..." diye karşılık verdi Elias.

"Hayır, biliyorsunuz! Ama görünüşe aldanmayın..." diye kestirip attı Sof tuhaf bir şekilde.

"Bana kalırsa kader Yaradan'a aittir ve bu dünyadaki her şeyin yerini de o belirler..."

"Satranç tahtasındaki bu filin yeri de buna dâhil mi?" diye sordu ihtiyar gülümseyerek.

Elias hamlesine yön verenin oyunun mantıksal akışı olduğunu düşündü ama bir yanıt vermedi ve Sof da kendi hamlesini yaptı: Şah, fili ele geçirdi...

Sof devam etti.

"Gördünüz mü? Filin yerine kaleyi de alabilirdim... Tanrı talihi yaratamaz mıydı? Bizlere kendi kaderlerimizin kitabını değiştirebilme yetisini vermeyi seçemez miydi?"

Elias'ın gözleri alacakaranlığın içinde bulandı. Bu adam ne yapmaya çalışıyordu?

Bir süre sessizlikten sonra sordu.

"Hangi kitaptan söz ediyorsunuz siz Herr Sof?"

Tam o sırada La Polster içeri girdi ve pürüzlü sesiyle, teklifsizce onların sözünü kesti.

"Beyefendilerin izni olursa yemek hazır! Beyefendiler sofraya geçmek isterler miydi?"

Elias yemeklerini büyük salondaki masada yiyeceklerini bildirdi ve servisi bizzat yapmayı tercih edeceğini söyledi. Bunun üzerine kâhya kadın sofrayı kurduktan sonra evine gitti.

İki adam oyunlarının başından kalktı ve Elias yeniden soru sormaya başlayıncaya dek sessizce yemek yedi.

"Herr Sof, az önce bir kitaptan söz etmiştiniz. Ne kastediyordunuz?"

"Yapmayın Herr Ein... Kitap çok eski bir simgedir... Yaşamda her şeyin akışının 'Kadiri Mutlak'ın iradesine bağlı olduğunu ifade eder..."

Bu yanıt Elias'ı ancak kısmen rahatlatmıştı. Belki de Sof aslında hiçbir şey bilmiyordu. Konuğunun solgun yeşil gözlerine dikkatle baktı ama herhangi bir şey okuyamadı.

"Yaşamın akışını değiştirebilmeyi sıklıkla düşlemişimdir," diye mırıldandı Sof kendi kendine konuşurcasına.

"Elinizde olsa neyi değiştirirdiniz?"

"Benim yaşamım koca bir pişmanlıklar yığınından ibarettir Herr Ein. Çocukluğumda ihtiyatsızlığım yüzünden bütün sevdiklerimin yok olmasına neden oldum. Yedi yaşında bir çocuk için taşınması güç bir yüktür bu... Üstelik bugünkü ihtiyar halimle bile her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Onları uçuruma yolladım, hepsini. Değiştirmek isteyeceğim öyle çok şey var ki. Satranç masası üzerinde doğru kararları alıyor olmak beni avutmuyor. Eğer geçmişi değiştirebilseydim, adımlarımı geri alır, onları kurtarırdım. Bir zamanki o deneyimsiz çocukluk halimin şeytanla oyun oynamasına izin vermez, onun hamle-

lerini önceden görebilmeyi bilirdim. Eğer yapabilseydim Herr Ein ve seksen uzun yıldır her gece bunun düşünü kuruyorum, onların katilini karşıma alır ve onu ellerimle öldürürdüm!"

Ne büyüleyici bir kişilik bu, diye düşündü Elias. Yaşamı nasıl bir felaket olmuş, bütün geçmişi hayaletlerle dolu. Bakışlarıyla adamın neredeyse şeffaf hale gelmiş derisini, kırışıklarla dolu yüzünü, ellerini ve kesik işaret parmağını dikkatlice inceledi.

Sonra da kendi hüznünü, artık yerin altında yatan sevgili kız kardeşini, babasına ettiği o eski yemini düşündü.

Kendi yaşamı artık arkasında kalmış gibi geliyordu. O da kendi pişmanlıklar yığınını biriktirmişti.

Ne de olsa Sof da tıpkı onun gibi tarihin bir kalıntısıydı yalnızca. Unutuşun giderek yükselen sularıyla çevrili bir kıtada mahsur kalmış iki kazazedeydiler.

Tek bir farkla: Elias'ın kitabı vardı... Ve bu kitap sayesinde ilahi iradenin sonsuz ufkuna bir göz atabiliyordu. Çok yakında, tıpkı Zülkifl peygamberin bir zamanlar atalarının Tanrı'sıyla karşılaşmak üzere çöle gidişi gibi yüreği umut, karnı korku dolu olarak bu iradeyle karşılaşmaya gitmek için bolca zamanı olacaktı.

II

TREMENDAE

13

Sof gittikten sonra Elias, nihayet iki uzun gün ve iki uzun gece boyunca yalnız kalabileceği için çok hoşnuttu. Yaşlı antikacıyla birlikte yedikleri akşam yemeğinden itibaren ne olduğunu açıklayamadığı bir tamamlanmamışlık hissine kapılmıştı.

Bulaşıkları yavaş yavaş yıkayıp kaldırdı.

Hâlâ aynı sorular yakasını bırakmıyordu. Hiç durmadan kitabı düşünüyordu. Kendi yaşamının akışı, Sof'un yaşamı, zihninde hepsi birbirine karışıyordu.

Ne olursa olsun, bu kitapla ne yapabilirdi? Kitabın yazarının niyeti neydi: Ona bir mesaj vermeye, bir görev yüklemeye mi çalışıyordu?

Yaşam hangi yolu seçeceğimize, hangi yöne döneceğimize karar veremeyeceğimiz kadar hızlı geçiyordu.

Yine de ateşten harflere dokunduğunda hissetmiş olduğu baş dönmesinin içinde çok temel bir şeyler bulunduğunu sezinliyordu. Yaşam Kitabı onu çağırıyordu.

Kendini dünyadan soyutlamakta öyle başarılı olmuştu ki bu fikir onu korkutmuyordu. Ayrıca bu akşam bir kere daha kitap salonuna girerken Elias yaşamında yeni ve önemli bir sayfanın açılmakta olduğunu biliyordu.

Eski kitaplarla dolu büyük raflarla hiç oyalanmadan, doğrudan çalışma masasına gidip oturdu.

Elias dirseklerini masaya dayayarak kalkışmak üzere olduğu şeyin risklerini bir kere daha aklından geçirdi. Kitabın, önünde duran ciltlerinden birini açtı ve rastgele bir madde aramaya koyuldu.

Ancak bu boşa çabaydı çünkü ihtiyar Sof ve onun gizemlerinden ayrıldığından bu yana aklında antikacının kaderinden başka bir şey bulunmuyordu.

Elindeki cildi yerine bırakarak büyük salonun eşmerkezli, uzun koridorlarını arşınlamaya koyuldu. Bilge Elias, S/O–NR harflerinin kazınmış olduğu altın cilde ulaştığında gece epey ilerlemişti.

Bir kere daha masaya yerleşerek kitabı açtı. O zaman Sof'a ayrılmış olan maddenin şifreli sayfalarının hepsinden çok olduğunu, yalnızca bunların cildin üçte birinden fazlasını kaplayarak iki yüze yakın sayfa boyunca devam ettiğini gördü. Bu hiç de alışıldık bir şey değildi...

Şifrelenmemiş kısma gelince, bunlar yaklaşık yirmi sayfa kadardı ve bu da Elias'ın şimdiye kadar karşılaştığı diğer anlatılara kıyasla son derecede uzundu:

> Gustav Sof, Ethel Kemperman ile Franz Sof'un oğlu, [...], Viyana'da doğdu, Braunau am Inn'de öldü, ölüm tarihi 3 Ekim...

Bu yılın 3 Ekim'iydi bu! "Tanrı aşkına, yalnızca yedi gün sonra!" diye haykırdı Elias hayret içinde.

Sof'un ölüm nedeni metinde şifrelenmişti... Ancak Elias'ın dikkatini çok geçmeden başka bir ayrıntı çekti.

Kitapta şöyle yazıyordu:

2 Ağustos 1941'de Varşova gettosuna transfer edildi. [...] 13 Ocak 1943'te Polonya'nın Treblinka kentine gönderilerek ailesinden ayrıldı. Annesi öldü. Satranç konusundaki yeteneğinin keşfedilmesi sayesinde kampta hayatta kaldı. Nazi astsubayına karşı satranç oyunu. *Damiano'nun ölümü*. Sağ elinin işaret parmağını kaybetti. Treblinka. Babası, kız kardeşi ve iki erkek kardeşi infaz edildi. 14 Ağustos 1945'te Rus ordusu tarafından serbest bırakıldı. Yetimhane. On altı yaşında, Viyana'da intihar girişiminde bulundu [...]

Sof'un çocukluğu böyle geçmişti. Satranç konusundaki yeteneği sayesinde ailesini kamptan çıkarabileceğini sanırken onların ölümüne neden olmuştu. Ama onlar her durumda öldürüleceklerdi mutlaka, diye düşündü Elias.

Metin bu olayı yarım sözcüklerle anlatıyordu.

O gün Treblinka kampındaki çalışanların avluda toplandıkları bir sırada subay, ırkının üstünlüğünü kanıtlayacağından emin olarak bitap düşmüş mahkûmlara meydan okumuştu.

"İçinizden bu satranç masasının başında karşıma geçmeye cesaret edecek her kim olursa ona özgürlüğüyle birlikte kendi elimle imzalayacağım bir geçiş belgesi de vereceğim! Var mı aranızda karşıma çıkacak olan? Sizler kendinizi efendi mi sanıyordunuz? Ama şu halinize bakın! Doğal düzen yeniden kuruldu, burada köpeklerim kadar bile değeriniz yok... Size burada verdikleri o iğrenç bulamacı bile hak etmiyorsunuz, artık yaşamayı bile hak etmiyorsunuz. Halinize bakın! İçinizden, bir beyefendiyle boy ölçüşmeye cesareti olan bir kişi bile çıkmıyor..."

Subay soğuk bakışlarını sıralarda gezdirirken eğilmiş başlardan başka bir şey göremiyordu.

Herkesin şaşkın bakışları altında küçük Sof sıranın önüne çıkıp ürkekçe parmağını kaldırmıştı.

Çocuk silahlı adamın karşısına geçerek ondan eğer kendisini yenerse kız kardeşi, babası ve iki erkek kardeşiyle kendisinin özgür bırakılacağına dair söz almıştı. Annesi zaten ölmüştü. Bu durumu eğlenceli bulan Nazi, herkesin içinde çocuğa yemin etmişti.

Bu korkunç oyunun sonucunda subay, çocuğun işaret parmağını, kendisine meydan okumak üzere kaldırmaya cüret ettiği o parmağı kestirmişti. Sonra da hem Ari ırkın Yahudi ırkına karşı üstünlüğüne hem de ailesinin infazına tanıklık edebilmesi için onu hayatta bırakmayı tercih etmişti...

Elias okumayı sürdürdükçe anlatının ışıklı harfleri de gitgide daha hızlı yanıp sönüyor gibiydi. Sanki hissettirmeden, bir kere daha adamın yürek atışıyla aynı tempoyu tutturuyor gibi görünüyorlardı.

Elias şimdi her şeyi anlamıştı. Tamamen altüst olmuş durumdaydı. Yaşlı antikacıyla aralarında pek çok benzer nokta bulunuyordu. Her ikisi de hiç durmadan aynı satranç oyununu oynayıp duruyordu.

Ve her ikisi de yaklaşık yirmi beş yıl arayla Nazi şiddeti dolayısıyla en derin yalnızlıklara gömülmüştü.

Onlardan başka o dönemi gerçekten hatırlayabilen çok az kişi kalmıştı.

Artık başka yerlere doğru yol almak için acele eden bu yirmi birinci yüzyılın ortasında o kara yılların anısı kesin olarak silinmek, tarih kitaplarının tozlu sayfalarına hapsedilmek üzereydi.

İlk önce Avrupa, İsrail ordusunun yeni mağdurlar olan Filistinlilere karşı yaptığı kötü uygulamalardan yararlanarak üzerindeki suçluluk duygusundan kurtulmuştu.

Kendi barbarlığının izlerini silmeyi nihayet başarıyordu.

Bütün bunlar bir hiç içinmiş, diye düşündü yaşlı adam.

Elias'ın bakışı bir kere daha kitabın altın rengi ışıltısına takıldı. Parmaklarını ışıltılı harflere yaklaştırdığında parıltının yoğunluğunun ikiye katlandığından bir kez daha emin oldu. Anormal bir şeyler oluyordu.

Sonra birdenbire zihninde her şey birbirine bağlandı: küçük Sof'un kesilen parmağıyla ilgili tüyler ürpertici öykü, satranç konusundaki yeteneği, Treblinka'daki berbat yaşam koşulları, Yélèna'nın ölümü. Bütün bu öyküler arasındaki bağ ise kitaptı.

Yaşlı adamın parmakları, sanki görünmeyen bir klavyenin üzerinde müzik notaları çalıyormuşçasına mekanik bir hareketle hızlandı...

İşte o zaman Elias, ateşten harflere temas etmeye karar verdi.

14

Elias, boz renkli ve çamurlu bir ara sokakta uyandı. Yüzüstü yere uzanmış ve daha gözlerini tam olarak açmamıştı ki aceleci bir sesin ona seslendiğini işitti.

"Orada ne yapıyorsun sen öyle? Deli misin nesin? Ayağa kalk çabuk, kalk yoksa seni öldürecekler!"

Elias yana doğru büzüldü. Çirkefli toprak böğrünü kirletiyordu. Güçlükle doğrulup kalktığında bütün organları ağrı içindeydi.

Göğsüne bastırmakta olduğu nesnenin kitabın ciltlerinden biri olduğunu anladı. Onu hemen paltosunun altına gizledi.

Başını kaldırınca bir yandan onu kolundan çekiştirirken bir yandan da konuşmakta olan on yedi yaşlarındaki, paçavralar giymiş genç adamın telaşlı yüzünü fark etti.

"Neredeyiz biz?" diye sordu duraksayarak.

"Gettodayız ihtiyar... Cehenneme hoş geldin! Eğer hemen buradan uzaklaşmazsan birazdan sen de şu aşağıdaki çukurda yatanların yanına gideceksin."

Güçlükle ayakta duran Elias hayrete düştü. Çevresinde büyük bir kargaşa görüyor, insanlar tarifi mümkün olmayan bir

itiş kakış içinde sürükleniyordu. Genç arkadaşı kaçıp gitmeden önce ona son bir şey daha haykırdı.

"Git haydi, evine dön! Umschlagplatz broşürleri yüzünden ortalığa dehşet saçmayı istiyorlar."

Elias gürültü patırtının içinde tek başına kalmıştı. Tehlikenin yaklaştığını hissediyor, onun yakıcı kokusunu duyabiliyordu. Bu yüzden de elinden geldiğince hızlı bir şekilde harap bir dehlizin girişine doğru ilerledi. Altın kitap, ceketinin altında yanıp sönüyordu.

Gözleriyle gördüğü şeyi zihniyle kabul etmekte zorluk çekiyordu: Şu anda Varşova gettosunda, ölümün ve acıların diyarında bulunuyordu. Varşova gettosundaydı ve canını kurtarması gerekiyordu.

Kalbi öyle hızlı çarpıyordu ki hemen oracıkta, sokak ortasında, bu karmaşanın içinde ölüp kalacağından korktu. Korkusu onu aklını başına toplamaya zorladı. Sundurmaya varmak için acele etti.

Sokaklarda gezen, dipten gelen bir dalga gibi yükselen amansız bir dehşet onu da sarmıştı. Tam o sırada kahverengi kasklardan oluşan bir sürünün, otomatik silahların ıslığı içinde sağa sola rastgele yıkım saçan birer gölge gibi sokaktan aşağı doğru indiğini gördü.

Kadınlar, erkekler, çocuklar yerlere düşüyor, kanlı et parçaları, cesetler ayaklar altında eziliyordu. Bu cesetler çok geçmeden gettonun açlıktan ölmek üzere olan yağmacılarına yem olacaktı.

Elias av olmanın korkusunu hayatında hiç hissetmediği kadar hissediyordu. Hayatta kalma içgüdüsüyle kitabı açtı.

Ürkütücü suratlı bir SS birden durdu ve yana doğru bir adım attı. Gözlerini Elias'ın üzerine diktiğinde yaşlı adamın yüreği

buz kesti. Avcı avına doğru ilerlerken yüzünden mekanik bir nefret okunuyordu.

Elias sundurmanın altına sığınarak elini kutsal harflerin üzerinde gezdirdi ve bu cehennemden çıktı.

15

Salon her zamanki altın renkli, tatlı ışığına boğulmuştu. Ortalıkta huzurlu, sanki ebediymiş gibi hissettiren bir sessizlik hüküm sürüyordu.

Elias tamamen sersemlemiş bir halde kollarıyla başını koruyordu. İçinde tuhaf bir karmaşa hissediyordu ama bu deneyimin hatırası son derecede dayanıklıydı.

O sokağın görüntülerini hâlâ belirgin biçimde karşısında görebiliyordu. Subayın onun üzerine diktiği gözleri, korkunun kokusu... Ceketinde ve ellerinde hâlâ gettonun çamurlu toprağının izleri duruyordu. Kurbanların kanlarının kırmızısı, çığlıkların yankısı, feryatlar, otomatik silahların sesi, gökyüzünün boz rengi ve bir de ayağa kalkmasına yardım etmiş olan delikanlının yüzü. Bütün bunlar basit bir düşten ibaret olamazdı.

Bütün ruhu ve bütün vücudu ona bunun gerçek bir yolculuk olduğunu söylüyordu, kitaba bağlı olarak gerçekleşmiş bir yolculuk. Bu da demek oluyordu ki bütün bunların bir anlamı vardı.

Elias böyle bir gizemin gerçekleşmesi karşısında hayranlığa düşmüştü. Tanrı ona bir mesaj iletmeye mi çalışıyordu? Eğer öyleyse bu mesaj neydi?

Çok geçmeden hayranlık yerini endişeye bıraktı ve Elias büyük sicilin olağanüstü potansiyelinin farkına vardı. Bu sayede

anlatılan olayların berrak bir görüntüsüne tanık olmuş, böylece anlatının içine girip çıkmıştı.

Sanki Yaradan durup dururken ona arşivlerini karıştırması için izin vermiş gibiydi. Peygamberler kitabındaki anlatıları, İncil'in Natan, Zülkifl, İlyas ve Yusuf peygamberlere bahşedilen görü yeteneğinden söz eden kısımlarını hatırladı.

Elias kendisinden önce başkalarının da gizli kitabın sırrına ermiş olabileceğinin mümkün olup olmadığını merak etti. Eğer Tanrı böyle bir kitabı cisimleştirmeye gerek duyduysa bu birileri tarafından okunsun diye olmalıydı... Evet, bu kitaba bir okur gerekiyordu, çağlar boyunca her kuşaktan bir okur, diye düşündü. Ama madem böyle bir kitap vardı, demek ki yazarı da kendini göstermeyi istiyordu. Bunu düşününce içinden onun huzurunda alçak gönüllülükle eğildi.

Elias bu keşfin içerdiği sonsuz olasılıklardan derin bir coşku duyuyordu. Mucizevi salondan ayrıldıktan sonra, karısı Anna'nın ölümünden bu yana ilk defa olarak dua etti.

Gereken sözcükleri ve hareketleri hatırlamıştı: "Sana rahmet olsun evrenin efendisi, dünyanın kralı, sen ki bana bu rahmeti bağışladın."

16

O sabah Ti-tom uyandığında Braunau'da güzel bir hava vardı. La Polster'in kendisine daha önceden vermiş olduğu buruşturulmuş alışveriş listesini açtı.

Nehrin önünde, La Polster'in kendisine ödeme niyetine verdiği taze sosis parçasını cebinden çıkardı. Bunu birkaç lokmada yutarak ellerini ve yüzünü Inn'in berrak sularında yıkadı.

Daha sonra Ti-tom birkaç metre yukarıda bulunan en sevdiği oyun yerine çıktı; köyün yakınlarındaki kullanılmayan, küçük bir binaydı bu. Yapının bir kenarında, belediye hizmetlerinin burayı yakında yıkacaklarını duyuran büyük bir pano bulunuyordu ama yıkımın tarihi defalarca ertelenmişti.

Thomas ise burada krallığını kurmuş, böceklere terk edilmiş olan koridorlarda cirit atarak eğleniyordu. Burada saatlerini geçirirdi. Apartmanın eski daire kapılarının ardında bir zamanlar yaşamış olan kişilerin yaşamlarını hayal eder, acınacak haldeki odaların her birinde yaşayan kişiler yaratır, normal bir aile yaşamının konuşmalarını zihninde canlandırırdı.

Bu yığının içinde çocuk, eskimiş ama son derecede rahat bir deri koltuk bulmuş ve hâlâ çalışır durumda olan bir şömineyle süslü bir odaya da rastlamıştı. Binanın alt katlarından birindeyse eski bir kazan dairesi keşfetmişti ve burada, yerin içinde erişilmesi

güç bir oyuğu bulunan bir odun deposu, harika bir gizlenme yeri görevi görüyordu. Ama kimden, ne diye gizlenecekti ki?

Bulduğu koltuğu inine yerleştirmiş, burayı sokaklardan topladığı halı parçaları ve kasabanın merkezindeki dükkândan aşırdığı mumlarla süslemişti.

Burası kitaplar ve ıvır zıvır nesnelerle dolup taşıyordu ama Thomas için evi gibiydi ve burada kendini güvende hissediyordu.

Elias'ın kendisine hediye etmiş olduğu *Satranç* romanını en değerli eşyalarına ayırmış olduğu küçük bir rafın üzerine özenle yerleştirdi.

Sonra da pılı pırtıdan oluşan küçük imparatorluğunun çeşitli köşelerini karıştırarak biraz oyalanmanın ardından Ti-tom, Krugerlerin mağazasının yolunu tuttu.

Krugerler ondan hoşlanmıyordu ve bu duyguları karşılıklıydı. Bu çocuğu fazla değişik ve ele avuca sığmaz buluyorlardı. Onlara göre kendi çocuklarının eğitimi için bir tehlike oluşturuyordu. Onların bu tavrı Ti-tom'u hiç rahatsız etmezdi ve alışkın olduğu üzere yetişkinlerin kendisine bakışına hiç aldırmadı.

"Seni buraya La Polster gönderdi, değil mi?" dedi dükkân sahibi Alber Kruger kupkuru bir sesle.

"Evet efendim," diye karşılık verdi Thomas nazikçe.

"Ne istersen al, La Polster yeni gelen adına bir hesap açtırdı."

Çok geçmeden Krugerler ve müşterileri, elinde bir karton kutuyla dükkânın reyonları arasında gezinmeye başlayan küçük çocuğa aldırış etmeden aralarında gevezelik etmeye geri döndü.

İşte o zaman Thomas, dükkân sahipleri, mahallede oturan dul Bayan Schiller ve Elias'ınkine komşu bir evde yaşayan iki ihtiyar kız olan Kraft kardeşler arasında geçen ilginç bir konuşmaya kulak misafiri oldu.

"Gümrükçünün eski evine taşınan adamı gördünüz mü hiç?" diye sordu Martha Kruger.

"Hayır," diye yanıtladı Schiller, "anlaşılan sokağa pek çıkmıyor, herhalde sağlığı çok yerinde değil."

"Frau Polster bana onu daha taşındığının ikinci gününde salonunda oturmuş bir çocuk gibi ağlarken yakaladığını anlattı."

"Biz onu gördük," diye karşılık verdi Kraft kardeşler bir ağızdan. "Çok meşgul görünüyor, üstelik hiç de Avusturyalıya benzemiyor, hayır hiç. Hem zaten pazar ayinine hiç gelmediğini de fark ettik."

"Çok da şaşırtıcı değil," dedi Alber alçak sesle.

"Yine de tuhaf şey," dedi Kruger, "yani emekliliğini geçirmek üzere Braunau'ya yerleşmek, sizce de öyle değil mi?"

"Evet ya, tuhaf," diye onayladı yaşlı Bayan Schiller, "nereden çıkmış bu fikir? Bana hiç de normal gözükmüyor."

"Ama siz de emekliliğinizi burada geçiriyorsunuz Bayan Schiller," dedi kız kardeşler koro halinde, sanki Siyam ikizleriymiş gibi.

"Ah ben mi? Biliyorsunuz ya, benimki sevgili kocamın hatırası yüzünden. Artık alışkanlıklarımı değiştirmem için iş işten geçti."

"Bana asıl ilginç gelense," dedi Alber, "o eski kulübeyi istemiş olması."

"Çok da çirkin bir ev değildir," diye karşılık verdi kız kardeşiyle birlikte çok benzer bir evde oturmakta olan Eva Kraft. "Hayır, bu adamda asıl şaşırtıcı olan şey geceleri kim bilir neler yapıyorsa hiç uyumuyor olması. Kardeşim ve ben dikkat ettik, çoğu gece sabaha kadar pencerelerinde ışık yanıyor. O yaşta bir adamın o saatlerde zamanını nasıl geçiriyor olabileceğini merak ediyorum doğrusu..."

"La Polster'in söylediğine göre depresif bir adammış... "Monako-depresif" demişti bana," dedi Schiller.

"Manik-depresif," diye düzeltti Martha bilgisini göstermek için. "İyi de psikolojiden ne anlarmış o odun?"

Yüksek bir konserve kutusu yığınının ardına saklanmış olan Ti-tom kulak kabartmıştı.

"Her neyse işte," diye devam etti dul Schiller, "ayine gitmeyen, evinden dışarı çıkmayan ve geceleri uyumayan insanlar benim hiç hoşuma gitmiyor. Bence bunlar hiç de iyiye işaret değil."

Onlara bu gıybetlerinin bedelini ödetmek için Ti-tom, birinci kalitede bir çorba olan Griessnockerl konservelerinden birini ceketinin altına soktu, sonra bir tanesini daha...

Kadın dükkânın arka tarafını işaret etmek için boynunu çevirip çocuk duymasın diye sesini alçaltarak ekledi.

"Tıpkı şu küçük sıçan gibi onun da nereden geldiği belli değil. Bunu da böyle sokağa bırakmışlar işte. Polis bir şeyler yapmalı. Bir kuruma falan yerleştirilmesi gerek. Buralarda gün geçtikçe hırsızlıklar artıyor gibi. Buraya yabancıları kabul etmemek gerek, bundan hiç iyi bir sonuç çıkmaz."

Diğerleri hiçbir şey söylemediyse de yüzlerindeki ifade onayladıklarını belli ediyordu. Hepsi çocuğun onları duyabileceğinden korkuyordu.

Oysa durum tam da buydu: Ti-tom her şeyi duymuştu.

Bunun üzerine çocuk, misilleme olarak, onların hiç görmeyeceği şekilde yarım litrelik bir limonata şişesini, üç kutu konsantre sütü, bir kutu gurme somon güvecini ve altın renkli, şık bir kâğıda sarılı, üç paket pahalı çikolatayı iç cebine sokuşturdu. Daha önce hiç çikolata yememişti, bu da vesile olacaktı demek...

"Çok uzun zamandır bu ülkede çok fazla yabancı var," diye söylendi Alber Kruger gözleri boşluğa dalmış.

17

Elias yolculuğunun ardından kitap salonundan çıktığında Braunau'da ne kadar zaman geçmiş olduğunu kestirmekte zorlandı. Kapağı özenle kapatıp geçişinin bütün izlerini gizledi.

Holden, Ti-tom ile La Polster'in daha uzaktaki seslerini duyuyordu. Hiç kimseyle karşılaşmadan sokak kapısının eşiğinde duran gazeteyi aldı ve pazartesi gününe ait olduğunu gördü. Demek ki bütün cumartesi ve pazarı kitabı inceleyerek, yolculuğuyla ve arkasından gelen derin uykuda geçirmişti.

Thomas, Krugerlerin dükkânından aldıklarını yeni getirmişti. Elias gerinerek tutulmuş olan vücudunu açtı ve ardından da üst kata çıkarak bir duş alıp üzerini değiştirdi.

*

Bir süre sonra mutfaktan gelen tok gürültüler ve çığlıklar duydu.

La Polster kim bilir hangi nedenle çılgın bir öfke nöbetine tutulmuştu. Ti-tom'u yakalamaya uğraşıyor, bir yandan da şiddetle küfürler savuruyordu.

Taştan lavabonun önünde yere eğilmiş olan çocuk telaş içindeydi. Kadın şimdi onu yakalamıştı. Sol avucunun içinde bir

şey gizliyordu, sağ yumruğuysa çocuğa vurmak üzere havaya kalkmıştı.

Elias gürültü etmeden arkasından yaklaşarak kadının kolunu taş kesilmiş çocuğun üzerine inmeden yakaladı. Kadın öfkesinden kendinden geçmiş bir halde yüzünü yaşlı adama çevirdi. Bir türlü sakinleşemiyordu.

"Ne yapıyorsunuz," diye gürledi Elias şiddetle. "Aklınızı mı kaçırdınız?"

"Şu küçük kepaze! Bakın..."

La Polster sol elini açtı ve Krugerlerin dükkânından gelen altın kâğıtlı üç küçük çikolata ortaya çıktı.

"Çalmış bunları haydut! Bana bu yapılır mı? Hem de köyün dükkânında... Bırakın da dersini vereyim şunun."

Kadının öfkeli kolunu hâlâ sıkıca tutmakta olan Elias çikolataları eline aldı ve yatıştırıcı bir gülümsemeyle konuştu.

"Ah Thomas! Çok naziksin, unutmamışsın, teşekkür ederim..."

La Polster'in ağzı bir karış açık kaldı.

"Nasıl yani?" diye sordu.

"Frau Polster, size söylememiş miydim? Bizim Thomas'tan bana küçük çikolatalardan getirmesini istemiştim, tam da bunlardan. Gördünüz mü? Ortada büyütülecek bir şey yokmuş, değil mi ama?"

Ti-tom, Elias'a sanki kendisini Yaradan'ın elinden çıkmış en korkunç canavarların pençesinden kurtarmış gibi baktı.

Kâhya kadın geğirdi ve ağzının içinde karmakarışık ve anlaşılmaz birkaç özür sözcüğü geveledi. Kadın arkasını dönünce yaşlı adam ter içindeki çocuğa hem sert hem de suç ortağı bir bakış yolladı.

Cadaloz lanetler okumaya devam ederek mutfaktan çıkıp onları yalnız bıraktı.

Elias tek kelime etmeden ateşin üzerindeki tencerenin içine bir göz attı. Kaynamakta olan gulaştan kendine bir tabak doldurdu ve suç delili, lezzetli çikolataları mutfak masasının üzerine özenle yerleştirdikten sonra masanın başına oturdu.

Thomas'ı karşısında oturmaya davet etti ve gözünü ondan ayırmadan yemeğini yemeye başladı. Çocuk, Anna için sofraya konmuş olan tabağın önünde biraz rahatsız biçimde duruyordu ama yaşlı adam bir açıklama yapmadı.

"Söyle bakalım Thomas, kitabı okudun mu?"

"Evet efendim, okudum, çok teşekkür ederim."

"Bana Elias diyebilirsin, biliyorsun değil mi?"

"Evet efendim, çok teşekkür ederim."

Yaşlı adam içini çekti. Yemeğini bitirdikten sonra bir çikolata aldı ve yavaş yavaş kâğıdını açtı.

"Beğendin mi?"

"Şahaneydi efendim, gerçekten şahaneydi. Yalnız biraz kısaydı..."

"Kitabı kastetmedim!" diye karşılık verdi Elias, alaycı bir havayla. "Çikolatayı nasıl buldun?"

Ti-tom kızardı, demek şimdi ağzının payını alacaktı.

"Bilmiyorum, tadına bakmadım, zamanım olmadı."

"Yazık olmuş," dedi Elias çikolatayı ağzına atıp zevkle çiğnerken. "Çok yazık... Harikaymış."

Çocuğun ağzının suyu aktı.

"İki tane daha kaldı. Bana kendinden biraz daha bahseder misin?" diye sordu Elias ikincinin de kâğıdını açarken.

"Söylenecek pek fazla bir şey yok..."

Yaşlı adam lezzetli çikolatanın yarısını dişledi.

"Hımm... Bu da çok güzelmiş."

"Yetimim ben, tek başıma yaşıyorum... Ve hayatımda hiç çikolata yemedim!" dedi çocuk hınzırca şirinlik etmeye çalışarak.

Elias hiç istifini bozmadan çikolatanın ikinci parçasını da yuttu ve sonuncuyu eline alarak ayağa kalktı.

"İyi denemeydi! Bunu da kahvemin yanında yiyeceğim! Buna karşılık, sen de şunu al..."

Elias çocuğa birkaç bozuk para uzattı ve yüzünün aydınlandığını görünce de açıkladı.

"Bu senin için değil, Krugerler için. Çikolataların parasını ödemeyi unuttuğun için onlardan özür dile! Sonra da öde, hem çikolataları hem de diğerlerini."

Elias kendisine pişman bir suratla gülümseyen Ti-tom'u hafifçe kendine doğru çekerek ceketinin içinde saklı duran şişeyi ve diğer malları yokladı. Arkasından da çocuk daha fazla oyalanmadan dükkânın yolunu tuttu.

"Ceplerini kontrol etmeyi de unutma sakın, bakarsın içlerine bir şeyler düşmüştür!" diye seslendi Elias kapı eşiğinden.

Thomas yolda bu tuhaf ve cana yakın adamı, Bilge Elias'ı düşündü. Cebinde bir şeyin yuvarlanmakta olduğunu hissetti. Elini daldırdı ve üçüncü çikolatayı çıkardı. Arkasına dönüp bakmadan yaşlı adamın koruyucu varlığını üzerinde hissetti. Ona göz kulak oluyordu.

18

Akşama doğru Ti-tom evine döndü. Harap, küçük krallığının döküntüleri arasında bir süre geçirdikten sonra saat yediye yaklaşırken tekrar dışarı çıktı. Her akşam tam bu saatte çıkardı, çünkü Braunau yüksek okulunun öğrencileri için dersten çıkış saatiydi bu.

Yolun kenarında, şamatacı gençlerin kalabalığından biraz açıkta Riefenstahl ailesinin tek kızı Marika göründü. Thomas da yalnızca onu bekliyordu zaten.

Görünürde birbirlerinin tam zıddıydılar, Thomas doğulu küçük sokak çocuğu, kız ise kusursuzca bağlanmış, hoş kokulu açık sarı saçları ve şık mavi elbiseleriyle örnek bir genç kızdı.

Marika da Thomas da yaşlarına göre olgun çocuklardı. Marika şimdiden yüksek okula gidiyordu. Sınıfının hem en küçüğü hem de en sessiziydi. Tıpkı Ti-tom gibi yaşıtı olan çocuklar ona da hiç ilginç gelmiyordu. Oysa Thomas'ta, her şeyi tıpkı kendi gibi hissedip dile getiren bir arkadaş bulmuştu. Her ikisi de özellikle roman ve şiirlere karşı ortak bir tutkuyu paylaşıyordu. O gün Marika yanında Hölderlin'den sayfalar getirmişti. İkisi saatler boyunca bunları birbirlerine okuyacaktı.

Her perşembe Marika, ailesinin burjuvalara özgü salonunda piyano dersleri alıyordu. Babası Teodor Riefenstahl ile annesi

Gertrud Riefenstahl, kızlık soyadıyla Kurt, dünyaya böyle bir dâhi çocuk getirmiş olmaktan gurur duyuyordu. Herr Riefenstahl her şeyiyle gurur duyardı zaten. Kasabanın belediye başkanı olan, kendine güveni tam, bolca yağlı bir Avusturya taşrası seçkiniydi. Çoğunlukla şiddetli ve her zaman dar görüşlü bir yabancı düşmanlığına sahipti.

Marika babasını sevmez, hatta ondan nefret ederdi. Güzel, cömert ve duyarlı bir kızdı. Teodor'un tam tersiydi. Kusursuz bir terbiyeye de sahipti. Marika her şeye sahipti ama yine de boğuluyordu.

Kurtuluşu yalnızca müzikte bulabiliyordu. Müzikte ve bir de Ti-tom'la olan arkadaşlığında.

Her perşembe akşamı çocuk hiç kaçırmadan onu dinlemeye gelirdi. Evin bahçesindeki beyaz kepenklerin arkasına gizlenirdi. Kız da onun orada olduğunu bilir, zaman zaman ailesine belli etmeden müzik öğretmeninin sırtından onu görürdü.

Ti-tom sırf böyle gizlice dinleyerek armoninin bütün kurallarını öğrenmişti ve kafasının içinde César Franck ya da Liszt'in melodileri tam ve kusursuz birer denkleme dönüşmüştü. Her hafta Marika'nın çaldığı doğaçlamaları dinler, kızın yaptığı tek tük hataları zihninde düzeltirdi.

Her iki çocuk da aralarındaki dostluğu koruyabilmek için bunu gizli tutmak zorunda olduklarının farkındaydılar. Marika'nın ailesi Ti-tom'a bir asalak gözüyle bakıyorlardı.

Ancak bu Thomas'ın hiç umurunda değildi ve bugün de her gün olduğu gibi yüksek okul yolunun kenarında Marika'yı bekliyordu. Genç kızın, gururlu ve dimdik siluetini görünce Ti-tom'un yüreği yerinden oynadı. Her seferinde aynı heyecanı duyuyordu.

Yine her seferinde Marika her zaman kendisini bekleyen, gözü ondan başkasını görmeyen sadık Thomas'ı karşısında bulmaktan duyduğu mutluluğu gizlemek için elinden gelen çabayı gösteriyordu.

Bir süre birlikte yürüdüler, kız ona Hesse ve Mann'dan, İtalya'nın gölleri ile kayalıklarından söz etti. O ise kıza gününü anlattı, krallığında bulduğu yeni hazinelerden, son okuduğu kitaplardan, o muhteşem *Satranç* romanından bahsetti. Bu romanın kahramanı onu büyülüyordu. Sonra da Bilge Elias'tan ve Krugerlerin dükkânındaki çikolatanın müthiş tadından söz etti, Marika da o çikolataları biliyordu. Bunun üzerine birbirlerine gülümsediler.

Ama birden Ti-tom'un korktuğu başına geldi. Köşeyi dönünce bütün mahalleye dehşet saçan Erwan Gruber'i karşılarında buldular.

Erwan ile Ti-tom daha önce birkaç kere bu yolda karşılaşmış, birden çok defa birbirlerine girmelerine ramak kalmıştı. Erwan, Thomas'tan çok daha fazla güçlü değildi belki ama kesinlikle çok daha vahşiydi. Üstelik de yanında her zaman yumruklarını konuşturmaya hazır bir sürüyle gezerdi.

Erwan on dört yaşındaydı ve sanki bir yetişkinmiş gibi sigara içiyordu. Thomas bir keresinde onun bir kavga sırasında bir öğrencinin suratında sigara söndürdüğüne tanık olmuştu. Zaman geçtikçe Erwan öğretmenlere karşı bile bir tehdit oluşturmaya başlamıştı ve doktor olan babası Hans Gruber onu sık sık dövüyordu.

Bu yüzden de Thomas ve Marika bu iblisin iki yanında birer yardakçısıyla birlikte üzerlerine doğru geldiğini görünce kaskatı kesildi.

Oysa beklenenin aksine mikrop, yalnızca Ti-tom'a tehditkâr bir bakış atmakla yetinerek yoluna devam etti. Erwan dişlerini sıktı ve muhafızları da birer maymun gibi önderlerinin hareketini aynen tekrarladı.

Marika yüzünü hemen başka tarafa çevirdi ama Thomas tam yan yana geçerlerken gururundan bakışlarını Erwan'ın gözlerinden hiç ayırmadı. Bunun üzerine kabadayı, "Marika! Ortalıkta bu berduşla gezmesen iyi edersin. Bir yabancı o, sefil sıçanın teki!" dedi.

Marika karşılık vermedi. Ti-tom'u kolundan tutarak uzağa doğru çekti.

Bu sefer dişlerini sıkma sırası Thomas'a gelmişti ve adımlarını hiç yavaşlatmadan, başı dimdik, gözlerini düşmanına dikerek günün birinde onu bu sözleri söylediğine pişman edeceğine ant içti...

19

Öğleden sonra bir türlü bitmek bilmiyordu ve Elias da La Polster çıkıp gittikten sonra aşağıda kendisini bekleyen yeni okuma akşamından başka bir şey düşünemiyordu.

Kendini yorgun hissetmiyordu, Tanrı'ya ettiği dua ona güç vermişti. Bütün geceyi büyük salonda geçirmeye kesin olarak kararlıydı.

Çalışma masasının üzerinde hâlâ Sof'un öyküsünü içeren, Elias'ı gettoda yolculuğa çıkarmış olan cilt duruyordu.

Ancak o olağanüstü deneyimden beri yaşlı adamın içinde bin tane vaat çınlıyordu.

Sof'a ayrılmış olan maddeyi tekrar tekrar okumaya koyularak Treblinka'da yolunu kaybetmiş o zavallı yetimin acılarını zihninde canlandırmaya başladı...

Gizli kitaptaki metin aslında bu adamın yaşamı hakkında çok az şeyi açığa vuruyordu.

Elias, anlatının gizemli cümlelerini bıkıp usanmadan gözden geçirip duruyordu: Kaderi belirleyen bir satranç karşılaşmasından, bir Nazi subayından, kesilen parmaktan söz ediyordu. Şifreler anlatıyı bölerek bütünü anlaşılmaz kılıyordu.

2 Ağustos 1941'de Varşova gettosuna transfer edildi. [...] 13 Ocak 1943'te Polonya'nın Treblinka kentine gönderilerek ailesinden ayrıldı. Annesi öldü. Satranç konusundaki yeteneğinin keşfedilmesi sayesinde kampta hayatta kaldı. Nazi subayına karşı satranç oyunu. *Damiano'nun ölümü*. Sağ elinin işaret parmağını kaybetti.

Sonra da ikinci satranç oyunlarını oynadıkları akşam Sof'un söylediklerini hatırladı...

"Değiştirmek isteyeceğim öyle çok şey var ki... Bir zamanki o deneyimsiz çocukluk halimin şeytanla oyun oynamasına izin vermez, onun hamlelerini önceden görebilmeyi bilirdim."

İşte o sırada çözümü buldu. Apaçıktı.

"Tabii ya!" diye haykırdı. Aslında "Damiano'nun ölümü," "Damiano matı" anlamına geliyordu. "Mat" sözcüğünün İbranice karşılığı olan "Met" Arapçadan geliyordu ve anlamı da "Ölüm"dü. İşte o zaman küçük çocuğun o satranç karşılaşmasında yenilmesine meşhur Damiano matı tuzağına düşmüş olmasının neden olduğunu anladı; bütün satranç okullarında öğretilen ölümcül bir taktikti bu.

Elias, dudaklarında bir gülümsemeyle elini kitabın ateşten harflerinin üzerinde gezdirdi ve akkorların hareketini hayranlıkla izledi. Işıkları gölge oyunuyla elinin kenarlarını kısmen alnına yansıtıyordu.

Derin bir iç çekerek işaret parmağını kâğıdın üzerindeki aleve yaklaştırmaya başladı. Artık bunu çabuk yapması gerekiyordu.

Sonra Elias gözlerini yumdu. Doğru yer ve zamana kitap karar verecekti. Ona güvenmesi gerekiyordu.

20

Elias kendini ellerini göğsünde kenetlemiş, kutsal yasanın cildini sıkı sıkıya bağrına bastırırken ayakta buldu.

Yıkıntıya dönmüş binalarla çevrili bir caddenin tam orta yerinde duruyordu. Kaldırımda birkaç kişi aceleyle yürüyordu. İçlerinden biri ona hiç aldırış etmeden çarpıp yoluna devam etti. Elias her bir ayrıntıya dikkat ederek çevresine bakındı.

Sokağın köşesinde bir çocuk gazete dağıtıyordu. Elias ona yaklaştı.

"Gazeteni bir saniyelik ödünç alabilir miyim evladım?"

Çocuk, bu kadar yaşlı ve saygın görünüşlü bir adamın ricasını geri çevirmeye cesaret edemedi. Bu yaşta hâlâ hayatta ve bu kadar iyi giyimli olduğuna göre mutlaka önemli bir kimse olmalıydı...

Gazetenin adı *Auf der Wache*, yani "Dikkat" idi ve tarihi de 9 Ekim 1940 olarak gözüküyordu.

Elias küçük satıcıya üzgün gözlerle baktı. Acaba başına neler gelecekti? Bütün bu insanları nasıl bir gelecek bekliyordu?

Baş sayfa bütünüyle ABD ile Sovyetler Birliği'nin savaşa girmesi meselesine ayrılmıştı. Stalin, Nazilerle olan anlaşmasını bozarak Almanya'ya saldıracak mıydı?

Elias içini çekti ve birdenbire Braunau'ya bir daha hiç geri dönemeyeceğine dair derin bir endişe duydu. İçini rahatlatmak için paltosunun altından kitabı sıkıca kavradı. Sırtı buz kesmişti; kitap onu koruyordu, onu kesinlikle elinden bırakmamalıydı.

Daha sonra Elias çocuğa gazetesini geri verdi ve buraya geliş nedenini hatırlayarak ona, "Baksana genç dostum, aşağı yukarı senin yaşlarında olan Sof adında bir çocuk tanıyor musun?" diye sordu.

"Evet," diye yanıtladı çocuk gazeteyi yığının üzerine bırakırken, birden aydınlanıvermiş olan yüzüyle. "Onu çok iyi tanıyorum. Sokağın üst tarafında oturur, sizin geldiğiniz tarafta, kepenkleri olmayan bina. Bu saatte mutlaka avluda oyun oynuyordur."

Elias hiç oyalanmadan çocuğu selamladı ve delik deşik olmuş caddeden yukarı doğru yürümeye başladı. Söz konusu apartman aslında bir yıkıntıdan ibaretti. Acınacak durumdaki bahçe kapısından geçip avluya bir göz attı. Çöpleri karıştırmakta olan birkaç sıska kediden başka kimse yoktu.

Burada, çirkefin içinde düşmanca tavırlı bir adam onu sorguladı.

"Siz! Kimsiniz siz? Ne istiyorsunuz?" diye sordu suratsızca.

"İyi günler beyefendi, genç Sof'u arıyordum da."

"O işe yaramazdan ne istiyorsunuz? Sizin de bir şeylerinizi mi çaldı yoksa?"

"Hayır," diye yanıtladı Bilge Elias. "Onunla konuşmaya geldim yalnızca. Çok uzaktan geliyorum."

"Uzaktan mı? Burada herkes uzaklardan geliyor zaten! Kimse de bir yere gidemeyecek!"

"Ben küçük Sof'u arıyorum, çok acil. Nerede olduğunu biliyor musunuz?" diye karşılık verdi Elias kararlılıkla.

"Gettoda bir yerlerde değilse belki de yine bodrumda bir şeyler karıştırıyordur. Şu tarafta!" dedi parmağını uzatarak, kupkuru bir tonla.

Avluya bakan iki binadan daha büyük olanın altına doğru inen küçük bir merdiveni işaret ediyordu.

Binanın içine doğru ilerlerken Elias, meleksi, cılız bir sesin mırıldanmakta olduğu tuhaf bir duanın boğuk yankılarını işitti. İlk başta Elias neredeyse dehşete düşmüştü ama tek yapması gerekenin hemen kitabı açmak olduğu düşüncesiyle kendini toplayarak adımlarını hızlandırdı.

O karanlığın içinde ilerledikçe mırıltı da gitgide belirginleşiyordu ve bodrum katına vardığında çok geçmeden demirden bir kapının altından süzülen solgun bir ışık fark etti.

Elias mümkün olduğunca ses çıkarmadan kulağını kapıya yapıştırdı. Alçak sesle okunan duayı şimdi daha belirgin duyabiliyordu. Hiç kesilmeden ardı ardına dizilen harf ve rakamlardı bunlar...

"c2c3/g8f6, g1f3/d7d6, e2e4/c8g4, d2d4/f6e4, d1d3/g4f3, g2f3/e4f6, f1e2/b8d7, e1g1/c7c5, d3e3/e7e6, e2b5 a7a6, f1e1... a6b5 [iç çekiş], d4d5/f6d5, e3e2/d8a5 [duraklama ve soluk alış], b2b4/c5b4, a2a3/b4c3, b1c3/d5c3, e2d2/d7e5, f3f4/e5f3, g1g2/f3d2 [bir süre], c1d2/b5b4, a3b4/a5d5, f2f3/d5d2, g2g3/a8a2, a1d1/d2f2, g3g4/f2g2, g4h5/g2g6, h5h4... a2h2 [rahatlama]."

Gerçekten de bir çocuk sesiydi bu. Elias bir süre sonra bu uzun şifre dizisinin aslında bir satranç tahtası üzerindeki taşların hareketinin dökümü olduğunu anladı.

Bunun üzerine Bilge Elias'ın zihni Ölümsüz'e doğru döndü ve yüzünde tatlı bir gülümseme belirdi, suç ortaklığı gösteren bir gülümseme, içinden Yaradan'a bir saygı sunuş vardı.

Sonra ses sustu. Birdenbire kapı açıldı ve büyük, beyaz bir ışık Elias'ın gözlerini kamaştırdı. Yaşlı adam bir an geri çekilir gibi oldu. Narin yüreği göğsünün içinde yerinden sıçramıştı.

Kapı eşiğinde ürkmüş bir çocuk duruyordu.

Elias duruma hâkim olmak için, "Sen Sof musun?" diye sordu.

"Evet, adım bu... Siz kimsiniz?"

"Korkma yavrucuğum. Ben senin dostunum. Bir süreliğine içeri gelebilir miyim?"

Çocuk yana doğru bir adım attı, endişe verecek kadar zayıftı ve benzinin solgunluğu insana bütün yaşamını bu delikte geçirmiş olabileceğini düşündürüyordu.

Elias, merhametle çocuğun yüzüne baktı ve gelecekteki ihtiyarlığını düşündü. Yüz hatlarını tanıyabiliyordu: şaşırtıcı yeşillikteki gözler, yüzün uzun biçimi, çıkık elmacık kemikleri. Çocukluktan ihtiyarlığa, ihtiyarlıktan çocukluğa kimse çok fazla değişmiyor aslında, diye düşündü.

Bu çocuğun Sof olduğuna hiç kuşku yoktu. Bu karşılaşma ona öylesine olağanüstü gelmişti ki yaşlı adam ürperdi.

Yaşam Kitabı'nın başarısı buydu işte.

Tam şu anda, Sof'un çocukluğunun karşısında ayakta dururken Elias, Tanrı'nın varlığına öyle bir kesinlikle inanıyordu ki ölüm gelse bile korkmazdı. Bütün varlığı inancıyla ışıldıyor, elini onu kutsamak için çocuğun kafasının üzerine koyarken aslında kendini de olduğu gibi Yaradan'ın ellerine teslim ediyordu.

Küçük Sof bu ani ve tuhaf durum karşısında sessizdi. Hiçbir şey anlamadan bu yaşlı bilgenin kendisi için dua edişini çekingence izliyordu.

İçinde bulundukları yer fena halde dardı ve avluya bakan alçak bir pencere tarafından aydınlatılıyordu. Odanın içinde

eşya olarak yalnızca eskimiş bir masa ile birkaç tahta sandık bulunuyordu. Elias sandıklardan birinin üzerine ilişti ve çocuk da yarı merak, yarı endişe içinde geçip onun karşısına oturdu.

Uzun saniyelerden sonra Elias nihayet daldığı düşüncelerden sıyrıldı ve konuştu.

"Yavrucuğum, ben buraya senin iyiliğin için geldim. Üstelik çok uzaklardan geliyorum."

"Nereden geliyorsunuz?" diye sordu çocuk safça.

"Bu sorunun yanıtını bir gün alacaksın. Ancak şimdi çok fazla zamanımız yok."

Değerli kitabını bir kere daha bağrına bastırarak, "Az önce bir satranç oyununun hamlelerini yineliyordun, öyle değil mi?" diye sordu.

Çocuk kızardı.

"Sizi babam mı gönderdi? Burada oynamamdan hoşlanmıyor. Bunun hiçbir işime yaramayacağını, onun yerine herkes gibi Varşova'ya yiyecek bir şeyler bulmaya gitsem daha iyi bir şey yapacağımı söylüyor hep! Sizi de buraya o gönderdi, öyle değil mi?"

"İçin rahat olsun, babanın bu işle hiçbir ilgisi yok," diye yanıtladı Elias.

Çocuk, yaşlı adamın yüzündeki sevecen gülümsemeyi görünce rahatladı. Bu adama güvenebileceğini hissediyordu.

"Biliyor musun? Ben de iyi bir satranç oyuncusuyumdur. Hatta beni sana gönderen de bir satranç oyunuydu aslında. Şimdi seninle bir oyuna girişelim ister misin?"

"Oynamak mı istiyorsunuz?" diye sordu küçük çocuk sevinçle. "Buraya benimle satranç oynamaya mı geldiniz?"

"Eğer istersen," diye karşılık verdi Elias da gülümseyerek.

Çocuk gerçek ve görünüşe bakılırsa da ciddi bir rakip bulmuş olmanın sevinciyle dolabının üzerine sıçradı ve daha fazla soru sormadan Elias'ın görür görmez tanıdığı mermer ve ahşaptan, güzel satranç takımını çıkardı. Bu onun tek hazinesiydi. Çocuk satranç takımını gururla masanın üzerine yerleştirerek Elias'ın karşısına oturdu.

Küçük Sof ile Elias bir anda taşları yerlerine yerleştiriverdi. Yaşlı adam gülümsedi.

"Bu sefer de siyahları almayı kabul ediyorum."

Çocuk gizemli konuğuna ne demek istediğini anlamadan baktı ve zaten beyazlarla oynamayı tercih ettiği için ses çıkarmadı. Oyunu g3'teki atıyla başlatmayı tercih etti.

Küçük Sof oyunu klasik biçimde, e4'teki beyaz piyonunu ileri sürerek açmıştı. Elias çocuğun nereye varmak istediğini doğru tahmin etti ve birkaç hamle içinde büyük bir ustalıkla onu daha önce hiç görmediği bir konuma getirdi.

Elias gülümseyerek küçük arkadaşına, "İzle, bu durumu çok iyi izle Sof. Sana işte bunu öğretmeye geldim." dedi.

Küçük çocuk şaşırmıştı çünkü bu oyunda olağanüstü bir yeteneği olmasına karşın böyle bir hareket dizisiyle daha önce hiç karşılaşmamıştı. Oyunun akışının kendi kontrolünde olmadığını ve bir tuzağa düşmüş olduğunu fark etti.

Elias devam etti.

"Görüyor musun çocuğum? Bu çok klasik ama amansızca etkili bir hamledir. Adına Damiano matı derler. Şimdi sana bunun içinden nasıl çıkılacağını göstereceğim."

Çocuk oyunu dikkatle gözlemledi ve içten içe birazdan yenileceğinin farkına vardı. Gururu incinmişti.

Elias ekledi.

"Hiç üzülme, yaşına göre müthiş bir oyuncusun. Bunu da öğrenirsen yenilmez olacaksın. İşte sana öğreteceğim şey bu: Bu matla karşılaştığında içinden çıkmanın mümkün olduğunu unutma, yalnızca onu ayırt etmek ve zamanında önlem almak için alıştırma yapman gerekir, o kadar. Filin hareketlerine karşı dikkatli ol. Vezirinin şahından uzaklaşmamasını sağladığın sürece hiçbir şeyden korkun olmasın, çünkü uygulaman gereken savunma sisteminin temel taşı vezirindir. Bu yüzden de unutma, vezirini daima şahının yanında tut, onu rastgele saldırıda bulunmak için kullanma. Yoksa bu senin için çok büyük bir kayba yol açar. Bu savaşın üzerinden onlarca yıl bile geçse unutamazsın küçüğüm."

Çocuk gözlerini dikip bir an şaşkınlıkla Elias'ın yüzüne baktı ve bununla ne demek istediğini, bütün bunların ne anlama geldiğini anlamaya çalıştı. Heyecanı uyanmış olduğundan hemen intikamını almayı istedi. Saatin ilerlemiş olmasına karşın Elias bunu kabul etti.

Sof siyahlarla oynadı ve Elias ustalıkla onu yine aynı noktaya getirmeye çalıştı. Ancak çocuk bu sefer dersini çok iyi almış gibiydi.

Oyun sırasında Elias, gettoda büyümüş olduğunu ve bundan sonra da hangi zorlu sınavlardan geçeceğini bildiği bu çocuğa büyük bir şefkatle bakıyordu.

Tam Elias'ın siyah fili ele geçirdiği sırada avluda tok bir gürültü yankılandı.

"Bu da nedir?" diye sordu Elias.

"Polis olmalı," dedi rengi solmuş olan küçük çocuk endişeyle.

"Buraya neden geliyorlar?"

"Zaman zaman gelip bazı apartman sakinlerini alıp götürürler... Babamın söylediğine göre sorgulamak içinmiş."

Bir an için avlu eski sessizliğine geri döndü.

Sonra ansızın uğultu daha da yakınlaştı. Zorlanmakta olan bir kapının yankısıydı bu. Çatırtılar, ateş sesleri ve telaşlı çığlıklar duyuldu.

Elias bu korkunç zamanın tuzağına yakalanma korkusunu karnında hissederek kitabına sarıldı.

Sonra çabucak kendini toplayarak çocuğa seslendi.

"Benim artık gitmem gerek genç dostum. Hiç endişe etme, bu sınavların hepsinden kurtulacaksın ve günün birinde yeniden karşılaşacağız. Yalnız, sana söylediklerimi iyice aklında tut. Hiçbirini unutma. Günün birinde bu oyunu birlikte tamamlayacağız."

Çocuk yaşlı adamın yüzüne, gözlerini dudaklarından hiç ayırmadan bakıyor, sanki onun ağzından içindeki korkuyu bir kere de söküp atacak sihirli bir cümle duymayı umuyordu. Ağlamaya başladı. Elias ona kararlı bir sesle sordu.

"Buradan kaçmak için bir yol biliyorsundur mutlaka, öyle değil mi?"

Çocuk başıyla evet dedi.

"Bildiğim bir geçit var ama çok dardır. Siz geçemezsiniz."

"Benim için endişelenme sen çocuğum," dedi Elias. "Geldiğim gibi giderim ben. Sen de acele et, haydi."

Çocuk duraksadı. Ama tehlike giderek yaklaşıyordu ve sonunda yaşlı adamın elini bıraktı. Gözlerindeki yaşları kolunun tersiyle sildi ve kapıyı dikkatle açtıktan sonra Elias'a son bir defa, bir daha hiç göremeyeceğinden korktuğu bir arkadaşına bakarmış gibi baktı. Sonra da bir saniyede, karanlığın içinde kayboldu.

Elini kitabının kapağına koymuş olan Elias bir an dalgınca kalakaldı.

Subayların çizme sesleri dar koridorda çınlıyordu. Elias korkusunu bastırarak altın kitabı açtığı sırada iyice yaklaşmış olmalıydılar.

Odanın içinde bir şimşek çaktı. Bu ışık halesinin tek tanığıysa sahiplerinden birkaç kol boyu önde giden şaşkın bir Alman çoban köpeği oldu. Çoban matı.

21

Ertesi sabah La Polster kapıyı çaldığında açan olmadı. Elias güvensiz görünmek istemediği için sonunda ona evin anahtarlarının bir kopyasını vermişti, o da bunu kullanarak içeri girmeye karar verdi.

Ev sanki terk edilmiş gibi ıssız görünüyordu. Kadın homurdandı. Büyük odalara hızlıca bir göz attıktan sonra Elias'ın dışarıda olduğuna hükmetti ve daha fazla meraklanmadı.

İki saate yakın evin işlerini gördükten sonra küçük Thomas'ın birden belirdiğini gördü. Kömürcüden geliyordu.

Artık alışkanlık edinmiş olduğundan Ti-tom eve girdi ve elindeki çuvalı hizmetçi kadına verdi, o da tatmin olduğunu gösterir şekilde usulca ıhladı.

Sonra da çocuğa mutfaktaki sobaya kömür atmasını emretti. Çocuk artık her şeyin yerini öğrenmiş olduğundan eski usul dökme demirden ocağın içine üç avuç dolusu kömür attı.

Ancak o gün Ti-tom, evde değişik bir hava hissediyordu. Bu Elias'ın yokluğundan mı kaynaklanıyordu, yoksa dışarıda herkesi kırıp geçirmekte olan, bütün yöre halkının şikâyetçi olduğu krizin etkisi miydi? Para ve iş bulmak çok zorlaşmıştı ve bu da insanları sinirli hale getiriyordu. Ancak bu konular onu

fazlasıyla aşıyordu. Kömürleri yerleştirme işi üzerine odaklandı ve kendisine verilen işi doğru dürüst yapabildiği için mutlu oldu.

Hoşnutluğunun nedeni bunun karşılığında aldığı ücret değildi, hayır o cüzi tutardan çok bu iş Krugerlerin büyük marketlerinde çaktırmadan aşırmacılık yapmaya devam etmesine izin verdiği için hoşnut oluyordu. O dedikoducu insanlardan çaldığı için hiçbir vicdan azabı duymuyordu. Üstelik buna ihtiyacı vardı. Bu sayede ininde özenle biriktirdiği, gerekli rezervlerini oluşturuyordu.

Yiyecek düşünmediği zamanlarda Ti-tom, Marika'yı düşünüyordu. Bugün kendisine hangi kitabı getirecekti? Yüksek okulda yeni neler öğrenmişti? Dersliğin penceresinden içeri baktığı zamanlarda gördüğü büyük yerkürenin üzerinde öyle çok ülke, ada, kıta ve sınır vardı ki...

Ancak La Polster birdenbire ona şu ya da bu yeni görevi yükleyerek onu sık sık gerçeğe geri döndürüyordu. Kadın hiç durmadan her şeye sövüp sayıyordu, özellikle de o gün. Ama niye, diye sordu çocuk kendi kendine. Herhalde Herr Ein'ın yokluğunda kendini zehrini akıtmakta özgür hissediyordu.

"Şu kutuları yerleştir!" diye buyurdu La Polster. "Sonra da domuzun tuvaletini ovacaksın!"

Bu kadar tatlı bir ihtiyara edilmiş bu hakaret karşısında Ti-tom hayrete düştü. Ama elbette ki bu kudurmuş hayvana meydan okumaya da cesareti yoktu.

Tam o sırada Elias kapının önünde belirdi. La Polster sanki elektriğe çarpılmış gibi bir anda dimdik oldu. Yaşlı adamın kendisini duymuş olup olmadığını merak ederek bir anda utanç içinde kalmıştı.

Aslında kendi düşüncelerine dalıp gitmiş olan Elias, onlara hiç dikkat etmiyordu ve yalnızca dalgın bir, "Günaydın," demekle yetindi.

Thomas ise Elias'ı görünce her zaman seviniyordu. Onun sakinliği, La Polster'in her zamanki histerisiyle kaba davranışlarını dengeliyordu, özellikle de bugün.

Elias çocuğun mutfağın bir köşesinde olduğunu fark edince hafifçe gülümsedi. Yaşlı adam onu görünce, kısa bir süre önce gettodaki gecesinde yalnız bırakmış olduğu çocuğu düşünmeden edemedi. Aralarında benzer bir şeyler vardı, aynı zekâ, aynı yalnızlık, aynı kırılganlık.

Ti-tom ile La Polster'in gördükleri iş evi canlandırıyordu. Bu tanıdık gürültü patırtının rahatlığı içinde Elias o kaybolmuş çocuğun görüntüsünü, subayların çizme seslerini, getto sakinlerinin kederini, yüzlerindeki korkuyu hatırlıyordu.

Yaşlı adam zamanı aşıp gelmiş olan mermer ve abanozdan satranç takımına baktı. Haftalık satranç oyunları için Sof'la bir araya gelmeye sabırsızlanıyordu. Belki o zaman, kötü bir düşün kurbanı olmadığı konusunda son kanıtı da elde edebilecekti.

Bir sonraki karşılaşmaları için Sof'la görüşmesine ve bu konuda kafasını rahatlatmasına yalnızca birkaç gün kalmıştı. Tam olarak altı gün. Her şeyin doğruluğunu denetlemek için altı gün. Altı gün: Bu aynı zamanda kitaba göre Sof'un ölmeden önce yaşaması için kalan zamandı da...

Ancak tuhaf bir şekilde, yolculuğundan beri, söz konusu madde şifreli, akkor ve okunamaz bir hale gelmişti. Bu kehanetle bir sonraki satranç oyunları arasında bir bağ olabilir miydi? Elias'ın elinden şimdilik beklemekten başka hiçbir şey gelmiyordu.

Salonundaki berjer koltuğuna oturmuş, gecenin geç saatlerine dek bu düşüncelere dalıp gitmişti.

Elias aradığı yanıtı bulmak üzereydi. Bütün bunları yapmasının tek nedeni varsayımını doğrulayabilmekti. Çünkü kanıtlamayı istediği şey ona göre tek bir insanın yaşamından çok daha önemliydi...

22

O akşam Ti-tom ile Marika, gizlenme yerlerinin yarı karanlığında, mum ışığında ve molozlar arasında yan yana oturuyorlardı. Marika'nın, Thomas'ın gizli bölgesine ilk girişiydi bu.

Kız ona son coğrafya dersinde öğrendiklerini anlatmaya girişti. Ona defterine çizdiği haritaları gösterdi, Tanzanya'daki vahşi hayvanlardan, Senegal'deki Casamance Nehri'nin verimli kıyılarından, Semerkant'ın kutsal saraylarından söz etti.

Gerçekten de bu büyülü adları olan ve onların Avusturya taşrasındaki sıkıcı yaşamlarından kat kat heyecan verici görünen bu yerleri haritada yerli yerine epeyce yakın olarak yerleştirebiliyordu. Ti-tom, Braunau'dan kaçıp gitmeyi, Nuakşot ya da Dakar'a uçmayı, Kongo'nun nehir kıyılarında aslan avlamayı isterdi.

"Kongo'daki nehir kıyılarında aslanlar vardır, değil mi?" diye sordu.

"Vardır sanırım," diye yanıtladı Marika.

"Günün birinde seni oraya götürmeliyim," dedi Thomas tüfekle nişan alırmış gibi yaparak.

"Hayır, onları avlamak istemiyorum ben!" diye karşı çıktı kız, çocuğun kolunu indirerek. "Rahat bırak onları. Neden oğlanlar her zaman her şeyi öldürmeyi isteyip duruyor?"

Ti-tom düşündü.

"Haklısın Marika, onları avlamayalım. Kongo'ya gidip onlara yakından bakalım."

Marika öfkesini bir anda unutarak gülümsedi ve mırıldandı.

"Sence oralara ben de gidebilir miyim gerçekten?"

Thomas kızın içini rahatlatacak şekilde gülümsedi.

Marika biraz kızardı.

"Benimle gelmeyi kabul ediyor musun peki?" diye üsteledi Ti-tom.

"Beni hayatta götüremezsin," dedi kız.

"Bir yolunu bulurum ben, emin ol! Her zaman bir yol bulurum!"

"Ama hiç paran yok," dedi Marika.

"Onu da bulurum. Sonra da sen ve ben Afrika'da ceylanlar ile zürafaların arasında yaşamaya gideriz."

Marika bir an düşlere daldı. Ders kitabını açarak renkli bir Afrika haritasının bulunduğu sayfayı aradı.

"Güzel olurdu... Afrika çok güzel, çok vahşi ve Braunau'dan da çok uzak."

Thomas bir yandan içinden bu kadar parayı bulmak için ne yapabileceğini düşünüp dururken bir yandan da başını salladı. Yine de yüreği korkusuzdu: Bütün bir zorluklar okyanusuna göğüs germeye hazırdı. Marika'nın gözlerinin içine baktı.

"Sana söz veriyorum ki bir gün gideceğiz... Bunun için ailenden izin isteyecek misin?"

"İstesem de vermezler ki zaten..." dedi kız düşünceyle.

"Onlara ihtiyacımız yok ki, kimseye ihtiyacımız yok bizim... Braunau'dan çıkmamız gerekiyor. Bu kasaba gitgide... zehirli oluyor."

"Doğru," diye karşılık verdi Marika.

Bundan sonra Ti-tom da Marika da tek kelime daha etmedi. Genç kız serseri sevgilisinin elini tuttu ve pembe dudaklarına götürerek fısıldadı.

"Haydi, bana yine Kongo'daki aslanlardan söz et..."

Thomas'ın yüzü yeniden aydınlandı. Kız da onu seviyordu.

23

Bilge Elias, Yaşam Kitabı'nın sırrına girmeye cesaret ettiğinden bu yana Braunau üzerine bir fırtına yaklaşmaktaydı.

Bu yeni günün gökyüzünde gezinen bulutları görünce Titom'un içini gitmek bilmeyen, yaygın bir korku kapladı. Endişesinin nedenini henüz bilemiyordu ama varlığı apaçıktı. Kasabayı bulutlarla kaplı bir ufuk çevrelemiş, onu kuşatma altındaki bir şehre benzetmişti.

O gün Ti-tom ilk defa dönüş yolunda Marika'yı bulamadı.

Havadaki bu ani değişikliği kimse açıklayamıyordu, bunu bir tek Elias yapabilirdi ama o da kendini tamamen kişisel hedeflerini kovalamaya kaptırmış durumdaydı. Gerçi durumun farkına varmış olsaydı bile yapabileceği bir şey olmayacaktı. Yaşamın akışı, tıpkı bir akarsuyun ansızın yatağından çıkması gibi altüst oluvermişti.

Öte yandan ihtiyar Sof ise bütün öğleden sonra boyunca evinde kapalı kalmış, açıklanması mümkün olmayan bir işkencenin pençesine düşmüştü. Elinde bir mektup tutuyordu. Bu mektubun gizemli içeriği antikacıyı telaş içinde evinden dışarı çıkmaya zorladı.

Daha sonraysa gökyüzü çok belalı bir fırtınanın geldiğini bildirir şekilde karardı ve elektrik yüklendi. İhtiyar, her ne ka-

dar kasabanın artık tam anlamıyla güvenli olmadığını bilse de evinin kapısından dışarı çıkıp ana caddeye indi ve yolun kenarında bulunan mezarlığa doğru ilerledi.

İçindeki kargaşanın nedeni neydi ve buraya ne diye gelmişti? Bunu kimse bilmiyordu ve hiçbir zaman da bilemeyecekti. Daha sonradan evinde bulunacak olan mektupta ailesinden söz ediliyordu. Ancak bu mektup herkes için bir muamma olarak kalacaktı.

Havada sürekli bir uğultu duyuluyordu.

Sof rüzgâra karşı, duraksayan adımlarla, geçmişinin sırlarının girdabında çalkalanan bir gemi gibi sallanarak yürüyordu. Başını kaldırıp yukarı baktığında gökyüzünün uğursuz görünüşü kanını dondurdu: Bu kıyamet fırtınası kasabanın üzerine her an inebilecekmiş gibi duruyordu.

Çoğu tamamen terk edilerek yosun tutup yeşermiş, eğri büğrü, düzensiz mezar taşlarıyla dolu bir bahçenin önüne gelmişti. Taşlardan kiminin üzerine beceriksizce küfürler yazılmıştı, kimileriyse görünüşe bakılırsa kasıtlı olarak kırılmıştı. İhtiyar sendeleye sendeleye ilerlemeye devam etti.

Uğultu giderek yükseldi ve devasa bir arı kovanının vızıltısına benzedi. Yıkıntılardan oluşan kalesinin en tepesinde yolun üzerine çıkıntı yapan gizlenme yerinden Ti-tom, antikacının narin siluetini fark etti. Sof'un bu havada ne diye evinden çıkmış olduğunu merak etti.

Birkaç metre ileride yaşlı adamın üzerine doğru ilerleyen o dayanılmaz homurtunun kaynağını nihayet seçebildi: Erwan ve küçük çetesiydi bu! Onlar bu mezarlığı kendi toplanma yerleri olarak kullanıyordu ve davetsiz misafirlere de hoşgörü göstermeye hiç niyetli değildiler.

Bunu görünce Ti-tom sırtından aşağı korkunç bir ürpertinin indiğini hissetti. Sof tehlikeye giderek yaklaştı ve sonunda sürüye çarptı. Sarsıntının etkisiyle yaşlı adamın bedeni devrilerek büyük bir gürültüyle yere yığıldı.

İşte tam o anda fırtına koptu. Braunau toprakları üzerine tufan gibi bir yağmur indi.

Erwan yerde yatan Sof'a doğru ilerledi. Şeytani yüzü yağmurdan sırılsıklam olmuştu. Ancak Sof onu tanımıyordu.

Erwan ise Sof'u tanıyor ama pek sevmiyordu. Yabancılara karşı duyduğu bu nefret, herhalde anne ve babasıyla arasındaki tek benzerlikti.

Şimdiden epey kabarık olan geçmişi Erwan'ı arkadaşları arasında korkulan bir önder haline getirmişti. Kabilesine her isteyen kabul edilmezdi. İsteyenin ilk önce gücünü göstermesi, sınavlardan geçmesi, bir suç işlemesi, soğuk silaha meydan okuması gerekirdi...

Sof, Erwan'ı kendi serseri kaderine seve seve bırakırdı ama bunun için ilk önce onu rahat bırakmaları gerekiyordu. Oysa ne yazık ki Erwan şu anda yaşlı adamın karşısında keskin bir bıçak kadar tehditkâr duruyordu.

Başkalarına baskı yapmaktan, onları küçük düşürmekten zevk alan, en kötü tohumdandı o. İçlerinde dayanılmaz bir aşağılık sezgisi taşıdıkları için, üstün olduklarını her fırsatta kanıtlamaya gerek duyan cinstendi.

Yuvalarına gömülmüş gözlerinin soğuk mavi bakışı ihtiyara ölüm kamplarındayken karşılaştığı bakışları hatırlatıyordu. Sof'un ömrü boyunca unutmayı başaramadığı bir bakıştı o.

İhtiyar birdenbire korkuya kapıldı, çok uzaktan gelen bir korkuya. Ayağa kalkmaya çalıştıysa da boşunaydı. O sırada küçük kabadayının üzerine doğru ilerlediğini gördü.

"Özür dile!" diye emretti Erwan.

Sırf bir yetişkine, üstelik de yaşı ilerlemiş birine sen diye hitap edişi bile sırılsıklam olmuş çetesinin üzerinde etkisini göstermişti.

Sof elini gözlerinin üzerinde gezdirdi. Karşısında gördüğü, bu üzerine saldırmaya hazır sürü, ona yaşlılığını hatırlatıyordu.

Güruhun içinden bir ses yükseldi.

"Özür dile pis yabancı!"

Sonra daha yüksek başka bir ses haykırdı.

"Yoksa canına okuruz!"

İhtiyar bir an için telaş ile iğrenme arasında kaldı. Canının tehlikede olduğunu ve en küçük bir nedenle narin kemiklerini bin parçaya bölebileceklerini anlamıştı.

Korkudan taş kesilmiş olan Sof başını kaldırdı ve yenilgiyi kabul ederek yalvardı.

"Bırakın beni, lütfen, gidin yolunuza."

Bir kere daha ayağa kalkmayı denedi.

Kendi çetesinin saldırganlığından daha da sertleşmiş olan Erwan, kaskatı kesildi.

İhtiyarın suratında korkunç bir tokat acımasızca patladı.

Sof olduğu gibi yere yuvarlandı.

"Beni duymuyor musun pis Yahudi?"

Erwan'ın vurduğu darbenin şiddeti karşısında sürüyü oluşturanların yüzünde önce gülümsemeler belirdi, sonra da suratlarını buruşturdular.

Yere yapışmış, kulakları çınlayan, yön duygusunu yitirmiş olan Sof bir defa daha ayağa kalkmaya çabaladı.

Bu kadarı küçük elebaşı için çok fazlaydı; en küçük bir karşı gelmeye katlanamazdı o.

Bu yüzden de ihtiyarın karnına korkunç bir tekme indirdi. Sof yere çöktü, yana doğru şiddetle devrildi, yüzünü altı kollu yıldız kazınmış bir mezar taşına çarptı. Çevresini sarmış olan iblisler ağzından kan fışkırdığını gördü.

O zaman Erwan bir tür esrimeye kapıldı. Avını, çevresinde çember oluşturmuş olan sürüsüne sunmuştu.

Fırtınanın şiddeti bir kat daha arttı.

Çocuklardan biri yol kenarından bir taş aldı ve bunu fırlatarak Sof'u omzundan vurdu. Başka bir taş sertçe böğrüne çarptı. Satranç ustası son bir kez daha ayağa kalkmayı denediyse de başaramadı. Deri eldivenli elinin avucunu kendisine fırlatılan taşlara doğru uzattı.

Artık suratsız bir bütün haline gelmiş sürü, ihtiyarın üzerine çullandı. Bu sefer çok daha ağır bir mermi Sof'u vurdu.

Ti-tom sahneyi uzaktan izliyordu. Ancak araya girmek için çok uzak ve çok yalnızdı.

Erwan tek başına açıkta duruyor, elindeyse kocaman bir taş bloğu tutuyordu. Kalabalığa karşın bütün dikkatler onun üzerinde toplanmıştı. O ise ihtiyar kuklanın yalvarışlarını, acı içinde kıvranışını izliyordu.

O sırada Ti-tom, genç elebaşının kollarını alçak ve ağır gökyüzüne doğru kaldırdığını gördü.

Elindeki koca taş parçası şiddetle yaşlı adamın kafatasının üzerine indi.

Fırtınanın orta yerinde, birkaç saniye boyunca suç ortakları arasında bir ölüm sessizliği hüküm sürdü. Sof kafası paramparça olmuş halde yerde yatıyordu. Toprağın üzerinde kanı, başının çevresine koyu kırmızı bir taç çizmişti ama yağmur suları bunu hızla dağıtıyordu.

İçlerinden en korkak olanları hemen koşmaya başladı ve çok geçmeden sürü dört bir yana dağıldı. Erwan ise bir süre daha olduğu yerde kalarak kurbanını seyretti.

Aynı anda, kasabanın öteki ucunda Elias kötü bir şeyler olduğuna dair tuhaf bir sezgiye kapılarak evinin kapısını kapadı. Bu akşam satranç oyunu olmayacaktı.

24

Fırtına neredeyse geldiği kadar ani olarak gitmişti. Sof'un cesedi yol kenarındaki mezarlığın orta yerinde, seyrek mezar taşlarının arasında öylece kalmıştı. Ortalık bir anda tamamen ıssızlaşıvermişti. Olay yerine varmış olan Ti-tom, cesedin yanına sokuldu ve uzunca bir süre yanı başında sessiz kaldı. Üzerlerinde gökyüzü açılmaktaydı. Yaşam akışına geri dönmüş gibiydi.

Çocuk uzaklardan hafif bir çınlama duydu. Başını kaldırdığında, küçük, kara bir nokta kendisine doğru yaklaşıyordu.

Bilge Elias, yaşına karşın hızlı adımlarla yanına geliyordu. Adam bir felaket olduğunu şaşırtıcı biçimde sezinlemişti. Alelacele evden çıkmış olduğundan, Ti-tom'un karşısına geldiğinde hırpani, tıraşsız bir haldeydi.

Elias, antikacının yara bere içindeki cesedini fark edince, bu sarsıcı olaylar dizisinin verdiği sersemlemeyle dizlerinin üzerine çöktü. Sof'un çocukluğunun yanından yeni ayrılmıştı ve şimdi onlarca yıl ötesinde onun Braunau yolu üzerinde yatan ölüsüyle karşılaşıyordu. İçinde bulunduğu durum başını döndürüyordu. Yaşlı satranç ustasının bileğini eline aldı, buz gibiydi.

Elias peşinde olduğu kanıtı orada bulabileceği düşüncesiyle yaşlı adamın eldivenlerine dokundu.

"Kimin yaptığını biliyorum," dedi çocuk üzüntüyle.

"Kim?" diye sordu Elias çocuğa, şaşırtıcı derecede sakin bir ifadeyle bakarak.

"Erwan ve arkadaşları yolunu kesti. Okuldan çıkmışlar. Onlar dönüş yolundaydı ve Sof da tek başına yürüyordu. Sanki yolunu kaybetmiş gibi görünüyordu. Burada ne işi vardı, nereye gidiyordu hiç bilmiyorum. O sırada ben yukarıdaydım. Onu yere serdiler, fırtına yüzünden pek iyi göremiyordum ama sonra da ona taş atmaya başladılar. Korktu ama hiç bağırmadı. Sonra Erwan'ın ona doğru yaklaştığını gördüm, kafasına vurdu. Sonra da, sonra da... Hepsi koşarak kaçıştı."

Ti-tom gözyaşlarını sildi.

"Bir şey hissetmiştim," diye mırıldandı Elias kendi kendine konuşur gibi.

Satranç arkadaşının cesedinin iç parçalayıcı halini dehşetle fark etti ve başını göklere kaldırarak kendi kendine bu felaketin bir işaret olup olmadığını sordu ama yanıt bulamadı.

Ağzının içinden ölüler duasını mırıldandı. Çok acı çekmiş olan bu adamın ruhunun Ölümsüz'ün yanına kadar yükselmesi ve onun yanında, onun çocuklarının vahşetinden, gettodan, Braunau'dan uzakta nihayet biraz huzur bulabilmesi için dua etti.

Bu duanın kendine özgü müziği merakını uyandırmış olan Ti-tom sonunda bakışlarını Sof'un cesedinden ayırabildi. Dua içinde tuhaf bir yankı uyandırıyordu. Şimdi, bu feci anda, çocuk bir ışık görmüş, Elias'ta özlemini çektiği aileye benzer bir şeyler bulmuştu.

Gözünden akan yaşların anlamı değişti. Ti-tom kendi kaderine ağlıyordu çünkü bir şeylerin değişmiş olduğunu hissediyordu. Kendine itiraf etmese de az önce tanık olduğu cinayetin asıl nedenini biliyordu. Eğer Erwan ve adamları yaşlı antikacıya

el kaldırabilecek gücü kendilerinde buldularsa bu rastlantısal olamazdı.

Burada kendini gösteren, nefretini kusan yetişkinlerin dünyasıydı, aile yemekleri sırasında, barlarda, lokantalarda, kuyruklarda, toplumun en yüksek katmanlarında bile söylenen üstü kapalı sözler olayların bu noktaya varmasına yol açmıştı.

Elias, Ti-tom'dan yardım çağırmasını rica etti. Çocuk kimsenin gelmeyeceğini ileri sürerek karşı koydu. Ancak Elias üsteleyince sonunda yola çıkıp uzaklaştı.

O zaman Elias eski rakibinin bileğini özenle tutup kaldırdı. Siyah eldiveni Sof'un cesedinin katılaşmış parmaklarının üzerinden çekip çıkardığında olağanüstü bir manzarayla karşılaştı: Sağ eli hiç bozulmamış bir halde beş parmaktan oluşuyordu.

25

Hava kararırken beyaz giymiş adamlar Sof'un cesedini sarıp sarmaladı. Ti-tom sanki böylelikle, sessizce, gizlice, kasaba ihtiyardan geriye kalan her türlü izi yok etmek istiyor diye düşündü.

Braunau polisleri birkaç komşuyu sorguladı, mezarlığın fotoğraflarını çekti, zabıtlar tuttu. Ancak antikacının başına gelenler kimseyi çok fazla heyecanlandırmıyordu, hatta kimileri bu olayı alay konusu bile yapmıştı.

Özellikle de Braunau'nun tam iktidar sahibi belediye başkanı Herr Riefenstahl, polis teşkilatını, polisin zamanını ve kamunun parasını gerçek Avusturyalıları doğrudan ilgilendirmeyen vakaları aydınlatmak için harcıyor olduğu için kınadığını açıklamıştı.

Marika ile Ti-tom buna dayanamıyordu. Genç kız babasının ezici otoritesinden kurtulmanın düşlerini kuruyordu ama Riefenstahlların evinde böyle bir şey düşünülemezdi bile.

Başka nedenlerle de olsa Elias da Sof'un ölümünün şokunu atlatmanın bir yolunu bulmuştu. Sonuç olarak bu olay ona aradığı kanıtı vermiş oluyordu ve onu tek ilgilendiren de buydu.

Şimdi artık onun için önemli olan tek şey kaderin üzerinde değişiklik yapmasına olanak tanıyan bir gerece sahip bulunmasıydı. Tanrı onun yanındaydı, bundan kuşkusu kalmamıştı artık.

O olaydan sonra zamanının çok büyük bir kısmını evine kapanmış olarak geçiriyor, La Polster'le mümkün olduğunca karşılaşmamaya çalışıyordu.

Salona daha yakın kalabilmek için, asma kattaki küçük mavi odaya taşınmıştı. Kimi zaman pencereden küçük Thomas'ın günlük geliş gidişlerini izliyordu. Kâhya kadından kaçışını açıklayabilmek için de bir hastalık uydurmuştu. Kadına ilaçlar aldırıyor, sonra da bunları atıyordu. Odasının kapısını düzenli olarak kilitli tutuyor, yalnızca günlük tek öğününü yemek için alt kata iniyor, fazla zorlanmadan müthiş bir yorgunluk rolü yapıyordu. Aslında yorgunluğunu yaşından çok, çalışarak geçirdiği uykusuz gecelere borçluydu.

Çünkü bu sırada Bilge Elias kendini tamamıyla kitabın gizemine ve onun varlık nedenine adamıştı.

Metni incelemek için kendini son derecede zorladığı için Elias kimi zaman farkında bile olmadan oruç tutuyor, çok az uyuyor ve hiç durmaksızın kafa yoruyordu. Kimi ünlü, kimi isimsiz yüzlerce ve yüzlerce ruhun kaderlerinin anlatılarının üzerinden geçiyordu... Karşısında Yaradan'ın kitabı açık duruyordu ve bu, sonu hiç gelmeyen bir hayret kaynağıydı.

Bu arada ışıklı harflere fiziksel olarak temas etmemek için büyük çaba harcıyordu. Bu yüzden o da eldiven giymeye başladı.

Kadiri Mutlak'ın böyle bir hazineyi kendisine emanet etmesinin nedenlerini hâlâ merak ediyordu.

Çünkü kitap Sof'un yaşamının akışını değiştirmiş olduğuna göre daha pek çok şeyi de başarabilecek demekti. Alçak gönüllüğünü korumak ve sahip olmadığı bir yetiyi üzerine almayı reddetmek için çabalıyordu. Bu yalnızca kitabın sahip olduğu bir güçtü, kendisinin yalnızca emanetçisi olduğunu çok iyi bildiği göksel bir güç.

Sonraki haftalar boyunca Elias zamanının büyük bir kısmını da kendi ailesiyle ilgili maddelere ayırdı. Haftalar boyunca, milyonlarca benzeri olan bu üzücü kaderlerin parçalı anlatılarının üzerinden geçti. Aslında kendi hayatta kalışının anlamını arıyordu.

Kitabı her kapadığında kendini yeniden son derecede yalnız hissediyordu, ölülerin ve geçmişin kalıntıları arasında yapayalnız.

Işıklı metnin uçsuz bucaksızlığı karşısında kendini zaman zaman yabancı diyarlarda yolunu yitirmiş bir seyyah gibi hissediyor, arada bir pencereden dışarıya, uzaklardaki eski dünyasına hüzünlü gözlerle bakıyordu.

Elias yirminci yüzyılda kötülüğün köküne rastlamadan tek bir gün bile geçiremiyordu. Kendi mutsuzluğunun temel nedenini bu çağda buluyor, onu yeryüzünde cehennemi serbest bırakmış olmakla suçluyordu.

İdeologları ve onların cellatlarını, nefret dolu söylemlerini, milliyetçiliklerini, ırkçılıklarını, siyasi kuramlarını lanetlediği gibi, bunların refaha ermesine göz yumanlara da lanet okuyor, kurbanlarına ise isyanı ölüme tercih etmedikleri için kızıyordu.

Suçluluk duygusunun etkisiyle, Elias'ın kendi çağının post modern Avrupa'sı nörotik bir unutma saplantısına düşmüş, bir "sayfa çevirme" tutkusuna kapılmış, bu da onun ahlaki çöküşüne neden olmuştu.

Elias eski dünyaya, kendi ailesinin ve köklü mirasının dünyasına ait hatıraların yok oluşunu ve kapıların geçmişin tehlikelerinin benzerlerini taşıyan yeni bir çağa açılışını görüyordu. Yaşam Kitabı'nda günbegün bunun kehanetini okuyordu.

Ancak her şeyden çok da paradoksal olarak kitabı okudukça kendi çaresizliğinin farkına varıyordu. Sevdikleri olmadan kendi yaşamının ne kadar boş olduğunu hissediyordu.

Yaradan'ın bu kitabı onun ellerine vermeyi istemiş olmasının nedenini hâlâ anlayabilmiş değildi.

Takıntı haline getirdiği bu soruya bir yanıt bulabilmek amacıyla sonunda korkusuyla yüzleşmesi gerektiğine karar verdi: kendi kaderine bakmaya.

Yavaşça ayağa kalktı ve bir kere daha sıraların arasında dolaşarak kendi adının bulunduğu cildi aramaya koyuldu.

Kitap ona kendisiyle ilgili nasıl bir sır açacaktı?

Ama tam doğru noktaya geldiği anda kendisiyle ilgili olan sayfaların alevler içinde bulunduğunu hayretle fark etti. Bu sayfalar amansızca yanıp tükeniyordu!

Anlaşılır gibi değildi. Varlığı yok oluyor, yaşayanların kitabından "çıkıyordu". Acaba bu sonsuzluğa yaklaşmakta olduğunun bir işareti olabilir miydi? Ya da hiçliğe? Bunu kim bilebilirdi ki?

Her ne olursa olsun, Elias'ın emin olduğu tek bir şey vardı: Artık zamanı sayılıydı, çabuk hareket etmesi gerekiyordu.

26

Günler akıp geçmişti. Doğru, çabuk hareket etmesi gerekiyordu ama nasıl? Yardıma ihtiyacı vardı. Gökyüzünden bir mesaj almayı umuyordu ama bunun boş bir umut olduğunun da farkındaydı.

Kitabı incelemeye giderek daha da fazla zaman ayırıyor, bıkıp usanmadan büyük salonun koridorlarını arşınlıyor, yeni kaderlerin anlatılarının üzerinden geçiyor, ona tünelin ucundaki ışığı gösterecek, onu doğru yola sevk edecek bir işaret arıyordu.

Eldivenli elleri her gece binlerce sayfanın üzerinde geziniyordu.

Yine böyle sayfaları karıştırırken kendine özgü bir insanın öyküsünü keşfetti: Herr Claus Graf von Stauffenberg'in öyküsünü.

Elias, 1944 yılında Adolf Hitler'i öldürme girişiminde bulunmuş olan bu adamın kaderini kitaptan öğrendi.

Stauffenberg'in yaşamıyla ilgili maddede suikast girişimi de anlatılıyordu, hem de şaşırtıcı bir belirginlikle.

Diktatörü ortadan kaldırması planlanmış olan bombanın patlamasının tam tarih ve saati bile verilmişti: 20 Temmuz 1944, saat 12.42.

Elias operasyonun kod adını da öğrendi: Walkyrie. Hatta suikast girişiminin gerçekleştiği odanın adına kadar: Rastenburg'da,

Reich sınırının yakınlarındaki Kurt İni ormanının içinde bulunan ordu genel karargâhının oyun salonunda.

Kitap, komplonun başarısızlığa uğramasından önce gelişen olayları ayrıntılı olarak betimliyordu. Stauffenberg'in hangi koşullar altında tutuklandığı ve suç ortaklarıyla birlikte infaz edilişinin çirkin ayrıntıları da anlatılıyordu.

Bu anlatı Elias'ı kendine bağlamıştı. Stauffenberg'in oyun salonuna bombayı yerleştirdiği anda ya da birkaç saat sonra Hitler patlamadan kurtulmayı mucizevi bir şekilde başardığında SS'lerin onu tutukladıkları anda neler hissetmiş olabileceğini düşündü.

Stauffenberg mutlaka savaştan sonra "aklanmış" olan kişilerden olmalıydı, diye geçirdi içinden Elias. "Keşke başarabilmiş olsaydı..." diye düşündü.

O takdirde ailesinin kaderinin tamamen değişmiş olacağını, Ein adının bugün büyük olasılıkla yaşamaya devam edeceğini düşündü.

Ancak sonra Elias, eğer Stauffenberg 1944 Temmuz'unda Hitler'i öldürmeyi başarabilmiş olsaydı bile bunun yine de kâbusa bir son vermiş olmayacağını fark etti.

Gerçekten de Walkyrie operasyonu çok geç düzenlenmişti. O tarihe dek savaş milyonlarca cana mal olmuş, gettolar çoktan temizlenmiş, kamplar en kötü şeylere sahne olmuştu bile...

"Çok geç," diye düşündü Elias belli bir rahatlamayla, sanki bir an için bile olsa tarihin bu sayfasını düzeltmek üzere kişisel bir müdahalede bulunmak zorunda kalacağından gizlice kuşkulanmış gibi.

İşte aklından geçmiş olan düşünce buydu: Tarihi düzeltebilirdi.

Düşüncesinin akışından altüst olmuş bir halde kitabı kapattı.

27

Braunau am Inn'in saygıdeğer belediye başkanı Teodor Riefenstahl, bakır ve akaju renklerindeki güzel çalışma masasının başında, deri kaplı koltuğuna kurulmuş, telefonla konuşuyordu.

Ailesi bir üst katta bulunuyordu ve o da kasabanın polis müdürü Hermann Böser ile özel bir görüşme yapıyordu.

"Durum bu işte Hermann, hiç kuşkum yok."

"Burada bizim gibi düşünmeyen birkaç meslektaşımla sorun yaşıyorum. Neyse ki sayıları pek fazla değil."

"Kimmiş onlar?" diye sordu başkan.

"Fuchs ve Hofer ama o iş halloldu. Böyle bir vaka yüzünden işlerini tehlikeye atacak halleri yok herhalde."

"Herr Gruber bize minnettar kalacak Hermann. Oğlu Erwan kötü bir çocuk değil. Hem biliyorsunuz seçimlere de yalnız birkaç hafta kaldı. Risk büyük, üstelik sadece benim için de değil."

"Elbette Herr Riefenstahl, çok iyi biliyorum."

"O halde ne yapmayı planlıyorsunuz?"

"Bugünden tezi yok, ölümünün Inn ve Enknach nehirlerinin kesiştiği çukura kazara düşme sonucu olduğunu bildiren bir sonuç raporu çıkaracağız."

"Evet, güzel, bu iyi bir fikir... Hatta harika bir fikir!" dedi başkan heyecanla, çalışma odasının kapısında belirmiş olan göl-

geyi daha iyi seçebilmek için koltuğunda dönerek. "Hermann, bu işin sonunda sizi çok sağlam bir ik..."

Cümlesini yarıda bıraktı. Kızı Marika kapkara bir bakışla onu süzüyordu. Her şeyi duymuş olmalıydı.

"Ben sizi sonra ararım," dedi başkan telefonu kapatırken. "Burada ne işin var Marika?"

Kız olduğu yerde durmuş, babasının yüzüne adamın daha önce onda hiç görmediği türden bir küstahlıkla bakıyordu.

"Size bakıyorum baba ve içimden sizin kızınız olarak dünyaya gelmemiş olmayı diliyorum!"

"Efendim?" dedi adam hayretle.

"Ne yapmakta olduğunuzu anlamadığımı mı sanıyorsunuz? Bir katili koruyorsunuz! Artık sizin kızınız olmayı istemiyorum! Sizin adınızı taşımayı istemiyorum! Sizin kadar bu ad da iğrendiriyor beni!"

Riefenstahl ürkütücü bir öfkeye kapıldı. Kızının kendisine böyle şeyler söylediğini ilk defa duyuyordu. Marika'nın annesi Gertrud koşarak çalışma odasına girdi.

"Sizin 'canım kızım'larınızı istemiyorum artık," diye patladı Marika. "Görgü kurallarınızı, eğitiminizi, sinizminizi, piyano derslerinizi... Sizden nefret ediyorum! Bu adı da istemiyorum, bu evi de sizin mevkinizi de! Yoksul olmayı isterdim, o zaman onurlu olabilirdim. Yetim olmayı isterdim, özgür olmayı. Bana bir daha asla dokunamayacaksınız çünkü sizin ellerinizde kan var!"

Gertrud elini ağzına götürdü. Duyduğu şeyler onun zihinsel evreninin sınırlarını aşıyordu. Yine de kızını korumaya çalıştıysa da bu kadarı babası için çok fazlaydı. Doğruca kızın üzerine yürüdü ve zincirlerinden boşanmış gibi ölçüsüz bir şiddetle, hayatında ilk defa kızına vurmaya başladı.

Anne, kocasının kolunu yakalamayı birkaç saniye sonra başardıysa da iş işten geçmişti. Küçük kız kaçmaya çalıştı ama

babası onu kolundan sıkıca yakaladığı gibi, kolunu bükerek yere diz çöktürdü.

"Babanla böyle konuşmayı kimden öğrendin sen?" diye haykırdı.

Marika'nın yüzü de vücudu da tokat izleriyle kaplanmıştı. Kız, gözyaşları içinde sessizliğe gömülmüştü.

"Kötü arkadaşların var. Okul çıkışında buluştuğun o küçük yabani, değil mi? Bilmediğimi mi sanıyordun? Bütün bunlar beni hiç de şaşırtmadı aslında. Görüyorsunuz değil mi Gertrud? Dikkatli olmamız gerek demiştim ben size..."

Anne hem Marika'nın sözlerinden hem de kocasının gösterdiği aşırı şiddetten şoka uğramıştı.

"Teodor, kızımıza nasıl böyle vurabildiniz?" dedi Gertrud boğulur gibi.

"Çatımın altında böyle sözlere göz yumamam. Ben Braunau'nun belediye başkanıyım, anlıyor musunuz? Hem bu kasabada hem de bu evde düzeni sağlarım. Bundan böyle Marika, o çapulcuyla görüşmeni yasaklıyorum. Zehirliyor seni!"

"Thomas'ın bu işle bir ilgisi yok, o benim tek arkadaşım!"

"Ben de öyle düşünüyordum zaten!" dedi Riefenstahl zaferle. "Söylediklerimi duydunuz mu küçük hanım? Onunla bir daha görüşmeyeceksiniz. Ayrıca seni temin ederim ki o küçük sıçan bana hesap verecek! Şimdi derhal odana çık."

Soluğu kesilmiş olan anne çocuğunu elinden tuttu ve üst kata çıkardı.

Herr Riefenstahl, yakasını düzelterek masasının başına döndü. Ayakta telefonu eline aldı.

"Hermann, evet, yine ben. Beni iyi dinleyin, şimdi size çok önemli yeni bir görev vereceğim ve bu işin bir an önce halledilmesini istiyorum..."

28

Son birkaç gündür Thomas, Marika'yı okul yolunda görememişti. Zamanının çoğunu okuyarak ve viran kalesinin tepesinden kasabayı seyrederek geçiriyordu. Sonbahar artık iyice yerleşiyor ve Braunau gitgide alacakaranlığa gömülüyordu.

Marika'yı çok özlüyordu. Acaba niye kendisinden uzaklaşmıştı? Taşınmış mıydı yoksa?

Bu konuda kafasını rahatlatmayı istiyordu ve bütün çekincelerine karşın kızın izini bulabilmek umuduyla kasabanın yolunu tuttu.

İhtiyar Sof'un ruhunu teslim ettiği yoldan geçmek zorundaydı. Tam adamın taşa tutulmuş olduğu o noktada Ti-tom, adımlarını yavaşlattı. Cinayetten geriye hiçbir iz kalmamış olduğunu fark etti.

Bir çarşamba öğleden sonrasıydı bu. Köy boz renkte, âdeta hayalet gibiydi. Meydanda, sokaklarda Marika'yı aradıysa da boşunaydı, bu arada eski Bloch Sokağı'ndan geçerken sokağın adının değiştirilmiş olduğunu gördü.

En sonunda Riefenstahl ailesinin gösterişli evinin önüne vardı. Her zaman yaptığı gibi, evin çevresinden dolaşıp çitin altından, parmaklıkların kırık olduğu aralıktan süzüldü ve malikânenin geniş bahçesine girdi. Yemyeşil çimenleri, beyaz taşlık yolu ve

yapraklarıyla binanın taş duvarlarını okşayan büyük bir kavak ağacıyla çok huzurlu bir yerdi burası.

Ti-tom, yakalanma korkusuyla seslenmeye cesaret edemiyordu. Evin kapısına kadar uzanan patikanın üzerinden bir avuç çakıl taşı aldı. Bunları birer birer, Marika'nın üst kattaki odasının penceresine fırlatmaya başladı.

Köpek havladı; Marika yüzü çökmüş ve şişmiş bir halde pencerede belirdi. Ti-tom'u görünce yüzünde oluşan hüzünlü gülümseme çocuğu alarma geçirdi.

Sonra genç kız, işaret parmağına dudaklarına götürdü ve birkaç saniyeliğine gözden kayboldu.

Ti-tom onu yeniden gördüğünde, kendisine buruşturulmuş bir kâğıt parçası fırlattı. Thomas havada savrulmaya başlayan pusulanın peşinden bir süre koştu. Yakalayınca onu okuyabilmek için bahçedeki kavak ağacının altına gizlendi.

"Seninle görüşemem, ailem yasakladı. Umarım anlayış gösterirsin. Çok üzgünüm."

Ti-tom'un yüzü kararıverdi. Başını kaldırıp bir kere daha pencerenin çerçevesine baktı. Şimdi kimse yoktu. Marika gitmişti.

Birkaç dakika daha orada durup başka bir işaret, daha fazla açıklama bekledi ama kimse gelmedi.

O da kızın odasının içini görebilmek için bir ağacın üzerine tırmanmaya kalkıştı ancak dal, ağırlığının altında gürültüyle kırıldı.

Köpek daha güçlü havlamaya başladı. Daha Ti-tom aşağıya inmemişti ki evin kapısı açıldı ve yüzü öfkeden şekil değiştirmiş bir adam belirdi. Herr Riefenstahl'dı bu. Köpeğinin sesini bastırarak haykırıyordu.

"Evimden çık git, seni pis sıçan! Ne cüretle buraya girersin? Seni bir daha kızımın yanında görmeyeceğim. Beni anladın mı?"

Belediye başkanı telefonuna sarıldı ve polis bürosunu aradı.

"Çapulcu! Benim evimde... Bahçeme girmeye cüret etmiş. Çabuk gelin!"

Thomas midesinde korkuyu hissederek kaçmaya başlamıştı bile. Çitin altına dalıp kendini sokağa attı.

Buz gibi bir hava suratında tokat gibi patladı. Yakasını kaldırarak başını boynuna doğru çekti.

Braunaulu çocuk, kendini ne yapacağını bilemez bir durumda bulmuştu. Bir süre Marika'yı, ailesini, kendisine karşı duydukları anlaşılmaz nefreti düşünerek sokaklarda başıboş dolaştı.

Bir caddenin köşesinden döndüğü sırada Ti-tom, kaldırımın üzerinde iri cüsseli bir adam fark etti. Bu adam, Thomas'ın daha önce hiç fark etmemiş olduğu, ön cephesi büyük tabelalarla dolu bir binadan çıkıyordu.

Tabelaların rengi, bu uğursuz sokağı şenlendiriyordu. Gri bir yağmurluğa sarınmış olan adam, Thomas'ın uzaktan gelişini görünce kaldırımın ortasında, çocuğun yolunun tam üstüne dikildi.

Uzun boylu ve çok yakışıklıydı. Melekleri andıran bir gülümsemesi vardı ve bu düşmanca kasabada görüntüsü daha ilk bakışta Ti-tom'a cana yakın gelmişti.

Çocuğun yaklaşmasını bekledikten sonra ona yumuşak bir sesle seslendi.

"Merhaba çocuğum."

Thomas ona güven duydu. Durdu.

"Merhaba efendim," diye yanıtladı Ti-tom, yine de biraz mesafeli durarak.

"Senin adın Thomas, öyle değil mi?"

Ti-tom'un fikri değişti. Bu yabancı adını nereden biliyor olabilirdi ki?

"Peki siz kimsiniz?" diye sordu Ti-tom.

Yabancının gözlerinde bir ışık parladı. Yabaniyi doğru tanımıştı. Onu ürkütüp kaçırmamak için usulca yanına yaklaştı ve güven veren bir sesle yanıtladı.

"Hermann Böser ama istersen bana Hermann diyebilirsin."

Böser iyice yaklaşmıştı. Çocuk birden onda bir çeşit zalimlik hissederek bir adım geri çekildi.

Polis müdürü onu yakalamaya çalıştı.

"Dur yavrum, korkma, sana zarar verecek değilim," diye söz verdi.

Ancak Ti-tom'un sezgisi şiddetle güçlenmişti ve gerçek bir tehlike hissederek koşmaya başladı.

"Konuşacak zamanım yok efendim, gitmem gerekiyor."

O zaman adam, gerçek yüzünü ortaya çıkaran bir ifadeyle suratını buruşturdu. Çok tekinsiz görünüyordu. Ancak yeteri kadar hızlı değildi ve Ti-tom'un eski kasabanın dolambaçlı sokakları arasında yıldırım gibi koşarak gözden kaybolmasını izlemekle yetindi.

*

Hermann Böser yolun karşı tarafında beklemekte olan meslektaşının yanına döndü. Polis memuru Fuchs, sırtını duvara yaslamış ona bakıyordu. Bütün sahneye tanık olmuştu.

"O çocuktan ne istedin?" diye sordu Fuchs.

"Serserinin teki, kamu düzenini bozuyor, esnafı soyuyormuş. Belediye başkanı derhal zararsız hale getirilmesini emretti."

"Zararsız hale mi? Haydi ama alt tarafı küçük bir yetim işte, kimseye bir zararı yok..."

"Yine mi başlıyorsun Fuchs?"

"Şimdi de çocuklara mı musallat olacaksın?" diye karşılık verdi Fuchs cesaretle.

"Merkeze dönelim Fuchs. Seni daha önce de uyarmıştım, ya benim yanımda olacaksın ya da bana karşı. Sonra söylemedi deme."

Birlikte kasabanın polis merkezine doğru ilerlediler. Memur Fuchs içten içe ateş püskürüyordu. Böser'e uzun zamandır zıt gidiyordu ama amirinin yerel siyasilerle, özellikle de Riefenstahl'la sıkı bağlar kurduğundan bu yana iyice kontrolden çıkmış olduğunu hissediyordu. Dahası ortalıkta bu adamın sadist bir karakteri olduğuna dair söylentiler de dolaşıyordu. Fuchs endişeliydi.

İlk zamanlar merkezdekiler, Böser'in aşırı sağcı eğilimleriyle dalga geçiyordu. Güzel yüzüne atıfla düşmüş melek Lucifer'i kastederek ona Başmelek adını takmışlardı. Çünkü hatları fazla düzgün bu yüzün ardında davranışlarının kimi zaman ele verdiği korkunç derecede zehirli bir tabiat gizleniyordu.

Son haftalardaysa "Başmelek" tehditler ve terfi vaatleri yoluyla kendini kabul ettirmeye başlamıştı. Merkezde çalışanların büyük kısmına egemen olan pasiflik de işini kolaylaştırıyordu. Sonunda Böser, belediye başkanının kararıyla resmî olarak Braunau'nun polis müdürlüğüne atanmıştı. O zamandan beridir egemenliği neredeyse mutlak hale gelmişti. Dieter Fuchs ona kafa tutmaya hâlâ cesaret edebilen çok az sayıda kişiden biriydi.

Fuchs otuzlu yaşlarında, Salzburg asıllı, evli ve bir kız, bir erkek çocuk babası bir adamdı ve çocuklarını dünyada her şeyden çok severdi. Gerekirse onlar için kendi canını verirdi. İyi ve sade bir adamdı.

Böser'in bu savunmasız yumurcağın etrafında dolanması fikri tüylerini ürpertiyor, aklına hemen kendi çocukları geliyordu.

29

Elias kendine geldiğinde bir parkın orta yerindeki bir bankın üzerinde oturuyordu. Gökyüzü berraktı ve uzaktan çocuk cıvıltıları duyuluyordu. Annelerse volanlı şık elbiselerinin içinde zarafetle park boyunca sıralanmış olan banklarda oturuyordu.

Yumurcaklar ellerinde tüfek niyetine kullandıkları küçük ağaç dallarıyla savaş oyunu oynarlarken anneler de çene çalarak zaman öldürüyordu.

Elias kulak kabartınca, bir anneyle oğlu arasındaki konuşmayı duydu.

"Haydi, git oyna Dolfi," diyordu kadın sabırsızca.

"Kiminle oynayacağım?" diye sordu çocuk.

"Öteki çocuklarla tabii ki! Arkadaşların yok mu senin?"

"Hayır, arkadaşım değil onlar," dedi küçük çocuk. "Ben oynamak için yanlarına gittiğimde benimle alay ediyorlar."

"Sana Marul diyorlar diye mi böyle söylüyorsun?"

"Bana Marul demelerini istemiyorum!"

"Oysa ben bu ismi çok güzel buluyorum," dedi annesi kibarca. "Yerinde olsam bu kadarcık bir şey için böyle sinirlenmezdim."

Ama çocuk aynı fikirde değildi. Sinirle yineledi.

"Bana Marul demelerini istemiyorum!"

Elias onlara eğlenerek baktı. Bu konuşma ona çocukluğunu hatırlatmıştı. Küçük yumurcağa doğru döndü: Çelimsiz bir çocuktu ve teni de yeşile çalıyordu. Elias, onu gözleriyle izledi ve sonunda diğer çocukların arasına karıştığını, onların da gıcır gıcır tüfeğine büyülenmiş gibi bakarak onu oyunlarına aldıklarını gördü.

Marul, ordunun başkomutanı olan ve sekiz yaşından büyük durmayan Maximilien tarafından yüzbaşı ilan edildi. Sonra hep birlikte savaşa girişmek üzere parkın çalılıklarına daldılar.

O zaman Elias da dikkatini, Marul'un şimdi şişman bir kadınla sohbet etmekte olan annesine yöneltti. İki kadın, ona La Polster'i anımsatan koyu bir aksanla konuşuyordu.

Birkaç dakika geçti. Birdenbire küçük korunun derinliklerinden gelen bir gürültü duyuldu.

Çocuklar hayalî bir düşmana karşı saldırıya geçmiş olmalıydı. Buna alışkın olan hanımlar, sohbetlerini bölüp de şamataya kulak kabartma gereği duymadı.

Ancak kısa bir süre sonra Elias, küçük Marul'un ağaçların arkasında belirmiş olduğunu fark etti. Zavallı çocuk çamurlara bulanmış, dizleri sıyrıklar içinde kalmış, yüzüyse ter ve gözyaşından sırılsıklam olmuştu. Yepyeni, güzel tüfeği paramparçaydı.

Annesi onu görünce haykırdı. "Tanrım! Dolfi, yine ne yaptın sen?"

Kadın kendi çocuğunu suçlayarak ona nutuk çekmeye koyuldu. Marul, küçük komutan ve birliklerinin kurdukları bir tuzağa kurban gitmişti. Çocuklar onu sevmiyordu ama başından beri gözleri o güzel, pırıl pırıl tüfeğindeydi. Çürüklerine bakılırsa Marul ciddi bir bozguna uğramıştı ve görüntüsü insanın içini acıtıyordu.

"Vah zavallı çocuk!" diye acındı şişman kadın.

Elias, annesinin gözlerinden böyle bir çocuğa sahip olmanın utancını okuyabiliyordu. Aynı zamanda kadının oğlunun sonsuza dek kurbanlar kategorisine mahkûm kalacağından ne kadar korktuğunu da tahmin edebiliyordu...

"Haydi Dolfi, gel de üstünü değiştirelim!" diye bağırdı öfkeden kızarmış olan anne ve çocuğunu enerjik bir şekilde eve doğru çekiştirdi. O zaman zavallı çocuğun hıçkırıkları daha da şiddetlendi ve çektiği acı yüzüne çirkin bir ifade verdi.

"Ah bu çocuklar! Yok yere nasıl da yaygara koparıyorlar," diye haykırdı öteki kadın merhametle. "Neyse, görüşmek üzere Bayan Hitler!"

Elias, bu adı duyunca sersemleyerek, göğsünün içinde şiddetli bir sarsıntı hissetti. Gözleri küçük patikanın üzerinde uzaklaşmakta olan anne ile çocuğunun üzerinde dondu kaldı.

O sırada, paltosunun içinde ışıldamakta olan ısı kaynağını hissetti. Büyük kitabın elindeki cildi, ışıktan bir kalp gibi çarpıyordu. Altüst olmuş bir halde, ne yapacağını bilemeyerek, daha fazla oyalanmadan evine dönmeye karar verdi.

30

O gece Elias kapağı arkasından kapattığında evin pis ve darmadağınık durumda olduğunu gördü. Pencereden dışarıya baktı, kasaba alacakaranlığa gömülmüştü. Zamanından önce gelmiş, hırçın ve Avusturya'nın bu bölgesinde olağan olan bir kış iyice yerleşmiş gibi görünüyordu.

Düşünceleri geçmiş ile şimdiki zaman arasında gidip geliyordu.

Planının bütün sonuçlarını bir kere daha gözden geçirmeyi istedi ama çok fazlaydılar. Hitler olmasaydı... Soykırım da hiç olmayacaktı.

Eğer parkta ağlarken gördüğü o çocuk hiç büyümeseydi, başlamış olduğu ressamlık kariyerinde başarılı olmuş olsaydı, siyasete girmeye kalkışmasaydı, girişiğinde başarısız olsaydı...

O zaman Ein ailesi Yaşam Kitabı'ndan silinip gitmeyecekti. Şu anda kendisine işleri düzene koyabilme olanağı tanıyanın da yine bu kitap olmasını Elias muhteşem bir ironi olarak görüyordu.

Elli milyon ölü ve onlarca milyon mahvolmuş yaşam.

Birden Elias, evin sokak kapısının açıldığını duydu. Merdivenleri ininceyse La Polster'le burun buruna geldi.

"Paramı almaya geldim!" dedi kadın havlarcasına.

"Pekâlâ sevgili Frau Polster. Maaşınızı ay sonlarında almayı istemiyorsunuz, öyle mi?"

"Hayır," dedi La Polster kupkuru. "Anlayamadınız mı? Artık sizin evinizde çalışmayacağım."

Elias bu ani karar karşısında şaşırmıştı. Kadının yüzünde korku ile nefretin birbirine karıştığı, kaçamak bir ifade fark etti.

"Neler oluyor?" diye sordu Elias, sevecen olmak için kendini zorlayarak.

"Hiç, hiçbir şey olduğu yok. Artık sizin için çalışmak istemiyorum, hepsi bu. Günlerden beridir hesabımı kapatmak için sizi görmeyi bekliyorum ama kendinizi odanıza hapsettiniz..."

Elias kendini savundu.

"Biliyorsunuz hastaydım. Kimseyi görebilecek durumda değildim."

"Her neyse, ben artık gitmek istiyorum. Ve paramı da istiyorum," diye yineledi kâhya kadın kaba bir tavırla.

"Tamam Frau Polster, pekâlâ, bir saniye izin verin rica ederim," diye boyun eğdi Elias.

Odasına döndü, odanın altı üstüne gelmiş durumdaydı. Elbise dolabını açıp paltosunun iç cebini karıştırdı. Parası eksilmişti ve evin anahtarları da yalnızca La Polster'de vardı...

Kadınla tartışmaya girmek istemediğinden, onun parasını ödemek için kalan banknotlardan birkaç tanesini aldı. Korkunç köylü kadın bu parayı onun ellerinden çekip aldı ve yaşlı adamın şaşkın bakışları altında aceleyle saydı.

Sonra da hiçbir şey söylemeden arkasını döndü. Elias seslendi.

"Yine de bana bir açıklamada bulunabilirdiniz Frau Polster..."

Kâhya kadın karşılık vermedi ve kapı onun arkasından kapandı.

31

Braunau am Inn karanlığa gömülürken Ti-tom da yıkıntı halindeki binasına sığınmıştı.

Eski kazan dairesinde, döşemenin altında gizli olan küçük oyuğu buldu. Ancak bir metreye altmış santimlik bir alandı bu. Fakat bu sığınak ona güven veriyordu. Tehlike anında işine yarayabilirdi. Bu deliğin içine girip de üstüne de iki tahta parçasını kapattı mı oda bomboşmuş gibi görünecekti.

Ti-tom şüpheci olmaya başlamıştı ve kendini zor zamanlara hazırlıyordu. Her şeyin birbirine bağlı olduğundan emindi: ihtiyar Sof'un cinayeti, Erwan ve adamlarının cezasız kalmaları, Elias'ın ortalarda görünmeyişi, Böser'in ortaya çıkışı ve hatta güneşi bir türlü ortaya çıkarmayan bu güpegündüz karanlığı...

Kısa bir süre önce La Polster, Thomas'a Ein için çalışmayı bıraktığını haber vermişti. Bu durumda kendisi de oraya gitmeyi sürdürüp sürdürmemekte özgürdü. Ancak her gittiğinde kapıyı kapalı buluyordu. Yaşlı adam yok olup gitmiş gibiydi. Aslında artık bütün zamanını kitaba veriyordu.

Elias gitmiş, Marika da hapsedilmiş olunca Ti-tom kendini her zamankinden de yalnız hissediyordu. Birkaç hafta idare etmesini sağlayacak kadar erzakı bir kenara ayırmış olduğu için seviniyordu.

Akşamları, viran krallığını köşe bucak arşınlıyor, içinde hâlâ kimi küçük hazineler, şurada eski biblolar, burada birtakım yazışmalar bulabiliyordu...

Sonra karanlık tamamen çöktü. Sanki bir anda bütün yöreye inmiş, hatta sınırların ötesine bile geçmiş gibi görünüyordu. Ancak o umudunu yitirmemek için çaba harcıyordu. Yakında güneş bu karanlığı delecekti. Kendini buna inandırmak istiyordu.

32

O akşam karanlık çökmüş ve Braunau üzerine yine sert bir yağmur inmişti. Ti-tom kendi bölgesinde korunaklı bir halde, çevresinde kitapları ve şöminesinde yaktığı odun ateşiyle sakince oturuyordu.

Dışarıdan metalik bir gürültü duydu.

Ayağa kalkıp pencereden dışarı bir göz attı. Karanlık ve yağmur dışarıda neler olup bittiğini belirgin olarak seçebilmesini engelliyordu.

İleride, üzerinden seller akan anayoldan kendi tarafına doğru ilerleyen beyaz bir siluet seçer gibi oldu. Marika'ydı bu, sırılsıklam ve çok bitkin görünüyordu. Onun yanına ulaşabilmek için rüzgâra ve soğuğa karşı yürüyordu. Bir esinti beyaz atkısını boynundan çekip aldı ve aşağıda, ıssız yolun üzerindeki bir mazgala kadar savurdu.

Ti-tom aynı anda hem sevinçten hem de endişeden çılgına dönmüştü: O geri dönmüştü. Genç kız anne ve babasının bekçiliğini atlatmayı başarmış ve bu tufanda evden kaçmıştı. Gitmek istediği tek bir yer vardı, o da Thomas'ın krallığıydı.

Küçük çocuk bir battaniyeye sarınarak hemen kızı karşılamaya koştu. Yanına vardığında onu soğuktan donmuş, yön duygusunu tamamen yitirmiş bir halde buldu.

"Bu tarafa!" diye haykırdı Ti-tom, Marika'ya.

Sonra da çocuk, genç kazazedeyi kollarının arasına aldı ve ona öyle sıkı sarıldı ki bir an için ikisi sanki tek vücut oldular.

"Sana kavuştuğum için öyle mutluyum ki," dedi Marika titreyerek.

"Seni bir daha hiç göremeyeceğim sanmıştım..."

Birlikte içeriye sığındılar. Ti-tom, Marika'nın içini başka hiç kimsenin yapamayacağı şekilde rahatlatmıştı. Ona kuru giysiler verdi. Genç kız üzerini değiştirirken oğlan bedenini kaplayan morlukları fark etti.

"Neler oldu?" diye sordu endişeyle.

"Evden kaçtım, hepsi bu işte," dedi kız. "Artık o evde yaşamak istemiyorum. Hem sonra, seni görmem gerekiyordu."

Birbirlerine baktılar. Her ikisi de masumiyetin baş döndürücü güzelliğini taşıyorlardı. Sonra Ti-tom, bunun ne anlama geldiğini tam olarak bilmese de genç kızın solmuş dudaklarına uzun bir öpücük kondurdu ve birbirlerini kucakladılar. Şu anda onları hiçbir şey ayıramazdı.

"Biliyorsun ya, şu son günlerde Braunau'da çok fazla şey oldu."

"Nasıl yani?" diye sordu çocuk.

"Babam Böser'i senin peşine taktı. Seni yakalamak istiyorlar."

"Ha, evet, Hermann Böser..."

"Onu tanıyor musun?"

"Birkaç gün önce kasabada karşılaştık, beni köşeye kıstırmaya çalıştı ama ben o heriften çok daha hızlı çıktım! Böser[1], bu ad ona çok uymuş doğrusu!"

1 (Alm.) Kötülük (ç. n.)

"Evet! Adam kötülüğü adında bile taşıyor. Babam onu satın almış, o da babama seni ona teslim edeceğine yemin etmiş..."

"Ne yapmak için peki?" diye sordu Thomas.

"Bilmiyorum ki seni Braunau'dan kovmak için, belki bir kuruma yerleştirmek için, bizi ayırmak için... Gerçekten bilemiyorum, onlardan her şey beklenir."

Thomas endişelenmiş göründü.

"Peki ya sen bunca zaman ne yaptın?"

"Elias'ın evinde çalıştım, hani şu gümrükçünün eski evinde kalan yaşlı adam ama artık onda da hiçbir yaşam belirtisi kalmadı. Ben de çok okudum. Hem bir de bir şey keşfettim, biliyor musun?"

"Sahi mi? Ne keşfettin?"

"Bunu henüz sana anlatamam... Çok tehlikeli ama zamanı geldiğinde hemen anlatacağım. Sadece şunu bil ki gelecekte beni arayacak olursan büyük olasılıkla yaşlı bilgenin evinde bulabilirsin."

Birkaç güzel dakika daha geçti ve ateş zayıflamaya başlayınca Thomas kazan dairesinden tahta parçası getirmek istedi. Marika'ya kendisini orada beklemesini söyledi. Kız battaniyeye sarınarak biraz uyukladı...

Kasabanın öbür ucunda Riefenstahl çifti telaş içindeydi. Çocuklarının kaçmış olduğunun farkına varmış ve hemen polisi aramışlardı. Fırtınaya karşın devriye arabaları kasaba sokaklarında kol geziyordu.

Diğerlerinden farklı olarak Böser, yanında Fuchs ile birlikte araştırmayı kasabanın dışında sürdürmeyi tercih etmişti. Koku alma duyusu onu Ti-tom'un karargâhını kurmuş olduğu terk edilmiş bölgeye doğru götürmüştü. Bir anda otomobilinin camından dışarıda bir şey olduğunu fark etti.

"Ne var?" diye sordu Fuchs.

"Bir bakacağım," dedi. "Sen beni burada bekle."

Fuchs, Böser'in sel gibi yağmurun altında arabadan inerek birkaç metre yürüdüğünü gördü. Sonra onu gözden kaybetti.

"Başmelek" biraz ötede bir mazgalın parmaklıklarına takılmış olan beyaz kumaşı fark etti. Atkıyı eline aldı ve doğru iz üzerinde olduğunu anladı. Biraz daha ilerledi.

Sırılsıklam olmuş gözleriyle yıkıntı halindeki küçük bir apartmanın üst katında bir ışık seçer gibi oldu. Yağmurluğunu düzeltti ve hiç ses çıkarmadan o tarafa doğru yaklaştı.

33

1922 yılında Joseph Hell adında bir gazeteci, Adolf Hitler'e sormuş: "İktidarı elinize aldığınız gün Yahudilere ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

Yüzü değişen Hitler, gözlerini boşluğa dikerek yanıtlamış.

"İktidarı gerçekten ele aldığımda ilk işim Yahudilerin kökünü kazımak olacak. Elime geçen ilk fırsatta [...] mümkün olduğu kadar çok sayıda darağacı kurduracağım. Böylece Yahudiler ayrım gözetilmeksizin asılacak ve kokuşuncaya dek asılı kalacak."

Elias birkaç yıl önce okumuş olduğu bu sahici cümleyi çok iyi hatırlıyordu. Şu anda bu cümle kafasının içinde çok başka türlü yankılanıyordu.

Hitler'in kişiliğini, nefretinin kökenlerinin ne olduğunu, psikolojisinin tarih içindeki gerçek ağırlığını, bütün bu konuları takıntı haline getirmişti.

Artık Avrupa'da bir gelecek yoktu. Avrupa'daki Yahudiler için de bir gelecek yoktu. Yaşlı kıtanın bütün tarihi, savaşın sonundan beri boşlukta dönüp duruyor gibiydi. Aydınlanmanın beşiği ve en büyük entelektüel devrimlerin yurdu olan bu büyük uygarlık nasıl olup da mutlak kötülüğü doğurabilmişti?

Elias'a göre her şey "Hitler hatası"na dayanıyordu. Bu adam, sıkıntı içindeki bir halkın başına rastlantısal olarak gelmiş hastalıklı bir kişilik, kuraldışı bir elebaşıydı.

Elias, penceresinden dışarı baktığında yaşlı Avrupa'sının tarihin içinde başıboş dolandığını, kendi yurdu Avusturya'nın yozlaşma içinde çökmekte olduğunu görüyordu.

1900'lü yıllarda Avrupa kültürel yaşamının merkezi olan bu harika ülkeye ne olmuştu böyle? Viyana bugün, tıpkı Roma ya da Paris gibi, büyük bir açık hava müzesinden başka neydi sanki? Dünyanın geleceği artık başka yerlerdeydi, Amerika ile Asya arasında bir yerlerde bulunuyordu.

İstenmeyen herkesin, komünistlerin, Yahudilerin, Çingenelerin, eşcinsellerin, sakatların soykırımdan geçirilmesi görevli memurların titizlikle uyguladıkları bir sanayi hamlesiydi.

Kapitalizm insanı kâra hizmet eden bir sistemin çarkı haline getirmişti. Hitler insanı, kendisini yok etmeye yarayan bir sistemin çarkı haline getirmişti...

Küçük Marul'un çelimsiz suratı Elias'ın gözünün önünden gitmiyordu. Aklına Varşova'daki gettonun karanlık bodrumundaki küçük Sof'un kederini getiriyordu.

Milyonlarca ruhu kurtarmak, yolundan sapmış bu kıtaya bir şans daha vermek için çok fazla bir şey yapmasına gerek yoktu.

Sonunda Tanrı bu kitabı teslim etmek için onu seçmiş olduğuna göre belki onun da sonsuz cömertliği içinde kendisinin de başından beri hiç istememiş olduğu tarihin bu devasa sapkınlığının düzetilmesini gerekli görmüş olabileceğini düşündü.

34

Marika, şömine ateşinin ışığında, battaniyesinin altında uykuya dalmıştı. Çok yakınında birinin varlığını hissederek gözünü açtı: Üzerine doğru bir el yaklaşıyordu. İlk önce bunun Ti-tom olabileceğini düşündü.

Birden bütün gücüyle haykırmaya başladı ve sırılsıklam yüzüyle Hermann Böser de onu sıkıca yakaladı.

"İşte buradasın! Annen ile babanı nasıl korkuttuğunun farkında mısın?" diye fısıldadı kulağına haince.

Kızın ağzını kendi atkısıyla tıkadı. Sonra da onun küçük ellerini sırtında birleştirerek naylon bir bantla bağladı. Ellerini o kadar sıkmıştı ki genç kız haykırmak istedi ama boşunaydı.

Ti-tom, bodrum katından bir gürültü duyarak neler olduğunu hemen anladı.

"Şimdi," diye üfledi Böser kızın kulağına, "beni uslu uslu sevgiline götüreceksin. Yoksa..."

"Nerede olduğunu bilmiyorum!" diye karşı koydu Marika tıkalı ağzıyla.

"Beni aptal yerine koyma, elbette ki buralarda."

Böser başını pencereden uzatarak bütün ışıklarını söndürmüş, beklemekte olan arabayı seçti. Fuchs'a yanına gelmesini işaret etti.

Başmelek sonra yine Marika'yı yakalayarak öne doğru itti.

"Gel benimle, sevdiceğini bulalım bakalım," diye tehdit etti kemerinde duran bir el fenerini yakarak.

Böser, tehlikeli bir suçluyu yakalamaya hazırlanıyormuşçasına elinde tabancasıyla genç rehinesini binanın içinde sürüklüyor, en küçük bir ayrıntının izinde tıpkı bir polis köpeği gibi dört bir yanı kokluyordu.

Birden alt kattan şüpheli bir ses duyduğunu sandı. Küçük kızı merdivenlerden aşağı indirdi. Sonra da ayağıyla yavaşça kazan dairesinin kapısını itti. Yığılmış tahta parçalarını görünce çocuğun oradan geçmiş olduğunu anladı. Kendisine direnmekte olan Marika'yı iterek odadan içeri girmeye zorladı. Kız hiç durmadan hıçkırıyordu.

Parkenin altında, tahta lataların arasında Ti-tom dudaklarını kemiriyordu: Polis müdürü ona bir dev gibi görünüyor, ona karşı canını kurtarmaya çalışmaktan başka bir şey yapamayacağını düşünüyordu. Döşeme tahtalarından biri, Böser'in adımlarının altında, çocuğun yüzünden birkaç santim yukarıda çıtırdadı.

Marika başını önüne eğmişti ve el fenerinin soğuk ışığında, tahtaların arasında küçük sevgilisinin yüz hatlarını görüverince gözleri fal taşı gibi açıldı. Onun kafasını bulandırmamak için çığlığını dişlerinin arasında sıkarak boğdu.

Böser avının izini koklayarak sürmeye devam ederken Ti-tom ile Marika, parkenin açıklığının arasından birbirlerine sonsuz bir aşkla baktılar. Bir anda ve yalnızca gözleriyle, birbirlerine duygularının ne kadar güçlü olduğunu ve umutsuzluğa kapılmamaları gerektiğini söylemeyi başardılar.

Ti-tom bu tahta mezarın içinden fırlayıp da sevgilisini itip kakan, bileklerini kanatıncaya kadar sıkmış olan bu adamın

üzerine atılmak için yanıp tutuşuyordu. Ancak içeri girmiş olan polis memuru Fuchs'un ayak seslerini duyunca ateşi biraz dindi.

"Kızı buldun demek, çok güzel. Hâlâ ne arıyorsun burada?"

"Küçük sıçanı. Birlikteydiler, adım gibi biliyorum ki fazla uzakta olamaz."

Fuchs odaya bir göz atıp, "Sen de görüyorsun ki burada kimse yok!" dedi.

"Şşşş! Sessiz ol!" dedi Böser bir avcı gibi kulaklarını dikerek.

Ti-tom ona bitmek bilmez gelen birkaç saniye boyunca soluğunu tutup gözlerini kapadı.

Sonra Fuchs konuştu.

"Burada zaman kaybediyoruz Böser! Haydi, gidelim artık."

Başmelek pes etti ve odadan çıktılar. Ti-tom yeniden soluk almaya başladı ama Marika için fena halde endişeliydi.

Böser, küçük kızı binadan dışarı çıkardı. Ti-tom da sessizce saklandığı yerden dışarı süzülerek onlara pencereden bakabilmek için üst kattaki odaya çıktı.

O sırada hayret içinde Fuchs'un hâlâ orada olduğunu gördü. Kapı eşiğinde durmuş ona bakıyordu. Ti-tom, tuzağa düşmüş olduğunu hissetti. Fuchs çok güçlü ve çevik göründüğüne göre, elinden kurtulmayı da umut edemezdi.

Ama Fuchs, parmağını ağzına götürerek küçük kaçağın hizasına doğru diz çöktü. Polis memuru, çocuğa şefkatle bakarak mırıldandı.

"Gürültü etme. Hemen yanına birkaç parça eşya alıp bahçe kapısından dışarı fırla..."

"Teşekkür ederim Bay Fuchs," dedi Ti-tom gözleri yaşlarla dolu.

"Nereye gideceğini biliyor musun?"

"Evet efendim," diye karşılık verdi çocuk.

"O halde oyalanma, git haydi, burası artık senin için güvenli değil."

Ti-tom birkaç sıcak giysi ile biraz erzak topladı ve hepsini bez bir çantanın içine doldurdu. Kapıdan çıkmadan önce kurtarıcısına doğru döndü.

"Sana söz veriyorum, ona zarar vermeyecek," dedi Fuchs.

O zaman Thomas da bir gölge gibi fırtınalı gecenin içine süzüldü.

III

MAJESTATIS

35

Birkaç gün sonra kasaba sakinliğine kavuşmuştu. Fırtına yerini beklenmedik bir yumuşaklığa ve merhametli bir gökyüzüne bırakmıştı.

Marika zamanının çoğunu odasında hapis geçiriyordu. Ama içinde hiç korku yoktu. Thomas'la birlikte geçirdiği birkaç dakika ona bir çeşit manevi güç vermişti. Onun öpücüğünün hatırası kızı değiştirmişti. O artık küçük bir kız çocuğu değildi. Bir genç kadın olmuştu ve bu da babasına karşı asla elinden alamayacağı bir zaferdi.

Marika, Ti-tom'dan bir daha hiç haber alamamıştı ama nedenini bilmese de hiç endişeli değildi. Yalnızca onu özlüyordu, o kadar.

Öte yandan Böser ise birkaç gün daha çocuğun izini sürmeyi bırakmamış ama onu hiçbir yerde bulamamıştı: Thomas, Braunau'nun her bir köşesini avucunun içi gibi biliyordu, hem de herkesten daha iyi.

Herkesin gözünden uzaklaşmıştı ve tuhaf bir biçimde havadaki gerginlik de dinmiş gibiydi.

Aslında Braunau, istediği zaman pekâlâ da güzel bir yer olabiliyor, diye düşündü genç kız pencereden dışarı bakarken.

Sakinleri sevecen ve cömert olabiliyorlardı. Belki de her şey yeniden yoluna girebilirdi.

Gerçekten de beklenmedik biçimde her şey düzeliyor gibi görünüyordu. Hatta yeni bir dönem başlıyordu sanki. Ancak kor aslında küllerin altında kuluçkaya yatmış bekliyordu. İşin aslı, oyun başka bir yerde oynanıyordu.

36

Adam koyu renkli, ahşap, geniş bir çalışma masasının başında oturuyordu. Arkasında devasa ve tehditkâr bir kartal heykeli duruyordu. Adam telefonla konuşurken bir anda sinirlendi ve ahizeyi sertçe kapadı.

Ayağa kalkıp odanın arka duvarını süsleyen, mermer ve altın işlemelerle çevrili büyük aynaya doğru yöneldi. Kendi yansımasına hoşnutlukla bakıp yakasını düzeltti ve sonra pencereye yürüdü. Süt rengi gökyüzü göz kamaştırıyordu.

Telefon yeniden çaldı ve çekingen bir kadın sesi duyurdu. "Sayın Şansölye, sizi bekliyorlar."

Adam telefonu sertçe kapadı ve yeniden aynanın karşısına gidip gri takım elbisesinin hâlâ düzgün görünüp görünmediğine, büyük Cermen imparatorlarının varisine yaraşıp yaraşmadığına baktı.

Sonra da çalışma odasının yüksek kapısını açıp sütunlarla çevrili çok geniş bir koridora çıktı.

Koridorun sonuna gelince Şansölye, beyaz mermerden, heybetli merdivenlerden aşağı indi.

Aşağıda iki adam onu bekliyordu. İlkinin yüzünde, kalın kaşlarının daha da vurguladığı asık bir ifade vardı. Toparlak

ve neşeli olan ikincisiyse kollarını açarak onu karşıladı ve içtenlikle kutladı.

Birincisi, bunu uygunsuz bir coşku olarak görüp kısa kesti ve "Haydi, sıra sizde, artık gitmemiz gerek," dedi.

Sonra da taştan, geniş bir balkona açılan iki kapıyı sonuna kadar açtı ve bembeyaz günışığı her üçünün de yüzlerini aydınlattı.

Kepenklerin arkasından derin bir kargaşa sesinin yükseldiği duyuldu. Binanın balkonunun önünde müthiş bir kalabalık birikmişti. Meydan insanlardan dolayı kapkara görünüyordu ve on binlerce baş onlara doğru çevrilmişti.

Hoparlörlerden buyurgan bir ses çınladı: *"Hitlers Rede*[2]*!"* ve aşağıdaki gürültü yerini tam bir sessizliğe bıraktı.

Arkasından Şansölye balkona doğru ilerledi ve halkın coşkusu iki kat artıp gökyüzünü bile titretti. Hitler, bir araya toplanmış bu kitlenin heyecanı karşısında hareketsiz durarak bir süre boyunca vücudunun üst kısmı hafifçe öne doğru eğik vaziyette meydanı seyretti.

Şansölye heyecan dolu bir söyleve başladığındaysa sözlerinin gitgide yükselen akıntısına kapılmış yüz binlerce göz onun siluetine dikilmişti.

2 (Alm.) Hitler'in konuşması (ç. n.)

37

Bu insan selinin itiş kakışı içinde sallanıp duran, benzi solgun bir adam konuşmacıya herkesten farklı gözlerle bakıyordu.

Yüzü ter içinde kalmış Elias'tı bu. Birkaç gün önce kitap salonunun gizliliği içinde planını uygulamaya koymaya karar vermişti.

Sağ eli ceketinin cebinde gizlenmiş duruyor, Braunau'dayken sabırla uğraşarak yeniden çalışır hale getirmiş olduğu, babasının 9 milimetrelik Luger tabancasını sıkıca tutuyordu.

Şansölye Hitler söylevinin temposunu hızlandırdı. Orada, hemen yakınında, elinin uzanabileceği mesafedeydi.

Yaşlı adamın yüz hatları donmuştu. Hitler'in halk üzerindeki etki gücü o kadar yüksekti ki kimse ona dikkat etmiyordu. Kolunu yeni Şansölye'ye doğru havaya kaldırdı.

Tam o sırada koluna bir el dokundu. "Şimdi sırası değil yoldaş... Bak, çevren nöbetçilerle dolu..." dendiğini duydu. Yaşlı adam şaşkınlıkla konuşana doğru döndü.

Adam başıyla ona hemen yanı başlarında durup pek çok noktada kalabalığa tepeden bakan SA askerlerini gösterdi. Durdurulmuş olması onun için bir şans olmuştu; büyük olasılıkla daha ateş edemeden olduğu yerde vurulacaktı.

"İnan bana, bu işi burada yapmak intihar olur. Haydi, gidelim," diye üsteledi yabancı.

Eğer dengesi bu derecede sarsılmış olmasaydı Elias belki de kitabın paltosunun altından kayıp büyük meydanın zeminine düşmüş olduğunu hissedebilirdi... Sıkışık kalabalığın içinde uzaklaşırlarken birden ortaya çıkıvermiş olan bu suç ortağının kim olabileceğini merak ediyordu.

"Benim adım Gomel, avukatım," dedi genç adam. "Sizin görüşlerinizi paylaşıyorum. Bu davada sayımız hiç de az değil. Ama şimdilik en iyisi sizi arkadaşlarımla tanıştırmam olacak," diye açıkladı.

Gomel kendinden emin, genç bir soyluya benziyordu. Uzun boylu ve inceydi, kruvaze, şık bir gri flanel takım giymişti. Otuz yaşında yok gibiydi. Koyu kahverengi gözleri, kartalınkini andıran burnu ve jöleli, kuzguni siyah saçlarıyla son derecede insani ve çarpıcı bir görünüşü vardı... Nedenini bilemese de yaşlı adam emin ellerde olduğunu hissediyordu.

"Benim adım Elias," diye karşılık verdi gezgin gönülsüzce.

İşte o zaman yaşlı adam kalabalığın içinde bir yerlerde kitabı kaybetmiş olduğunun farkına vardı.

"Durun!" diye haykırdı Elias, "geri dönmem gerekiyor. Çok önemli bir şey kaybettim!"

Gomel onu vazgeçirmeye çalıştıysa da yaşlı adam telaş içinde hızla arkasına döndü.

Az önceki yerine geri döndüğünde Elias kutsal cildin orada, birkaç metre ilerisinde, kalabalığın ortasında durduğunu gördü.

Sonra dehşet dolu bir şeye tanık oldu. Yabancı bir el kitaba doğru uzanıyordu. Üstelik sıradan bir el de değildi bu. Nazi hücum kıtasının rütbeli subaylarından birine aitti. İnce uzun ve savaşçı görünümlü asker kitabın kapağını ilgiyle inceliyordu.

Adam kitabı açmaya kalkışınca Elias bayılacağını sandı. Ama bu yabancı ellerde kitabın harfleri normal bir görünüm almıştı, eser yanmıyordu şimdi. Elias içten içe hep bunun böyle olmasını ummuştu ama şimdi bu kanıtlanmış da oluyordu. Tanrı'nın sicili, mucizesini yalnızca onun seçmiş olduğu kişilere gösteriyordu... Başka kimseye değil.

Yine de durum ciddiydi: Bu kitap yalnız kutsal olmakla kalmıyordu aynı zamanda da onun geri dönüşünün tek yoluydu. Onu Nazilerin ellerinde bırakması söz konusu bile olamazdı!

Subay içi İbranice yazılmış bu kitabın buraya nasıl gelmiş olabileceğini anlamaya çalışıyordu. O sırada Elias'ın donmuş bakışlarıyla göz göze geldi. Bu adamı tutuklaması gerektiğini şimşek gibi anlayarak durmasını emretti.

Ancak aynı anda SA subayı şiddetli bir darbeyle yana doğru yıkıldı. Küçük bir çocuk koşarken ona çarpmış ve bütün gücüyle adamı devirmişti. Sarsıntı sırasında kitap subayın elinden kurtulmuştu. Küçük saldırgan göz açıp kapayıncaya kadar onu ele geçirdi ve bütün süratiyle kalabalık meydanın içinde dalıp ara sokaklardan birine saptı.

Elias gözlerine inanamamıştı. Son anda hırsızı tanıyabilmişti. Evet ya, 1930'lu yılların Berlin'inde sokaklarda koşturmakta olan bu çocuğu gayet iyi tanıyordu. Hiç kuşkusu yoktu ki Ti-tom'du bu!

38

SA subayı feryadı kopardı. Kalabalık telaşa kapılmıştı. Elias Nazi subayının gözlerini üzerine dikmiş olduğunu hissetti.

Gomel onu kolundan yakaladı ve ikisi birlikte, eski Berlin'in taş döşeli sokaklarına saptılar. Konuşacak zaman değildi. Uyarı ateşi gibi çınlayan çizme seslerini duydukça öyle hızlı koşuyorlardı ki yaşlı adam yüreğinin patlamak üzere olduğunu hissetti.

Bu dizginsiz koşuya karşın Elias içini kemiren kaygıyı bastıramıyordu: Kitap olmadan geri dönebilmeyi nasıl becerebilecekti? Genç avukatın peşinde ilerledikçe kitaptan ve onu geri alabilmenin her türlü olasılığından da giderek uzaklaşıyordu.

Ama Gomel, ona daha fazla düşünecek zaman bırakmadı, Berlin'i kusursuzca tanıyor gibiydi. Her ne olursa olsun, kaçmak zorundaydı. Çıkmaz gibi görünen sokaklardan geçtiler, yoldan geçenlerin onlara endişeli gözlerle baktıkları özel sokakları aştılar. En sonunda, uzun dolambaçların ardından avukat düşmanlarını ekmiş olduklarından emin oldu.

Bir binadan içeri girip holü aştılar ve çok az eşyası olan, eski püskü bir apartman dairesine girdiler. İçeride hepsi genç ve heyecanlı görünen dört kişi oturuyordu.

"Bunlar arkadaşlarımız. Hepsine kefilim," diye açıkladı Gomel, Elias'a.

Sonra da dava arkadaşlarına dönerek devam etti.

"Yoldaşlarım, sizi tanıştırayım, bu Elias... Soyadınız neydi sahi?"

"Elias Ein."

"Şu kadarını söyleyeyim ki Elias biraz önce meydanda Hitler'i öldürmeye kalkışıyordu! Ben olmasaydım şimdi SA'nın eline düşmüştü ve Hitler de hâlâ yaşıyor olacaktı. Bana sorarsanız onun yanında açık açık konuşmamızın bir sakıncası olmayacak..."

"Kimsiniz siz?" diye sordu grubun en genci.

Elias, yaşının kendisine vermekte olduğu hafif öncelikten yararlanarak soruyu tersine çevirdi.

"Ya siz kimsiniz?"

Doğal olarak grubun önderiymiş gibi davranan Gomel, arkadaşlarını sırayla tanıttı.

"Bizler komünist savaşçılarız, hepimiz Kızıl Cephe'ye üyeyiz. Tıpkı sizin gibi biz de Hitler'i, Göring'i ve bütün çetesini öldürmeye ant içtik. Partinin içinde bu gönüllüler hücresini oluşturduk. Buradaki herkes yalnızca kendi iradesiyle bulunuyor, ne Stalin ne de Moskova'daki ya da başka herhangi bir yerdeki kimse görevlendirmiş olduğu için değil..."

"Kepler, içimizden en genç olanımız," dedi on yedi yaşlarında görünen, dalgalı saçlı ve kırılgan tavırlı bir çocuğu işaret ederek.

"Bu da Tilmann, bizim devimiz," diye devam etti, bir doksan beş boyundaki, çocuksu yüzlü bir doğal afetin omzuna elini koyarak.

"Şuradaki Erik, diğer adıyla 'Süpürge'," dedi genç avukat, açıkgöz ve bilmiş suratlı bir çocuğu göstererek. "Bu çocuk Berlin'de size ne ararsanız bulabilir, silah, gıda, araç gereç, ne gerekirse! Berlin'i avucunun içi gibi bilir, hepimizden daha iyi."

"Son olarak da feminist yoldaşımız Hilghe, çarpışmada iki erkeğe bedeldir," dedi incecik yüz hatlarına sahip, saçlarıysa erkek çocuğu gibi kesilmiş genç kadına doğru dönerek.

Elias, becerikliliğinin ötesinde, çarpıcı güzelliğinin de son derecede etkili bir koz olması gerektiğini düşündü.

Genç kadın gayet resmî bir tavırla sözü aldı.

"Gomel seni bizimle tanışmaya getirdiğine göre, cesaretinle onu etkilemiş olmalısın."

"Daha doğrusu şuursuzluğuyla," diye düzeltti Gomel gülümseyerek.

"Görevimi yerine getirmek zorundayım!" diye yanıtladı Elias dosdoğru.

Yaşlı adamın bu kararlılığı hepsini etkilemişti. Yalnız Tilmann ve Kepler biraz geride durur gibiydi.

Süpürge konuştu.

"Çok güzel ama Hitler, İngiltere kralından bile daha sıkı korunuyor. Özel koruma ekibi her an iz üstünde. Onu hazırlıksız olarak öldürmeye olanak yok..."

"Orası kesin," diye doğruladı Hilghe. "Yakın koruma ekibinin üyelerinden birini tanıyorum. Beni onlardan sanıyor. Ne kadar organize olduklarını iyi biliyorum. Dışarıda Hitler, kişisel koruma görevlilerinden hiçbir zaman iki metreden fazla uzaklaşmıyor. Ayrıca SA subaylarının da hepsi üniformalı değil, aralarında kalabalığa karışan siviller de oluyor."

"1923'te, Münih'te bu şekilde kurtulmuştu," diye ekledi Gomel.

"Ama ben her ne pahasına olursa olsun onu öldürmeliyim! Bu adamın ne kadar büyük bir tehlike oluşturduğunu tahmin bile edemezsiniz! İnanın bana, eğer araya girmezsek bir savaş başlatacak, bütün Avrupa'yı yerle bir edecek ve on milyonlarca insanın ölümüne neden olacak."

Topluluk, bu korkunç kehanet karşısında dehşete düşmüştü.

"Bunları nereden biliyorsun?" diye sordu Tilmann inanmaz gibi.

Elias biraz duraksadıktan sonra açıkladı.

"Size yalvarıyorum, sözüme inanmanız gerek! Von Papen ve Hindenburg, Hitler'i kontrol altında tutabileceklerini düşünüyorlar ancak çok geçmeden bu adamı kontrol altına almanın mümkün olamayacağını görecekler. Asıl Hitler, onlara sahip olacak. Polisi, orduyu, bütün Almanya'yı eline geçirecek. Her şeyi elde edecek, her şeyi! Ruhların kontrolüne kadar! İnsanlığın şimdiye dek benzerine ender rastladığı türden bir şeytan zihnine sahip o. Bu yüzden de bir yolunu bulmama yardımcı olmak zorundasınız..."

"Ama parlamentoda çoğunluğa sahip değil," diye karşı çıktı Kepler, duraksayarak.

"İnanın bana, entrikayla halledecek. Sonra da komünist bir devlet darbesi korkusunu kullanarak mutlak iktidarı eline geçirecek."

"O iş oldu," diye mırıldandı Gomel. "Genelge imzalandı bile... Artık tam iktidara sahip."

Dava arkadaşlarının yüzleri dondu: Gomel, Hilghe ve Süpürge içten içe Elias'ın söylediklerinin gerçek olduğunu biliyordu. Kızıl Cephe'nin durumu içler acısıydı. Hitler bütün siyasi partileri kapatacak, sendikaları dağıtacak, komünistlerden başlayarak tüm muhalifleri ortadan kaldıracaktı ve aslında her şey çoktan başlamıştı bile.

Seçimler sırasındaki hafif çarpışmalar ve sokaklardaki dayak sorunun asıl yüzünü bir süre boyunca onlardan gizlemişti: Ölümüne bir mücadeleydi bu. Nazilerse bu mücadeleyi kazanmak üzereydi. Onlar da yakında ya kaçmak ya da ölmek zorunda kalacaklardı.

Buna karşılık Tilmann ve Kepler, hâlâ ikna olmamış gibiydi ama ikisi de söz almadı.

"Evet, artık çok geç," diye konuştu Erik. "Hindenburg boyun eğdi, Göring İçişleri Bakanı oldu, SA'ya ve kendi birliklerine ek olarak artık devletin polisini de onlar yönetiyor. Sayıları iki milyona yaklaştı."

"Evet ya, işte bu yüzden de tek seçeneğimiz yılanın başını ezmek! Tek şansımız bu," diye atıldı Gomel.

"Yoldaşlar, açın gözünüzü," diye itiraz etti sonunda Tilmann. "Parti ve sosyal demokratlar hâlâ bu ülkedeki çoğunluk gücünü oluşturuyor! Siz ne derseniz deyin, Naziler bizim dağınıklığımızdan yararlanıyor. Solun bütün partizanlarını bir araya toplamamız gerekir."

"Peki ya Reichstag, onu ne yapacaksın? İnsanlar yangını çıkaranın biz olduğumuzu düşünüyor! Halk bize sırtını döndü, desteğimizi yitirdik ve çok sayıda yoldaşımız da ya öldü ya da tutuklandı. Daha ne kadar süre dayanabiliriz ki?" diye sordu Hilghe.

Herkes susuyordu ama hepsi genç kadınla aynı duyguları paylaşıyordu. Gerçi Berlin'de ve işçi çoğunluğunun bulunduğu birkaç büyük kentte daha komünistler hâlâ kendilerini kandırabilirdi ama ülkenin doğusu tamamen boyun eğmişti. Naziler artık egemen durumdaydı ve gidişatı tersine çeviremeyecek kadar çok da çarpışma kaybedilmişti.

"Artık bizi bu işin içinden ancak Stalin çıkarabilir," diye sonuca vardı Tilmann.

"Stalin hiçbir şey yapmayacak!" diye karşı çıktı Elias. "Çok yakında Hitler'le bir antlaşma imzalayacak... Eğer Hitler'i şimdi öldürmezsek hepimiz mahvolacağız!"

Bir sessizlik oldu.

"Bu adam tamamen delirmiş! Ona inanacak değilsiniz ya yoldaşlarım? Hem sen kim oluyorsun da Yoldaş Stalin'e hakaret ediyorsun?" diye çıkıştı Tilmann. "Sovyetler Birliği bizi asla terk etmez. Geleceği göremezsin ki, ne sen görebilirsin ne de başka kimse!"

"Evet, ben de sana katılıyorum Tilmann," diye onayladı tartışmalarda çoğunlukla taraf tutmayan Kepler çekingence. "Söylediklerinin olması mümkün değil. Stalin hayatta böyle şey yapmaz..."

Elias yanıt vermeden Tilmann'ın gözlerinin içine merhametle baktı. Diğerleri tek kelime etmediler ki bu da ne kadar sıkıntıda olduklarını gösteriyordu. Her ne kadar Moskova'nın ihanetini gerçekdışı bir senaryo olarak görüyorlarsa da, Hitler'in öldürülmesinin mutlak bir gereklilik olduğuna, hatta bunun tek seçenekleri olabileceğine de inanıyorlardı. Sabrı taşmış olan dev, sonunda patladı.

"Gomel, beni iyi dinle, aklını kaçırıyorsun! Çocukları kandırmak için masal bunlar. Siz istediğinize inanmakta özgürsünüz. Ama ben bu işte yokum!"

Tilmann kapıyı arkasından çarparak odadan çıktı. Kepler de yüzünde üzgün bir ifadeyle onun peşinden gitti.

Odada ağır bir sessizlik asılı kalmıştı. Şimdi yalnız dört kişiydiler: Elias, Gomel, Hilghe ve Süpürge. Partizanlar, arkadaşlarının gidişi hakkında hiçbir yorumda bulunmadı. Çünkü bir sezgi onları burada tutuyordu: Hayır, bu Elias denen adam deli değildi.

"Bize nereden geldiğini söylesene Elias," diye sordu Gomel.

"Size her şeyi anlatacağım," diye yanıtladı yaşlı adam, "ama bana biraz zaman vermeniz gerekecek."

39

Ti-tom da peşindekilerden kurtulmayı başarmıştı ama hâlâ tehlikedeydi.

Aslında Ti-tom, Braunau'da başından beridir yaşlı Ein'ın bütün keşiflerini izliyordu. Onun gizli yerini daha ilk günlerde çözmüştü: Ti-tom gözlemci bir çocuktu ve Elias da zaten çok temkinli davranmıyordu.

Küçük çocuğun mavi odanın kapısını aralaması fazla gecikmemişti. Kapı eşiğinin altına bir gazete sokmayı akıl etmiş, anahtarı da kilidin deliğinden dikkatlice iterek bunun üzerine düşürmüştü.

Thomas böylece şimdiye dek hep yaşlı adamla aynı yolu kullanmış, kendini belli etmemeye de özen göstermişti.

Üstelik yaşlı adamın yokluğu kitabın nasıl çalıştığını keşfedip ona alışması için de fırsat sağlamıştı.

Bu sayede Thomas da büyük sicilin ciltlerinden her birinin birer kapı görevi gördüğünü ve bu kapılardan her birinin de aynı yere götürebileceğini ya da götürmeyebileceğini anlamıştı. Kapılar yolcularını kitap nereye istiyorsa tam oraya götürüp bırakıyordu. Görünmeyen bir el gibi her şeye kitap karar veriyor, her şeyi o yönetiyordu.

*

Birazdan akşam olacaktı ve çocuk 1933 kışının soğuğunda yapayalnız kalmıştı.

Berlin dükkânlarından birinden ustalıkla deri bir kese aşırmıştı. Bunu boynuna asarak, içine onu buraya getirmiş olan cildi koymuş, Elias'ınkiniyse kolunun altına sıkıştırmıştı.

Her ne kadar yürüyüşünü yavaşlatıyor olsa da iki kitabın varlığı ona güven veriyordu.

O anda Ti-tom her şeyi bırakıp evine dönmeyi isterdi ama geriye tek başına dönmeyi aklından bile geçiremezdi: Elias'ı bulmak zorundaydı.

Oysa durum artık onun kontrolü altında değildi. Şimdi artık her ikisi de burada hayati tehlike içindeydi ve 1930'lu yılların Berlin'i de geldikleri Braunau'dan bile daha ölümcül bir yerdi. Hava buz gibi ve düşmancaydı. Gece hızla iniyordu ve çocuğun Elias'ın nereye sığınmış olabileceği hakkında en ufak bir fikri bile yoktu. Geceyi geçirebileceği bir yer bulması gerekiyordu. Ama neresi?

Bir süre başıboş dolandıktan sonra merkezdeki küçük bir hana doğru yöneldi, günün ilk ışıklarıyla birlikte hancıyı atlatıp kaçmayı planlıyordu. Tipik Bavyera üslubunda bir yapıydı bu ama kesinlikle iyi ısıtılmıştı. Kapıyı itip de biraz sıcaklığa kavuşmasıyla birlikte bütün bedeni ürpermişti. Sigara salonuna dönüştürülmüş olan küçük holde ateş yanıyordu. Burada birkaç müşteri eskimiş deri kanepelere yerleşmiş, sigara içerek ya da gazete okuyarak zaman öldürüyorlardı. İçlerinden biri piposunun dumanını savurunca çocuğun varlığını fark etti.

Ti-tom hancı kadına kendini tanıttı.

"İyi akşamlar efendim, bu gece için hiç boş odanız var mıydı acaba?"

"Bir handa tek başına gecelemek için yaşınız biraz küçük değil mi sizin?" diye sordu cana yakın kadın.

"Annem bu sabah Berlin'de öldü, ben de Salzburg'dan onun cenazesi için geliyorum," diye yanıt verdi içgüdüsel olarak.

"Vah zavallı çocuk," diye karşılık verdi kadın duyduğu haberden altüst olmuş gibi, "içeri gelin, rahatınıza bakın..."

Ti-tom'a kayıt defterini imzalatarak küçük, madenî bir anahtar uzattı.

"4 numara," dedi gülümseyerek. "Elimdeki son boş oda bu..."

Şimdilik günü kurtarmıştı: Saat geç olmuş, o da çok yorulmuştu, yarın Elias'ı bulmanın bir yolunu arayacak ve işleri yoluna sokmaya uğraşacaktı.

Gece oluyordu. Geçici olarak rahatlamış bir halde hemen gidip yattı. Tıpkı bir çocuğun uykuya dalmadan önce yorganın altında el feneriyle oyun oynaması gibi, bir süre odasının karanlığında parıldamakta olan kitabın ışıklı sayfalarını karıştırdı.

40

Zaman yolcusu Bilge Eilas, kim olduğunu, nereden geldiğini ve tarihin nasıl akacağını kendilerine anlattığında Kızıl Cephe üyesi arkadaşları kulaklarına inanamadı.

Ancak yaşlı adamın verdiği çok sayıdaki belirgin ayrıntı onları inandırmaya yetmişti. Yine de bu kesinlikle hayret verici bir açıklamaydı ve onların kararlı, ateist zihinleri bunu kabul etmekte güçlük çekiyordu.

Bir kanıt istediler, kitabı görmek istiyorlardı.

Elias onlara birkaç saat önce meydanda yaşananları, SA subayını ve Ti-tom'un araya girişini anlattı. Belki arkadaşları onu tanıyabilirler diye çocuğu hızlıca tarif etti. Gomel başıyla onayladı. O da bu sahneye tanık olmuştu.

"Eğer söylediklerin doğruysa, o zaman mutlaka bu çocuğu ve bu kitabı bulmak zorundayız. Hitlercilerin eline düşerse neler olabileceğini bir düşünsenize!" dedi Hilghe.

"Eğer Hitler'in eline kadar ulaşırsa, bunu da kendi amaçları için kullanacaktır," diye mırıldandı Süpürge.

Odayı korkunç bir sessizlik kapladı. Elias durumun ciddiyetini bir kere daha fark etti. Derin bir üzüntüye boğulmuştu: Her şeyi mahvetmişti. Yalnızca Hitler'e hiçbir şey yapamadığıyla da kalmamış, üstüne bir de Ti-tom'u da kendi çılgınlığının içine

sürüklemişti. Şimdi her ikisi de tarihin bu ölümcül sayfasında sonsuza dek köşeye sıkışmış, ölüm tehlikesiyle karşı karşıya bulunuyordu.

Daha da kötüsü, onun yüzünden Tanrı'nın kitabı şeytanın ellerine düşebilirdi! Kim bilir bu nasıl yıkıcı sonuçlar doğuracaktı?

Şehrin üzerine gecenin soğuğu inerken düşünceleri Ti-tom üzerine yoğunlaştı. Şimdi artık her şey bu çocuğun cılız omuzlarına yüklenmiş durumdaydı. SA'nın elinden kurtulmayı başarabilmiş miydi acaba? Hem kendi, hem de kitap için güvenli bir sığınak bulabilmiş miydi?

Bilge Elias'ın ayaklarının altında koca bir cehennem ağzını açmıştı.

41

Gün henüz tam olarak ağarmamıştı ve Ti-tom, kaldığı hanın oluğuna asılmış, mümkün olduğunca ses çıkarmadan yere inmeye çabalıyordu.

Küçük bir çıkmaz sokağın kaldırımına adımını attı ve yakasını kaldırarak hızlı adımlarla uzaklaştı.

Bu serin Berlin sabahında bir çözüm yolu arayarak sokaklarda dolaşıyor, böğründeki kitapların temasıyla ısınıyordu.

"İşte orada!" diye haykırdı bir ses sokağın karşı tarafından. Hancı kadının, onu görüp de polise seslenmekte olan kocasıydı bu.

Ti-tom koşmaya başladı ama koyu renk üniformalı bir adam peşine düşmüştü bile. Gürültüleri duyan küçük bir grup kahverengi gömlekli de çocuğun arkasından koşmaya başlamıştı. Fazla uzak olmayan bir yerde, bir önceki gün meydanda olan ve onun izini henüz bırakmamış subay da durumdan haberdar olmuştu.

Çocuk yoldan geçenlerin ve sabah çöplerinin arasından bir tavşan gibi kaçıyor, önüne gelen her şeyi deviriyordu. Çılgınca koşuyordu. SA askerlerinin peşinde olduklarını ve onu arayan adamın da çoktan başlarına geçmiş bulunduğunu çok geçmeden fark etti.

"Boşuna koşturuyorsun seni küçük sıçan," diye bağırdı subay arkasından. Sonra da kendi adamlarına seslendi. "Ayrılın, onu yakalayacağız!"

Naziler, yakınlardaki sokaklara süratle ağlarını ördüler. Titom, dar bir yola saptı. Ara sokağın öbür ucunda Rus kıyafetleri giymiş bir grup adam gördü. Burada Süpürge ve Hilghe, yanlarında çok sayıda başka partizanla birlikte Kepler'le tartışıyordu.

Süpürge haykırdı. "İşte o! Eminim ki kitaplı çocuk bu! Ona yardım etmemiz gerek!" Sonra da Kepler'e seslendi. "Koş, Gomel ve Ein'a haber ver hemen! Onlara çocuğu bulduğumuzu söyle!"

Kepler fena halde heyecanlanmıştı, demek yaşlı adam doğru söylüyordu. Berlin sokaklarında çılgın gibi koşarak binaya girdi ve haykırdı.

"Gelin çabuk, çocuğu bulduk, SA peşine düşmüş. Beni takip edin!"

Bu arada Ti-tom da peşindekilerden kurtulmaya uğraşıyordu. Rastgele ara sokaklardan birine girerek bir caddeye çıktı. Naziler onun çevresinden dolaşmış ve çocuğu çembere almıştı.

Bir süre sonra Elias, yanında Gomel ve Kepler'le birlikte oraya ulaştı. Hilghe onları cephe üyesi olan diğer yoldaşlarının yanına götürdü.

Birkaç metre mesafede Ti-tom, kurtulmuş olduğunu sanıyordu. Ancak o sokağın ortasına doğru ilerlerken SA askerleri de arkasında beliriverdi. Duvarların arasında bir ateş sesi yankılandı. Çocuk olduğu yerde durup kendini yana doğru attı ve oluklu sacdan küçük bir çatı altına sığındı.

Kızıl Cephe partizanları ile SA askerleri arasında tüfekler ateşlendi. Her iki tarafın savaşçıları da barikatlara gizlenirken silah atışları bir mermi tufanına dönüştü.

Birkaç kurşun sacı deldi. Elias gözlerinin kenarında yaşlarla Ti-tom'un adını haykırdı.

Birdenbire küçük çocuk, kendisini Kızıl Cephe'nin barikatından gizlemekte olan sac çepere büyük bir tekme indirerek ortaya çıkıverdi. Elias yaklaşık on beş metre ileriden onu gördü. Ancak tüfek atışları yüzünden Ti-tom, yaşlı arkadaşının yanına koşmaya cesaret edemezdi.

Elias haykırdı. *"Ti-tom, kurtar canını!"*

Kurşunların gürültüsü ortalığı cehenneme çevirmişti. Çocuk doğruldu ve Elias'a "Kitap bende, endişelenmeyin," dercesine cildi gösterdi.

Bir kurşun omzunu sıyırarak onu teğet geçti. Bir diğer kurşunsa Gomel ile yaşlı adamın gözlerinin önünde komünist partizanlardan birini yere sermişti.

Elias yine bağırdı. "Git buradan! Kitabı kullan!"

Ti-tom, "Peki ya siz? Siz ne yapacaksınız?" demek isteyen bir ifadeyle ona baktı.

SA ilerledi. Ti-tom'un sığınağı tüfek atışlarının şiddeti altında çökmüştü. Bir kurşun sacın üzerinde kocaman, çapraz bir delik açtı. Gomel buz kesti. Çocuk bundan kurtulmuş olamazdı. Ancak birden, Elias'ın partizanlarının tarafından, küçük sığınaktan gelen ve sokak boyunca yükselen kocaman, altın rengi bir ışık görüldü.

Ti-tom gözden kaybolmuştu. Geri dönmüştü.

"Kitap burada!" diye haykırdı tahta sandıkların üzerine çıktığı yerden olaya kuşbakışı bakmakta olan Süpürge.

"Onu geri almamız şart," diye yalvardı Elias.

"Sayımız çok az," diye karşılık verdi, tabancasını düşmana doğrultmuş olan Hilghe. "Eğer oyalanacak olursak hepimizi yere sererler!"

"Ben gidiyorum!" dedi Elias, "kendi hatamı düzeltmem gerek!"

Elias tam atılmaya hazırlanıyordu ki, arkalarında bir anda kocaman bir gölge belirdi. Tilmann'ın gölgesiydi bu. Onlara yardım etmek için geri gelmişti.

Dev adam, sanki ona inanmadığı için özür dilercesine bir an için gözünü dikip Elias'a baktı. Sonra da tek kelime etmeden ağır bir tahta parçasını kaldırıp bunu siper olarak kullanarak kararlı adımlarla düşmanın üzerine yürüdü. Nazi tüfekleri ona doğru boşalmaya başladı.

Birkaç kere isabet aldığı halde üzerlerine doğru yürümeye devam ettikçe, SA saflarına şaşkınlık salıyordu. Elias bir an onun bulunduğu yöne doğru baktı. Tillman yenilmez bir kahraman değildi, yalnızca davasına gönül vermiş ve bu uğurda canını feda etmeye hazır olan genç bir adamdı.

Bunun üzerine Elias, bir uyurgezer gibi kitaba doğru ilerledi. Tilmann olmasa çok kolay bir hedef olabilirdi. Gomel yaşlı adamı yanına çağırmaya çalıştıysa da boşunaydı ve sonunda bütün tehlikeye karşın kendi de onun peşinden gitti.

Çatışma son haddine ulaşmıştı. SA askerlerine birkaç metre kalacak kadar yaklaşmış olan Tilmann, tahtadan kalın kalkanını başının üzerine kaldırdı ve bütün gücüyle kahverengi gömlekli ateşçilerin üzerine fırlattı. Sonra da yere yığıldı ve kalın silueti bir toz bulutu içinde gözden kayboldu.

Onun cesareti karşısında altüst olmuş olan arkadaşları onun yaptığını tekrar etmeye karar verirken, Gomel ve Elias ise çoktan paramparça olmuş kulübeye varmışlardı bile. Avukat hayretle sordu.

"Kitap bu mu?"

"Evet, bu... Ti-tom olmasaydı onu bir daha hiç bulamayabilirdik," diye yanıtladı Elias.

Sonra da birkaç dua mırıldanarak kitabı açtı.

"Ne yapıyorsunuz?" diye bağırdı Gomel silah seslerinin uğultusu arasında.

"Görevimi tamamlıyorum!"

Elias parmaklarını alevler içindeki metnin üzerine koymuştu ki Gomel birdenbire ona tutundu.

"Ben de sizinle geliyorum!" diye haykırdı.

Yine bir ışık halesi iki adamı sardı ve SA ile partizanlar ölümüne bir çatışma içinde son bir defa karşı karşıya gelirlerken bütün sokağı aydınlattı.

42

Elias'ın hemen yakınında olan Gomel ilk kendine gelen oldu. Gelmiş oldukları yer ya da dönem konusunda hiçbir fikri yoktu. Hava soğuktu, anlaşılan yine kış mevsimindeydiler ve geceydi. Bulundukları bu şehri tanımıyordu, dışarıda atlı arabaların dolaşıyor olması 1920'li yılları çağrıştırıyordu.

Avukat, Elias'ı usulca sarsarak uykusundan uyandırdı. Yaşlı adam gözlerini açınca Gomel'in zayıf yüzünü gördü.

"Buraya gelmemeniz gerekiyordu," diye itiraz etti Elias.

"Haydi ama sizin için yararlı olabilirim. Yapmamız gereken işi yapabilmek için iki kişi fazla sayılmaz..."

Aslında Gomel'in varlığı, Elias'ın da içini rahatlatıyordu. Kendisinde eksik olan güç ve enerji onda mevcuttu. Hem ayrıca planının ağır sırrını artık tek başına taşımıyor olmak da onu rahatlatmıştı.

Gomel'in dikkatini birden yerde sürünmekte olan küçük, kırmızı bir broşür çekti. Sanki atılmak istenmiş gibi buruşturulmuştu ama avukat onu eline alıp da açınca şu sözcükleri okuyabildi: *"Was uns not tut!"* yani "Bize gereken şey" "Dr. Johannes Dingfelder – Anton Drexler'in konuşması. 24 Şubat günü saat 19.00'da Hofbräuhaus Eğlence Salonu'nda buluşalım." Broşürün altındaysa "DAP" imzası vardı.

Elias ve Gomel birbirlerine baktılar. Kitap bir kere daha onları doğru yere yönlendirmişti. DAP Nazi partisinin atasıydı. Dolayısıyla bu toplantıya Hitler'in de katılacak olması çok muhtemeldi.

24 Şubat 1920 akşamı saat yediye doğru Münih'te bulunuyorlardı.

"Gecikmeyelim," dedi Gomel ceketinin iç cebindeki tabancasını yoklayarak.

Elias midesinde bir düğümlenme hissetti. Bir kere daha Hitler'le karşılaşacaklar mıydı, bu sefer ona yaklaşabilecek, onu yüz yüze görebilecekler miydi? Her ne kadar Münih'te, dönemin milliyetçi çevrelerinde şöhreti büyümeye başlamış olsa bile, şimdilik 1933 Şubat'ının dokunulmaz Führer'i olmaktan çok uzaktı.

Hofbräuhaus'u bulmak zor olmadı; herkesin bildiği bir yerdi. Elias ve Gomel vardıklarında şimdiden en az iki bin kişi bir araya toplanmış, ölçüsüz büyüklükteki salonu ancak yarı yarıya doldurabilmişlerdi.

Partizanların arasından kendilerine yol açarak kürsünün yanına kadar ulaştılar. Konuşmayı yapan Hitler değil Dr. Dingfelder'di. Oldukça klasik bir milliyetçi söylev veriyordu ve halk da onu sakince dinliyordu.

Kalabalığın içine çok sayıda komünist de sızmış gibiydi. Gomel, Elias'ın dikkatini buna çekti. Ancak halk gözlerini Dingfelder'in üzerine dikmişken Elias yoğun bir manyetik alan tarafından çekilmekte olan bir mıknatıs gibi başını çevirdi. Birkaç santimlik mesafede, karanlığın içinde, kaskatı duran ürkek bir adamın siluetini gördü. Adolf Hitler buradaydı.

Elias donakaldı. Yetişkin Hitler'e ilk defa yakından bakıyordu. Onda sahici bir tutku hissetti. Rahatsız edici derecede aşırı bir çeşit samimiyet. Hitler'in şu anda ileride nasıl bir adama

dönüşeceğinin hiç mi hiç farkında olmadığını hissedebiliyordu. Kendini tamamen Almanya'ya adamış fanatik bir adamdı ama her türlü indirgemeci düşüncenin ötesinde Elias, onun bu halini görünce Hitler'in aslında iyilik adına çabalamakta olduğuna inandığını anlamıştı.

Yetişkin Hitler'de bunu algılıyordu. O da bir insandı ama bakış alanından tamamen uzaklaşmıştı. Seyrüsefer gereçlerinin azizliğine uğramış bir kaptan gibi benzeri görülmemiş bir insani kıyamete yol açacaktı.

Çok az insan kötülüğü, kötülük yaptığını düşünerek yapar, diye geçirdi içinden Elias.

Eğer şu anda Gomel, Hitler'i görmüş olsaydı belki de ateş edecekti. Oysa Elias'ın boğazı hâlâ düğüm düğümdü. Gözlerini geleceğin Führer'inin profilinden ayıramıyordu. Hitler, Dingfelder'in konuşmasına tamamen dalıp gitmiş, Almanya'nın eski büyüklüğüne yakında yeniden kavuşacağı fikrine iyice kendini kaptırmış bir halde dinliyordu.

Sonra kalabalık alkışlamaya ve konuşmacıya tezahürat etmeye başladı. Arkasından Elias, Hitler'in ilerlediğini ve telaşsızca kürsüye çıktığını gördü.

Hitler'in görünmesiyle birlikte kalabalığın coşkusu daha da artmıştı. O ise tek sözcük söylemeden soğuk ve sabırlı gözlerle topluluğu süzüyordu. Kollarını kavuşturdu, notlarına bakar gibi yaptı ve buzdan bakışlarını bir kere daha kalabalığın gözlerinin içine dikti.

Herkes susmuştu ama Hitler hâlâ konuşmuyor, bu da zihinlerde belli bir endişeye yol açıyordu. Sonunda bu uzun sessizliğin ardından, zamanın geldiğine hükmederek ağırbaşlı bir tondan konuşmaya başladı.

Almanya'dan söz etti, 1914 savaşından, çalınan zaferlerinden. Ortam hemen ısınmaya başlamıştı. Cümleleri giderek daha saldırgan bir ton kazanıyordu. Doktorun sakin konuşmasıyla bir tezat oluşturuyordu. Kabarmakta olan bir deniz gibi sözcükleri gitgide baş döndürücü hale geliyordu. Halkın dilinden, kolay anlaşılır bir Almancayla konuşuyordu. Kullandığı deyişler, bıçak darbeleri kadar keskindi. Versay Antlaşması'nı, müttefiklerin dayattıkları, Alman halkını küçük düşüren bu diktayı acımasızca yerden yere vuruyordu. Buna imza atanlar vatan haini ödleklerdi. Yahudilere, vurgunculara saldırıyor, sözleri havada, bir kölenin sırtına inen kırbaç gibi şaklıyordu.

"Asın hepsini!" diye haykırdı kalabalık.

Kıyamet gibi bir alkışın arasında Hitler yirmi beş maddelik programını saydı: birleşik, büyük bir Almanya'nın yeniden kurulması, Versay Antlaşması'nın feshi, Yahudilerin Alman vatandaşlığından çıkarılması, yabancıların sınır dışı edilmesi, bütün "savaş kazançları"na el konması, şirket çalışanlarının şirketin kârına ortak edilmesi, büyük bir Alman ulusal ordusunun kurulması, yabancı ya da Yahudilerin ellerinde bulunan basının arileştirilmesi...

Halk coşmuştu! Hitler konuşmasını bağladı. "Tek bir ilkemiz var: çarpışma. Hiçbir şey bizi hedefimize ulaşmaktan alıkoyamayacak!"

43

Hitler konuşmasını tamamladığında salon tezahürattan yıkıldı.

Gomel kalabalığın içinde Elias'ın yanına gelmişti; hemen yaşlı adamı kolundan yakaladı.

"Şuradan arkaya dolaşalım," diye fısıldadı Avukat, Elias'ın kulağına, bir çıkışı işaret ederek.

Dışarıda alan ıssızdı. İki adam yürek çarpıntısı içinde sessizce burada bekledi ama hiçbir şey olmadı.

Sonra birkaç öbek partizan hem biradan hem de konuşmalardan sarhoş olmuş bir halde binadan dışarı fırladı. Aralarında konuşmaya dalmış olarak Elias ve Gomel'in önlerinden onları hiç fark etmeden geçip gittiler.

Birdenbire daha kalabalık başka bir insan topluluğu kapıda belirdi. Hitler aralarında tuhaf bir biçimde hemen göze çarpıyordu.

Gomel silahını eline aldı ve kolunun çevresine sarılı duran ceketinin altından doğrulttu. Elias da elini paltosunun iç cebinde duran, babasından kalma Luger tabancanın üzerine götürmüştü.

"Şimdi!" dedi Gomel dişlerinin arasından.

Genç Adolf Hitler ve yanındakiler kaldırımı aşıp caddenin karşısına geçerek hemen yakınlarına ulaştılar.

Gomel hedefin yaklaşmak için birkaç adım attı ama tam ateş edeceği sırada bir adam "Dikkat!" diye bağırarak üstlerine çullandı.

Sarsıntının etkisiyle tabanca Gomel'in elinden kurtuldu ve kutsal cilt kaldırımın üzerine düştü. Sonra bir kargaşa koptu. Hitler geri çekildi. Yumruklar yağmaya başlamıştı ama gösteriye sızmış olan komünist partizanlar da güruha katılarak ortalığı daha da karıştırmakta gecikmediler.

Sokak müthiş bir itiş kakışa sahne olmaktaydı. Elias üzerine saldıranlardan kurtulmayı başararak aklını başına toplamaya çalıştı. Kaldırım taşlarının üzerinde, biraz ilerisinde ışıklı kitabı fark etti ve hemen ona doğru koştu...

Eline almak üzere yere eğildi. Çarpışma bütün hızıyla devam ederken bir yandan uzaklaşarak yüzüne bakmakta olan bir adam dikkatini çekti. Hitler'di bu.

Elias tabancasının kabzasını kavrayarak doğruldu. Şimdi tam sırasıydı, bu işi bitirmesi gerekiyordu! Hitler bağırdı. Silah ateş aldı.

Yaşlı adam yerde yatan kurbanına yaklaştı. Aşırı sağcı partizanlar dehşetten donakalmışlardı. Önderleri vurulmuştu.

Elias, Hitler'e biraz daha yaklaşacak zamanı bulabildi. Adam hâlâ soluk almakta olduğundan, silahını onun kafatasına dayadı ve gözlerini kapattı.

İkinci bir silah sesi patladı. Adolf Hitler sonunda bu dünyayı terk etmişti. 1920'de ve sonsuza dek...

44

Braunau'daki kitap salonunda büzüşmüş durumda olan Ti-tom sersemliğini üzerinden attı.

Her şeyi bir anda hatırladı. Geri dönebilmiş olduğu için gökyüzüne şükretti. Orada çok zor durumda bırakmış olduğu Elias'ı düşündü.

O sırada bacağında keskin bir acı duydu: Budunda kocaman bir yara açılmış, kanıyordu.

Güçlükle doğruldu ve kitabın ciltlerinden birinin açık durduğunu fark etti. Sanki bir kâbusa son vermek ister ya da peşindekilerin onu yakalamasına engel olmaya çalışır gibi hemen kitabı kapattı. Ti-tom sonra da bu görkemli kitap salonunu bir kere daha hayranlıkla gözden geçirdi.

Bacağını sarmak için yukarı çıktı. Mavi odadan dışarı çıkıp banyoya giden eski merdivenlere doğru yöneldi. Yarasını temizleyip çevresine gazlı bez doladığı sırada bir cam kırılması sesi duydu.

Hole bir göz attı ama şüpheli bir şey göremedi.

Sonra mutfağa geçtiğindeyse camlı kapının ardından geçen bir gölge fark etti. Kalbi yerinden oynadı. Yalnız değildi...

45

Ateş ettikten sonra Elias yumruklar altında kalmış, vahşi bir darbe ve hakaretler girdabına kapılmış ama bilincini yitirmemişti. Düdük sesleri duyuldu ve kalabalık biraz açılınca Elias birkaç metre ötesinde Gomel'in yerde yatan yaralı bedenini seçebildi.

Onun yanına varabilecek kadar sürünmeyi başardı. Gomel ölmek üzereydi. İki bıçak darbesi göğsünü yarmıştı. İki adam birbirlerine tek sözcük söylemedi, yalnızca karşılıklı ve derin bir minnetle bakıştılar o kadar.

Gomel, gözlerini yummadan önce görevlerini yerine getirmeyi başarmış olduklarını, artık huzur içinde gidebileceğini anlamıştı.

Bilge Elias'ın yanağından süzülen bir damla yaş, yolculuğunu genç savaşçının yüzünde tamamladığı sırada Münih polisi de yaşlı adamı yakalamıştı.

Polisler Elias'ı götürürlerken o zihninde çoktan başka yerlere doğru yol almıştı bile. Hitler öldürülmüş, yok edilmiş, tarihten silinmişti.

Artık kendisinin başına ne geleceği umurunda bile değildi. Bundan sonra hiçbir şeyin önemi yoktu. Gomel boşuna ölmüş değildi. Kitabın isteğini, Tanrı'nın isteğini yerine getirmişlerdi.

Ancak kalabalık dağılırken bir memur ıslak kaldırımın üzerinde terk edilmiş bir nesne fark etti. Böyle bir kitabın burada ne işi vardı?

46

Thomas, camlı kapının arkasındaki gölgeyi hemen tanımıştı. Yanılmasına olanak yoktu, Böser'di bu.

"Başmelek" birkaç gün önce belediye başkanını arayarak ona çocuğun izini yitirmiş olduğunu itiraf etmişti. Her yerde aramışsa da sonuç elde edememişti. Riefenstahl hoşnutsuzluğunu dile getirmişti. Böser o küçük çapulcuyu ele geçirinceye kadar Marika'nın açık havaya çıkmasına izin vermeye niyeti yoktu.

O zaman polis müdürünün aklına bir fikir geldi. Belediye başkanına kızının özgürce hareket etmesine izin vermesini önerdi. Belli etmeden onu izleyecek ve er ya da geç, genç kız onu doğruca Ti-tom'un saklandığı yere götürecekti.

Riefenstahl kabul etti ve Marika da nihayet yaşamının normal akışına geri dönmüş oluğuna inandı.

Dışarı çıkabildiğinde ilk önce Marika dikkati elden bırakmadı. Ancak aynen Böser'in öngördüğü gibi çok geçmeden tedbiri bir kenara bıraktı ve sonunda kuşkulanmamaya başladı.

Ertesi gün öğleden sonra da Ti-tom'un o son gece söylediklerini hatırlayarak Elias'ın evine gitti ve kapıyı vurdu. Tam da o gün Ti-tom Berlin seferinden dönüyordu.

Gökyüzü nihayet açılmıştı ve ev birkaç gündür boş kalmış gibi görünüyordu.

Kimse Marika'ya kapıyı açmadı ama genç kız camın yansımasından uzakta, arabasının içinden kendisini gözetlemekte olan Böser'i tanıyınca ürperdi. Heyecanını belli etmeden, Başmelek'in merakını daha fazla uyandırmamak için geri dönmeye karar verdi.

Ama artık çok geçti. Böser'in Ti-tom'u aramak için bakmadığı bir tek burası kalmıştı zaten! Şimdi her şey açıklanmış oluyordu. Demek çocuk yaşlı adamın evine saklanmıştı. Bunu neden daha önce düşünememişti sanki?

Marika evine doğru ilerlerken dönüp de arkasına baktığında artık takip edilmediğini fark edince endişesi arttı. İçini yoğun bir telaş kaplamıştı. Böser yaşlı adamın eviyle yakından ilgileniyor olmalıydı.

47

Çocuk usulca pencereden dışarı baktı ve gördüğü şey karşısında ürperdi: Davetsiz misafir camı kırdıktan sonra elini çerçeveden içeri sokarak eve girmeyi başarmıştı. Ti-tom hemen mutfak kapısının arkasına gizlendi. Adam sessizce silahını çıkardı. Haneye tecavüz bahanesi tabancasına davranmış olmasını açıklamak için kusursuzdu. Sonra hole girerek yavaşça salona doğru yöneldi.

Böser, küçük kütüphaneye, mermer ve abanozdan satranç takımına bir göz attı. Elias'ın müzik kutusunu da gördü ama her şeyden çok Ti-tom'un duvara asılı duran ceketiyle ilgilendi. Bir kere daha haklı çıkmıştı.

Birkaç gün öncesinde Böser, tek başına hareket etmesini gerektiren özel bir görevde olduğu bahanesiyle Fuchs'u başından savmıştı. İki polis arasındaki çatışma doruk noktasına ulaşmış durumdaydı. Bu sayede Başmelek artık rahatça istediği gibi hareket edebilecekti.

Mutfağa girdi. Ti-tom, kapının arkasından, gözünü bile kırpmadan onu izliyordu. Adam mutfağı gözleriyle tarayıp eşyaların altlarına bile baktı. Sonra düzenli bir şekilde diğer odalara geçti.

Ti-tom'un birden yüzü soldu: Mavi odadaki kapağı arkasından kapatmayı unutmuştu.

Ve olanlar oldu. Böser, asma kattaki küçük odanın kapısını itince geçidi fark etti. Thomas onu belli bir mesafeden izliyordu. Çocuk, Başmelek'i açıklıktan aşağıya dalıp da taş merdivenleri inerken gördü.

Bu tekinsiz adamın böyle kutsal bir yere girmiş olması bile Ti-tom'u endişelendirmeye yetiyordu. Sütunlarla kitap sıralarının arasında adam buranın bu beklenmedik görkemi karşısında şaşkına dönmüş olarak duruyordu. Ancak çok geçmeden çocuğun korkusu yerini öfkeye ve artık bu işe bir son verme isteğine bıraktı. Soluğunu tutarak onu izlemeye devam etti.

"Kitabın sırrını kesinlikle keşfetmemeli," diye düşündü Ti-tom.

Mutlaka bir şeyler yapmaya çalışmalıydı...

48

Karanlığın içinde oturmuş olan Elias, düş ile gerçek arasında gidip geliyordu.

Zihni yine başıboş dolaşmaya başladı. Kendini bırakıp dünyanın bundan sonra neye benzeyeceğini hayal etmeye koyuldu.

Gözlerinin önünden capcanlı renkleriyle görüntüler geçiyordu, çocuklar, oyunlar, kahkahalar. Naziliğin doğuşu için gerekli koşul Hitler olmuştu. Kuşkusuz onun ortadan kaldırılması kusursuz bir dünya yaratmaya yetecek değildi, bunun için çok daha fazlası gerekirdi.

Ancak Elias, Nazi partisi tarafından yürütülmüş olan soykırımın sanayileşme sürecinin, ancak ve ancak onun fanatik kişiliğinin itkisi altında mümkün olmuş olabileceğinden kuşku duymuyordu.

Hitler olmadan da dünya başka katliamlar görecekti mutlaka, Doğu Avrupa'da ve başka yerlerdeki Yahudiler başka türlü pogromlarla karşılaşacaktı. Başka gettolarda yaşayacak, başka yerlerde dışlanacak, başka türlü işkencelere göğüs gereceklerdi.

Ama Hitler olmadan, bütün bunlar yalnızca tatsız bir nefretten ibaret kalacak, yaşamaya değer bulunmayan bütün bir halkın ve nüfus kategorilerinin sanayileşmiş cinayetinden ibaret olan bu ahlaki canavarı yaratmaya yetmeyecekti.

İkinci Dünya Savaşı yine olacaktır, diye düşündü. Versay Antlaşması'nın doğurmuş olduğu aşağılanma duygusu aşılması mümkün olmayan bir tarihsel veriydi, Hitler olsa da olmasa da. Bu yüzden de yeni bir savaş kaçınılmaz görünüyordu.

Aynı şekilde Weimar Cumhuriyeti'nin düşüşü ya da otokrasiye sapması da tarihsel sürecin mantıklı bir sonucu gibi görünüyordu. Kuşkusuz Almanya Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda ortaya çıkmış olan dikta karşısında bağımsızlığını geri kazanmayı isteyecek ve er ya da geç Ren bölgesinin yeniden anavatana bağlanmasını talep edecekti.

Komünist ideolojinin baskısı da vardı, diye düşündü Elias. Belki Nasyonal Sosyalist Parti olmasa, Almanya Bolşevizm'e teslim olacak, böylece de yirminci yüzyılın ikinci yarısının tarihi iki blok arasında doğrudan bir çatışmaya dönüşecekti.

Neler olabileceğini Tanrı'dan başka kim bilebilirdi ki? Elias bütün olası senaryoları öngörmeye çalışıyordu. Bir satranç oyunun gelişimini kestirmeyi denemek gibi bir şeydi. Bir fili ele geçirmek için bir kaleyi feda etme gerekliliği... Durum tam olarak buydu.

Pek çok hamleyi önceden görmek, tahmin edebilmek.

Zihninin öngörebildiği kombinasyonlar her ne olursa olsun Elias'ın dudaklarındaki gülümseme silinmiyordu çünkü her durumda, bu temizlenmiş tarihin izleyebileceği her türlü yol dünyanın daha önce tercih etmiş olduğu yola kıyasla kaçınılmaz olarak daha iyi olacaktı.

Elias, batı dünyasının 1945 ile 1973 yılları arasında yaşadığı yaklaşık otuz yıllık bir gelişme sürecinin farklı gidişatları üzerine tahminlerde bulunuyordu. Kuzeyle güney arasında daha değişik bir ilişki hayal ediyordu. Orta Doğu sorununun kökten değişik bir hal alacağını varsayıyordu.

Soykırım olmadan, Siyonist düşüncenin kaderi tamamen farklı olacak, büyük olasılıkla Filistin'de bir Yahudi devleti kurulmayacaktı.

Kendi ediminin ışığında yeniden oluşturulmuş bu dünyanın izleyeceği yolu kestirmeye çalışıyordu, tıpkı istenmeyen, kanserli bir hücreden kurtarılmış, onarılmış bir DNA dizisi gibi. Bu DNA'yı düzelten, yalnızca ortak iyiliğin hizmetinde olan bir aracıydı.

Tanrı'ya olan inançlarını terk etmiş kişiler artık onun çevresinde birleşebilirdi. Belki de aslında onun yapmayı istediği şey de buydu.

Bir şıpırtı Elias'ı düşüncelerinden sıyırdı. Hücresinin zeminine sular damlıyordu. Elias kokudan bunların su damlaları olmadığını anladı. Bu berbat zindanın duvarları harap durumdaydı, kullanım dışı bir kanalizasyondu. Burada saygınlık hak getireydi.

Küf kaplı duvarlardan aşağıya sefalet akıyordu. Korunmak için Elias yine düşüncelerine sığındı. Kendi ailesinin refah içindeki, verimli yeni geleceğini neşeyle düşlüyordu.

Yaptığı bu hareketle sonunda babasının son dileğini de yerine getirmiş oluyordu: Aile adını yok olmaktan kurtaracaktı. Üstelik rastlantı ya da gereklilik bu mucizenin bizzat onun silahının namlusuyla gerçekleştirilmesini istemişti... Bu gururlu ve yetenek bakımından hem zengin hem de çeşitli şecere, artık Yaşam Kitabı'ndaki yerine kavuşabilecekti.

Elias'ın parmakları bir kere daha alacakaranlığın içinde hareketlendi ancak bu sefer ilk defa olarak elinin onca yıldır sessizce çalmakta olduğu parçayı tanımıştı: Müzik kutusundaki ezgiydi bu. Çocukluğundan bu yana belleğinde piyano çalmakta olan bu el ise operada yanında oturmuş, notaları yineleyen babasının eliydi.

Elias, iğrenç zindanında tek başına otururken gülümsedi. Bunu elinden dünya üzerindeki hiç kimse alamazdı. Belleği kendi kendisiyle barışıyordu.

Dingin bir şekilde, çok eskiden ölmüş büyükanne ve büyükbabalarının çocuklarının ve bu çocukların çocukları olan kendi kuzenlerinin yüzlerini nihayet görmeye çalıştı. Bu onarılmış dünyada Elias bir aileye kavuşacaktı. Ölmeden önce bu inanılmaz mucizenin ürünlerini görebilmek için her şeyini verirdi.

Hücresinde bir kilit sesi çınladı.

49

Ti-tom, büyük salonun sütunlarından birinin ardına gizlenmiş, davetsiz misafiri gözlüyordu. Birkaç dakika geçti ve Başmelek kitap dizilerine tehlikeli derecede yaklaştı. Ciltlerden birini açmaya hazırlanıyordu.

Çocuk yavaş yavaş tahta bir iskemleyi eline alarak yetişkin adamı bayıltmayı istedi. Ancak Böser, şaşırtıcı bir önsezi ve çeviklikle dönerek iskemleyi sıkıca yakaladı. O sırada silahı yere düştü ve çocuk bir hayatta kalma içgüdüsünün verdiği atiklikle onu ele geçirmeyi başardı.

Thomas, Böser'e silah doğrultmuştu ama adam bir tekmeyle tabancayı çocuğun elinden düşürüp salonun öbür ucuna kadar savurmayı becerdi. Başmelek doğruldu, kocaman görünüyordu. İki düşman, dehşet verici bir hınçla ölümüne bir mücadeleye girişti.

Ancak mücadele adil değildi. Böser çizmesinden kocaman bir çelik şiş çıkarmıştı. Ti-tom ayağını sürüyerek birkaç defa deşilmekten kıl payı kurtuldu. Kitaplarsa sanki bu sahnenin akışını hiç tepki vermeden izliyor gibiydi.

Thomas'ın başa çıkacak güçte olmadığı açıkça belliydi. Böser'i dairesel koridorların dönemeçlerinde atlatarak kaçmayı denedi.

Yetişkin adam, yüzünde eğlenir gibi bir ifadeyle küçük çocuğun peşinde koşuyordu.

"Haydi küçük Thomas, akıllı ol. Buraya gel... Söz veriyorum, sana zarar vermeyeceğim..."

Ti-tom büyük merdivene ulaşmaya çalışırken sendeledi ve Başmelek onu yakalamayı başardı. Çocuğu bir gaz lambasının hemen yanında yere yatırdı ve canını mümkün olduğu kadar çok yakmak istediğini besbelli ortaya çıkaran bir hareketle kolunu büktü.

Böser bu yakın dövüşten gizlemeye bile gerek duymadığı bir zevk alıyordu. Gözünde hastalıklı bir ışık parıldıyordu. Şimdi artık Riefenstahl'ın emriyle hareket ediyor değildi, kendi zevki için yapıyordu bunu.

Şişin ucunu, küçük rakibinin şahdamarına dayadı.

"Şimdi bana bu kitapların neye yaradığını söyleyeceksin!"

Sivri ucun baskısı altında boynunda birkaç damla kan belirince Ti-tom paniğe kapıldı.

"Ya konuşursun ya da seni öteki tarafa, antikacı arkadaşının yanına postalarım..."

Çocuk sessiz kalınca Başmelek onu bir iskemleye bağladı.

Ti-tom hâlâ konuşmuyordu. Adam çeliğin keskin ucuyla derisini kerterek işkenceye başladı. Bunu yaparken öyle bir heyecana kapılmıştı ki yüzü tamamen değişmişti. Gördüğü bu çılgın ifade çocuğun en kötü olasılıktan korkmasına neden oluyordu.

Bu yüzden de küçük yetim ona kitabın gizli doğasını açıkladı.

"Eğer ışıklı harflere dokunursak bizi başka diyarlara götürüyorlar. İnsanı canlarının istediği yere gönderme gücüne sahipler," diye mırıldandı Thomas.

Hem şaşırmış hem de sevinmiş olan adam bunun nasıl bir şey olduğunu deneyerek görmek istedi. Kitabı açıp sayfaları ince-

ledi ama ışık falan göremiyordu. Metin hareketlenmiyordu. Elini yaklaştırıp sayfanın üzerinde gezdirdi. Hiçbir şey olmuyordu.

"Ne saçmalıyorsun sen? Bir gücü falan yok bu kitabın!"

Sabrı taşmış olan Böser, artık bu işi bitirmeye kararlı bir şekilde şişi eline aldı. Tom haykırdı.

"Durun! Hayır, şimdi görürsünüz. Kitabı bana verin..."

50

Kitap aydınlandı. Böser'in gözleri kocaman açıldı. Çocuk yalan söylememişti, bu metin gerçekten mucizeviydi. Adam, küçük bir siluetin arkasından süzüldüğünün farkına varamadı.

Marika'ydı bu. Polisin artık peşinde olmadığını görünce dikkatinin hâlâ Elias'ın evinde olması gerektiğini, Ti-tom'un izini burada süreceğini anlamıştı. Bunun üzerine geri dönmüş ve Böser'in camı kırarak eve girişini gözetlemişti. Onun arkasından içeri girmiş ve Thomas'ın da içeride olduğunu dehşetle fark etmişti. Orada bulunduğunu sevgilisine belli etmesi her ikisinin de felaketine yol açacaktı.

Onların arayı açmalarına izin verdikten sonra kendi de açıklıktan aşağı inmiş ve yaşlı Elias ile evinin bu inanılmaz sırrı karşısında o da hayranlığa kapılmıştı.

Marika harekete geçmeden önce iyice beklemişti çünkü hata yapmayı göze alamazdı.

Böser, bağlamış olduğu gözyaşları içindeki Ti-tom'un üzerine eğildiğindeyse yakındaki bir atkı taşına asılı gaz lambasını eline alıp bütün gücüyle adamın sırtına indirdi.

Lambanın camdan haznesi Böser'in kafatasına çarparak patladı ve adamın bütün vücudunu baştan aşağıya gazla ıslattı

ama hiçbir şey olmamıştı. Başmelek yavaşça kıza doğru döndü ve ürkütücü bakışlı gözlerini onun gözlerinin içine dikti.

Tam o anda birdenbire gaz alev aldı.

Canlı bir meşaleye dönmüş olan Böser içine cin kaçmış gibi feryadı kopardı ve acının etkisiyle önüne ne çıkarsa devirmeye başladı.

Kitaptan duvarlar, kudurmuş hayvanın darbeleri altında devriliyor, adamın çığlıkları salonun dört bir köşesinde korkunç bir yankıyla çınlıyordu. Sonunda kütüphanenin büyük bir parçası onun üzerine yıkıldı.

Ti-tom kitabı kurtarabilmek için yangını söndürmeye çalıştıysa da tuhaf bir şekilde ciltler içlerinden kendi kendilerine yanmaktaydı. Birkaç dakika içinde, iki çocuğun çaresiz bakışları altında bütün bir salon içinde soluk alınması mümkün olmayan koca bir kora dönüştü...

Ateş Başmelek'in vücudunu yuttu. Ancak salon için de artık çok geçti. İş işten geçmişti ve kitap da böylece yok olacaktı. Kimsenin yapabileceği bir şey yoktu.

Ti-tom ve Marika, cesaret bulabilmek için el ele vererek alevlerin arasından merdivene doğru kendilerine bir yol açmaya çabaladılar. Engellerle dolu bir yolculuğun sonundaysa bu cehennemden dışarı çıkmayı başardılar.

Nihayet mavi odaya geri döndüler. Açıklığı arkalarından kapadıktan sonraysa gözyaşları içinde birbirlerine sarıldılar.

Yangının dumanı sokaktan görülmeye başladığında çocuklar çoktan oradan uzaklaşmıştı. Yakında oturan Kraft kardeşler hemen yangını ihbar ettiler. Kasabanın itfaiyesi ve polis birkaç saniye sonra olay yerine vardı.

Bütün mahalleyi kaplamış olan yoğun duman bulutuna karşın yangın bodrum katından yukarı çıkmamıştı ve kolaylıkla

kontrol altına alındı. Gerçi büyük salon tamamen kül olmuştu ama evin söndürme faaliyeti sırasında karmakarışık olmuş geri kalanı büyük bir hasar görmemişti.

Elias hiçbir yerde bulunamamıştı ve polis sorguya çekecek bir görgü tanığına da rastlayamadı.

Kızının ve dolayısıyla kendi adının karışacağı bir rezaletten çekinen Teodor Riefenstahl bir kere daha nüfuzunu kullandı ve Hermann Böser'in kömür haline gelmiş cesediyle ilgili soruşturma kısa kesilerek rutin bir devriye sırasında talihsiz bir yangının çıkmış olduğu sonucuna varıldı.

Thomas, Marika'ya kasvetli kasabaya, ailesinin evinin dövme demirden bahçe kapısına kadar eşlik etti. Yaşadıkları şeyden dolayı hâlâ altüst olmuş durumdaydılar ve bu konuda sessiz kalacaklarına dair karşılıklı söz verdiler.

"Ben de artık evime dönmeyi istiyorum," dedi Ti-tom. "Hiç olmazsa artık Böser'den korkmamıza gerek kalmadı..."

Sonra da terk edilmiş sığınağının yolunu tuttu.

Dönüş yolu boyunca aklı hep Bilge Elias'a gidip durdu. Neredeydi şimdi acaba? Tehlike sezdiği için kendince onun esenliğine dua etti Ti-tom.

51

Birkaç günlük tutukluluktan sonra polis Elias'a Adolf Hitler'i öldürmek suçundan adalete teslim edileceğini açıkladı. Adli tıp raporu herhangi bir hafifletici nedene izin vermediğinden ediminin istenen cezası asılarak idam edilmek olacaktı.

Elias yargıçlara avukat istemediğini, kendi savunmasını bizzat yürütmeyi tercih edeceğini bildirdi. Ancak yaşlı adam aslında olayların gidişatını çok uzaklardan izliyordu, sanki artık bu evrene ait değilmiş gibi.

Savcılık yine de ona bir avukat vermeyi istedi, ancak Elias buna karşı koydu ve direndi. Bu dönemin adaletine bizzat hitap etmeyi, dünyaya son bir kere seslenmeyi umuyordu.

Mahkemenin görevlendirdiği avukat Egon Apfelmann, heyecanlı, genç bir hukukçuydu. Elias'ın kendisinin yardımından yararlanmayı inatla reddetmesi Apfelmann'ı derinden üzmüştü. Her şeye karşın davayı incelemeye büyük zaman ayırmış, gönülsüz müşterisini ikna etmek için çok uğraşmıştı.

Zaman zaman, zindanının yalnızlığı içinde Bilge Elias, tıpkı zamanında küçük Sof'un gettoda yaptığı gibi kendi kendine satranç oyunları uyduruyordu.

Hitler'in zamanından önce ölmesi Sof için de bir şeyler değiştirecek miydi? Elias bundan emindi. Küçük Sof'un belki de

büyük bir satranç şampiyonu olacağını umuyor, çevresi sevdikleriyle kuşatılmış, huzurlu bir aile babası olarak ömür süreceğini hayal ediyordu.

Kararlılığından ödün vermeyen Apfelmann, onu düzenli olarak ziyaret ediyordu. Elias ölüm cezasıyla karşı karşıyaydı ve bunun da farkındaydı. Ancak Avukat ona fikrini değiştirtmek konusunda umudunu yitiriyordu. Aslında daha çok Elias'ı tanımak için geliyor, onu anlamayı, yaşlı adamın bilgeliğinin ateşiyle biraz ısınmak istiyordu.

Duruşmadan önceki gün Apfelmann büyük bir heyecanla, Elias'a özel bir soru sordu.

"Ölmekten hiç korkmuyor musunuz yani?"

Elias başını kaldırıp genç avukatın yüzüne baktı. Yüzünde insaniyet dolu bir gülümseme belirdi ve alçak sesle karşılık verdi.

"Doğmaktan korkmuş muydunuz?"

Karşısındakinin rahatsız sessizliği karşısında Elias devam etti.

"Görüyorsunuz ya Avukat Bey, yakında öleceğimi biliyorum ben. Dünyanın düzeni böyle. Ölüm ve yaşam birbiriyle bağlantılı, her ikisi de yolumuza çıkan birer kapı."

52

Sabahın erken saatinde bir adam, aşılması mümkün olmayan bir uçurumun tepesinden aşağıya bakıyordu.

Adam birdenbire arkasına birinin geldiğini hissetti. Gizemli bir yabancı sırtına bir bıçak dayamıştı.

Yabancı, kurbanını yüzü boşluğa bakacak şekilde uçurumun en kenarına kadar götürdü.

Kulağının deliğine fısıldadı. "Üçe kadar sayacağım... Sonra uçacaksın."

Tehdit altındaki adam ilk başta karşı koymayı istediyse de boşunaydı.

Sonra uçurumun dibinde kendisini beklemekte olan korkunç ölümü düşündü.

Ancak tam aşağıya yuvarlanacağı sırada rehinenin sırtında kocaman, şahane bir çift kanat açılıverdi.

Adam görkemli bir melek, bir Titien tablosundan fırlamış bir figür gibi havalanmıştı.

Havada süzülürken başını çevirip uçurumun kenarına, havaya yükselmiş olduğu o noktaya bir göz attı: Kimseler yoktu.

Tam o anda Elias hücresinde, gecelerdir yakasını bırakmayan bu rüyadan uyandı.

53

Bilge Elias'ın kendi dünyası olmayan bu evrene hapsolup kalışının üzerinden günler geçmişti. Acaba bu arada Braunau'daki evinde neler oluyordu?

Avukat Apfelmann, Elias'ın isteğine saygı göstererek davaya müdahale etmeksizin yalnızca izleyici olarak gelmişti. Yaşlı adam mahkeme salonuna iki yanında, her biri kendisinden en az on beşer santim daha uzun olan birer koruma görevlisiyle birlikte girdi. Savcı, resmî bir tondan mahkemeye anne ve babası ya da doğum tarihi bilinmeyen, Avusturya vatandaşı olduğunu iddia eden Elias Ein'a atfedilen suçları okurken yaşlı adam da mahkeme salonunu en küçük ayrıntısına dek inceliyordu.

Bakışı son derecede sıradan görünen şeylerin üzerinde oyalanıyor, duvarları, mobilyaları, mübaşirlerin kılıklarını inceliyordu... Karanlığın içinde yapayalnız geçirdiği günler onu tamamen dalgın bir hale getirmiş gibiydi.

Yine o inatçı rüyayı düşünüyordu. Anlamı ona göre çok açıktı. Bu dünyadan kopması, ölüm korkusunu yenmeyi öğrenmesi gerekiyordu.

Oysa Elias, bütün yaşamı boyunca ölüm fikrini ehlileştirmeye çabalamıştı. Ancak şimdi ölüm yakınlaştıkça, üstelik de son birkaç hafta içinde tanık olduğu bütün o mucizelere karşın

içten içe ölümden her zamankinden de çok korktuğunu itiraf etmesi gerekirdi...

Muhafızlar yaşlı adamı sanıklara ait olan sıranın üzerine oturmaya zorladılar. Elias, başını çevirince kendisini çekingence selamlayan Apfelmann'ı gördü.

Salonun geri kalanıysa aşırı milliyetçiliğin genç liderinin katiline karşı neredeyse tamamen düşmanca bakıyordu. İçten içe Elias, bütün bu safdillerin hepsinin hayatlarını ve hatta hayatlarından bile fazlasını kurtarmış olduğu için kendisini yargılamaları karşısında gülümsüyordu.

Ancak ediminin, tarihî ve ahlaki boyutunun büyüklüğünü değerlendirebilecek tek kişinin kendisi olduğunun da farkındaydı. Zaten o da, eğer Yaradan'ın istediği buysa, bu tutucu mahkeme karşısında bu ironinin bedelini ödemeye çoktan kendini hazırlamıştı.

Asla bilemeyecekler, diye geçiriyordu Elias içinden. *Çünkü aslında onlar asla bilemesinler diye bu kadar çabaladım ben.*

Zabıt kâtibi yana doğru eğildi ve üzeri belgeler ve delillerle dolu küçük bir masa gözüktü.

Elias'ın yüreği yerinden oynadı. Masanın üzerine yığılı diğer kişisel eşyalarının arasında büyük kitabın kayıp cildini görmüştü. Buradaydı işte. Sanki gitmek için onu bekliyordu.

Elias daha iyi görebilmek için oturduğu yerde doğruldu. Evet, oydu bu. Kitap şu anda ışıldamıyordu, hiç kimse onun ilahi niteliğinden kuşku duyamazdı. Gökyüzüne şükretti.

Bu kâbusun içinden çıkabilme umudu artık tamamen yok olmuş sayılmazdı ve yaşlı adam hiç düşünmeden, kitapla arasındaki birkaç metrelik mesafeyi aşabilmek üzere ayağa kalktı. Sanığın ayağa kalkması salonda heyecana neden oldu ve Elias,

iki yanında bulunan adamlar tarafından yaka paça yerine geri oturtuldu.

O sırada savcıyla konuşmakta olan yargıç olayı görmemişti. Salonda doğan gürültüyü bastırmak için çekicini iki kere masaya vurdu ve seyircilere duruşmasını engellememeleri için uyarıda bulundu.

Elias çökmüştü: Çıkış kapısı bu kadar yakın olduğu halde ona ulaşamıyordu. Tanrı onunla oyun mu oynuyordu böyle?

Ölümsüz'ün niyeti onu insanoğlunun hükmüne terk etmek miydi? Şimdi kaderi her zamankinden de çok onun ellerinde bulunuyordu...

Elias aklını başına toplayabilmek için bir an gözlerini yumdu, çok bitkindi. Yaradan'dan kendisine herhangi bir çıkar yol göstermesini diliyordu.

Seyirciler arasından bir kişi onun sıkıntısını gerçekten fark etmişti, Avukat Apfelmann'dı bu.

Bütün bu süre boyunca savcı, salona bitmek bilmez bir suçlamalar seli yağdırıyordu ama Elias onu hiç dinlemiyordu bile.

Sonra bu kargaşanın içinde doğrudan kendisine yöneltilen bir soruyu fark etti.

"Herr Elias Ein, adınız bu mu?"

"Evet, adım budur," diye kekeledi ihtiyar uzun bir sessizliğin ardından.

"Herr Ein, size yöneltilen suçlamalar karşısında savunmanız nedir? Suçlu musunuz, suçsuz mu?"

Elias yargıcın yüzüne baktı. Cübbesi kırmızıydı, kendi gibi o da kan istiyordu. Kafasında hiçbir kuşku yoktu, başıboş bir Yahudi Almanya'nın siyasi geleceğini öldürmüştü. Elias'ın kendilerini korkunç bir kötülükten kurtarmış olduğu bütün bu insanlardan en küçük bir anlayış ya da minnet bekleyemeyeceği apaçıktı.

"Suçluyum Sayın Yargıç," dedi Elias salonun büyük şaşkınlığı içinde ayağa kalkarak. "Adolf Hitler'i ben öldürdüm!" diye haykırdı ve salonun heyecanı bir kat daha arttı. "Öldürmesem neler olabileceğini bilmiyorsunuz, yaşasaydı onun Almanya'yı ve bütün dünyayı nasıl bir uçuruma sürükleyeceğinden haberiniz yok!" diye bağırdı.

Halkın kınayan nidaları yine katlandı. Yargıç araya girdiyse de sessizliği sağlamakta zorlanıyordu.

"Sanık, yerinize oturun!"

Elias bu emri duymazdan gelerek yüksek sesle ve kâhince vurgularla devam etti.

"Hepinizin huzurunda suçumu kabul ediyorum! Bu cezayı sizler için yüklenmeyi kabullendim! Eğer bir edimden suçluysam, bu sizi tarihin huzurunda masum kılma edimidir. Bu zorbanın sizin adınıza işleyeceği korkunç suçlardan sizi dünyaya ve Tanrı'ya karşı masum kılma!"

54

Elias hücresinin yalnızlığına geri döndü. Duruşmanın üzerinden ancak birkaç gün geçmişti. Zavallı adam hiç durmadan kendisini özgür bırakması için Tanrı'ya dua ediyordu.

Dışarıda milliyetçi partizan ve sempatizanlar gösteriler düzenliyorlardı. Dava Almanya'da tam bir siyasi krize yol açmıştı.

Mahkeme binasının avlusunda toplanan Elias'ın destekçisi Kızıllar ve ılımlılar seslerini duyurmak, minnetlerini dile getirmek, olanağı olmayan bir kurtuluşun planlarını oluşturmak için çaresizce çabalıyordu.

Gardiyan hücresinin kapısındaki küçük pencereden ziyaretçisi olduğunu duyurduğunda, Elias akşamın bu saatinde bunun hiç de alışıldık bir durum olmadığını düşündü.

Avukat Apfelmann bu akşam, bu nemli küçücük odaya girerken her zamankinden daha gergin görünüyor, alnında boncuk boncuk ter damlaları birikiyordu. Fısıltıyla, "Herr Ein, avukat olarak yardımımı istemediniz... Ama ben sizi bir suçlu haline getirmiş olan şeye karşın size olan dostluğumu dile getirmeyi istedim. Size son bir kere yalvarıyorum, lütfen yararlı olmama izin verin," dedi.

Apfelmann'ın yüreği hızla çarpıyordu, bir şeyler gizliyordu.

"Avukat Bey," diye karşılık verdi Elias ona şefkatle bakarak, "bana karşı büyük sabır gösterdiniz. Ancak size bir kere daha söylüyorum ki bana hiçbir yardımınız dokunamaz..."

"Size bunu versem bile mi?" diye sözünü kesti Apfelmann.

Sonra da evrak çantasından ilahi kitabın kayıp cildini çıkardı.

"Geçen gün bu kitabı zabıt kâtibinin masasında gördüğünüzü seyircilerin arasından fark ettim. Sizin için çok önemli olmalı, bu yüzden de onu bugün öğleden sonra sulh yargıcının bürosundan aldım! Yarın sabaha kadar kimse eksikliğini fark etmez sanırım. Acelem olduğundan birkaç görevliye soru sormasınlar diye rüşvet vermek zorunda kaldım."

Apfelmann ellerinin arasında dikkatle tutmakta olduğu kitabı bir an, düşünceli bir tavırla inceledi. Birkaç saniye sonra devam etti.

"Okumayı denedim ama hiçbir şey anlayamadım..."

Apfelmann onun için yaşamını tehlikeye atmıştı ama Elias artık onu dinlemiyordu bile; gözlerini kitaptan ayıramıyordu. Bütün varlığı yeniden umut kazanmıştı ve onun sessizliği karşısında avukat da sustu.

Sonra Elias yavaşça ona, "Sizi bana o gönderdi. Teşekkür ederim Herr Apfelmann, siz beni bu zor durumdan azat eden bir bilgesiniz," diyebildi.

Elias eserin kapağına baktı: Işıldamıyordu. Sonra elini dostça Avukat'ın omzuna koyup ona sevgiyle, "Dostum, size ne kadar minnet etsem azdır," dedi.

Bunun üzerine Avukat kitabı Elias'a verir vermez yaşlı adam o çok iyi tanıdığı sıcaklığı hissetti. Bir an için Elias sırrını avukata açıp açmamakta duraksadı. Sonunda caydı. Neye yarayacaktı?

Yaşlı adam kitabı özenle yere, hemen yanına bıraktı.

Apfelmann, "Açmayacak mısınız?" diye sordu.

"Hemen değil," diye yanıtladı Elias.

"Sizin için çok önemliymiş gibi görünüyordu da..."

"Çok doğru sevgili Avukat, bu kitap bu dünya üzerindeki en değerli varlıktır."

"Gerçekten mi? Belki polis de bu yüzden onunla bu kadar yakından ilgilendi. Dosyaya yalnızca bir süre önce eklendi."

Hücrenin kapısı gıcırtıyla açıldı ve gardiyanın iri silueti ışıkta belirdi. Adam içeriye bir göz attı.

"Size bir şey söylemem gerekiyor," dedi gardiyan Avukat'a, yaklaşmasını işaret ederek.

Apfelmann kapıda duran adamın yanına gitti.

"Daha fazla oyalanmayın artık Avukat Bey," diye fısıldadı gardiyan. "Kurallara göre buraya bu saatte hiç girmemeniz gerekirdi. Arkadaşım da ben de bunun için ceza yiyebiliriz. Eğer sizi mahkûmun yanında görürlerse... Anlıyorsunuz ya, başımız belaya girsin istemeyiz."

"Endişelenmeyin," dedi Apfelmann, gerginliğini gizlemeye çalışarak. "Her şey yolunda! İşim de bitti sayılır. Sizi birazdan çağıracağım."

Görevli homurdanarak kapıyı sürgüledi.

Avukat hücrenin içine geri döndüğünde altın rengi, parlak bir ışıkla karşılaşınca şaşırıp kaldı. Odanın içinde bir "Teşekkür ederim" yankısının usulca çınladığını duydu. Kitap kapanıyordu. Elias gitmişti.

Final

Elias uykusundan uyandığında bütün bedeni korkunç ağrılar içinde sızlıyordu. Kendini salonunda, Sof'un satranç takımın başında otururken bulmuştu. Bahçede bir köpek havlıyordu. Elias kir pas içindeydi ve yüzünde birkaç günlük sakal uzamıştı. Ama kâbus sona ermişti ve o da görevini tamamlamış olduğu için artık rahat bir soluk alabilirdi.

Duyduğu yanık kokuları ve evin böylesine darmadağınık bir halde bulunuşu onu şaşırtmıştı. Gerçi La Polster'in artık hiç uğramadığını ve dolayısıyla evin bir süredir boş kaldığını biliyordu elbette. Ayrıca ortalığın karışıklığı dışında herhangi bir hasar gözükmediği için yanık kokusunun dışarıdan geliyor olması gerektiğini düşündü.

Pencereyi açtı, gökyüzü göz alıcı bir mavilikteydi. Muhteşem bir gündü bugün. Uzakta, yolun üzerinde çocuklar kırmızı bir balonla oynuyordu. Güzel günler geri dönmüş ve her şey yeniden doğmuştu. Bilge Elias yüreğini kuş gibi hafif hissediyordu çünkü ona göre dünya yeniden uyumuna kavuşmuştu.

Salonun dikdörtgen masasının üzerinde duran mermer ve abanozdan satranç takımına son bir defa göz attı.

Nihayet kendi kendiyle barışmış, onarılmış bu dünyayı seyretmek içini öylesine rahatlatıyordu ki eski pişmanlıklarını

kafasından attı. Bundan sonra önünde kalan zaman her ne kadarsa, bunu bu yeni çağı severek geçirmeye hazırdı.

Başını kaldırıp maviliğe bakarak Tanrı'ya ve onun iradesine şükretti.

Sonra yatak odasına geçti ve her zaman kusursuzca düzenli duran eşyalarının karıştırılmış olduğunu gördü. Elbise dolabında tuttuğu paranın tamamı gitmişti. Herhalde eve hırsız girmiş olacaktı. Aslında bu ortalığın karışıklığını da açıklıyordu. "Hayrını görsünler!" diye geçirdi içinden.

Bu dünyanın görünüşü onu ikna etmeye yetmişti, daha fazla kanıta gerek duymuyordu. Bütün hava olduğu gibi değişmişti, bu yeni başlangıç ona eliyle uzansa dokunabileceği kadar apaçık görünüyordu.

Yaşlı adam küçük salondaki berjer koltuğuna oturdu. Bu onarımın gerçekleşmesine aracı olduğu için gurur duyuyordu. Şimdi artık ediminin sayısız yararlı sonucunu keşfetmeyi istiyordu.

Oturduğu yerden kapı eşiğine yığılmış olan mektuplarını gördü. Kalın tomarı eline aldı; mektuplardan ikisi Viyana'dan geliyordu.

Yaşamında mutlu bir olay olmuş olabileceğini hissetse de bunu umut etmeye cesareti yoktu.

Mektubu açtığında yüreği sevinçle doldu: Bunu yazan kız kardeşi Yélèna idi! Çocukları ve torunları hiç durmadan Elias dayılarını sordukları için Viyana'ya, onlar ziyarete gelmesini istiyordu. Elias dayı, diye haykırdı. Bu bir mucizeydi!

Gerçekten de dünyanın gerçeği derinden değişmişti. Ancak ikinci mektubu okuduğunda sevinci doruğa ulaştı. Altında Elias'ın kim olduğunu çıkaramadığı bir Huber Ein'ın imzasını taşıyordu ve şunlar yazılıydı:

Viyana, 24 Ekim

Sevgili kuzenim,

Hepimizden uzaktaki o ücra kasabaya yerleşmeyi nereden çıkardığını ne ben ne Eve-Lynn ne de ailenin geri kalanı hâlâ anlamlandırabilmiş değiliz. Seni hepimiz çok özlüyoruz. Bir süredir telefonlarımıza cevap vermediğin için her şey yolunda mı diye merak ettik. Bize haberlerini gönderirsen çok seviniriz.

Sen de çok iyi biliyorsun ki Ein ailesi her zaman, hatta en zor dönemlerde bile hep birbirine bağlı kalmıştır. Bu yüzden ben de senin orada hiçbir eksiğin bulunmadığından ve Braunau'ya her ne bulmayı umarak gittiysen onu bulabilmiş olduğundan emin olmayı isterim.

Viyana'ya temelli geri döneceğin umudunu hiç yitirmiyoruz. Ailenin bir arada bulunmasını şimdi her zamankinden çok istiyorum. Sana güveniyoruz.

Seni seven kuzenin,

Huber H. Ein

Ve böylece Elias artık dünyada tek başına olmadığını, bir aileye kavuşmuş bulunduğunu öğrenmiş oldu.

Şu son zamanlarda tanık olduğu bütün o çalkantılardan sonra bu gelişme onu derinden sarsıyordu. Bu sevgili Huber'i neredeyse hatırlamaya başlıyormuş gibi hissediyordu. Zihninde yüzü yavaş yavaş belirmeye başlıyordu. Bütün yeğen ve kuzenlerinin, onların çocuklarının yüzleri, tıpkı uzun süren bir hafıza kaybından sonra yüzeye çıkan anılar gibi yavaş yavaş belirmekteydi.

Ama Elias iki tarihe birden sahipti.

Bir ailem var, diye düşündü.

Bu düşünce içini coşkuyla doldururken bahçedeki köpek yine havladı. Zarfın arkasında gönderenin adresini okudu: Huber ve Eve-Lynn Ein, Schönburgstrasse 72, Viyana.

İçinden hemen onların yanına gitmek, onlarla tanışmak, onların tadını çıkarmak geldi.

Hemen o gün Viyana'ya doğru yola çıkmalıydı.

Üst kattaki odasına çıktı. Bacakları onu sanki yirmi yaşına dönmüş gibi taşıyordu. Viyana trenle ancak beş altı saat uzaklıktaydı ve iki saate bir tren kalkıyordu. Evin girişinde üç tok gürültü yankılandı.

Elias çok yoğun bir an yaşıyordu, mutluluğu son haddindeydi. Coşkuyla banyoya gidip bir duş aldı ve bedenine değen su onda bir arındırma etkisi yarattı. Aynanın karşısına geçip tıraş oldu. Biraz zayıflamış olsa da şimdi yüzü insan içine çıkabilir hale gelmişti. Hem zaten o artık yepyeni bir adamdı. Bahçeden yine havlamalar duyuldu. Bütün fiziksel yorgunluğuna karşın yüz hatları son derecede sağlıklı görünüyordu.

Elias hızlıca giyindi. Eline küçük bir valiz alarak merdivenlerden aşağıya indi. Sokak kapısının önüne gelmişti.

Yine kulakları sağır edebilecek üç gürültü yankılandı: Bum! Bum! Bum! Cehennemi bir sarsıntı. Elias donup kaldı.

*

Darbeler öyle şiddetliydi ki kapı az kalsın kırılacaktı. Dışarıda insan kükremeleri köpek havlamalarına karışmaktaydı. Elias koyu bir Alman aksanıyla bağıra çağıra konuşan erkek sesleri duydu.

Kanı damarlarında buz kesti.

Bum! Elias yüreğini delen korkunç bir dehşet duydu.

"Raus! Raus sofort! Türe auf, Jude !"[3]

Sonunda kapı kırıldı ve döşemenin üzerine yığılıverdi.

Soluk soluğa iki savaş köpeği, yaşlı adamın üzerine atıldı. Odanın içinde kırbaç gibi şaklayan kalın, deri tasmalar onları birden durdurdu.

Koyu renk üniformalı, iriyarı üç adam belirdi. Ceketlerinin yakasına tuhaf bir kurukafa iğnelenmiş olan üç subaydı bunlar.

"Elias Ein? Siz misiniz?" diye bağırdı içlerinden biri.

Elias bir hayalet gibi başını salladı. Subaylar onu alıp götürdü. Bir daha da kimse ondan haber alamadı...

3 (Alm.) "Çık! Hemen dışarı çık! Kapıyı aç Yahudi!" (ç. n.)

Epilog

Braunau'nun bütün sakinleri kendilerine Ölüm Melekleri denen Demir Haç subaylarının yaşlı Elias'ı alıp götürdüklerine tanık olmuştu. Yaşamlarından çekilip çıkarılan bütün bu Yahudilerin nereye götürüldüklerini kimse bilmiyordu. Yahudiler, muhalifler, yabancılar, eşcinseller, sakatlar, Çingeneler...

Ölüm Melekleri'nin herkes tarafından yüceltilen ve kimsenin eleştiremediği bir önderleri olduğu söyleniyordu. Kimileri götürülen bu kimselerin çalışma yoluyla ulusal çabaya katkıda bulunmak üzere bir araya toplandıklarını iddia ediyor, kimileriyse bunların kesin bir ölüme götürüldüklerini anlatıyordu.

Köyde birkaç kişi bu yaşananların korkunç şeyler olduğunu, insanlığın belleğinde hiçbir zaman modern ve uygar bir toplumun kendi nüfusunun bu kadar çok kısmını köleleştirmeye varacak kadar ileri gitmemiş olduğunu söylemeye cesaret ediyordu.

Sonra beyin yıkama ve yoksunluklar sonucunda katılaşan yöre insanları bölgedeki bütün yabancıları, bütün muhalifleri, bütün "yoldan çıkmış"ları ihbar etmeye başladı. Bu bütün ülkede ve giderek Avrupa'nın tamamında yaygınlaştı.

Çocuklar doğumlarından itibaren elemeden geçiriliyor, en zayıf olanlar köpeklere atılıyor, uygun bulunanlar kendilerine

tamamen ulusa yönelik, kusursuz bir eğitim verecek olan dadılara teslim ediliyordu.

Ti-tom ise, yangından sonra, Fuchs'un yardımı sayesinde yörenin iyiliksever ailelerinden biri tarafından saklanma şansına sahip olmuştu. Ancak hâlâ aranıyordu ve kuşkusuz bunun nedeni de diğer Avusturyalı çocuklara benzemiyor oluşuydu.

Ona sahip çıkmış olan Juste ailesi, günün birinde onu sevindirmek için Ti-tom'a, Krugerlerin dükkânından satın aldıkları meşhur çikolatalardan verdi. Çocuğun gözünün önüne bir an için Elias Ein'ın yüzü geldi ve içini derin bir hüzün kapladı çünkü yaşlı bilgeyi hatırlayınca onu bir daha asla göremeyeceğini de anlamış oldu.

Fuchs'un aracılığıyla Ti-tom, Marika'yla arada sırada yazışabiliyordu. Eğer kader ve siyaset başka türlü istemezse bu ikisi günün birinde yeniden birbirlerini görebilirlerdi belki.

Ti-tom, bütün bunların bir an önce bitmesi için dua ediyordu. Her şeyin nasıl başlamış olduğunuysa merak ediyordu. Kim zaman belleğindeki tarihin başka türlü olduğuna dair bir hisse kapılıyordu ama bu, anılarında çok gerilerde kalmış bir şeydi şimdi.

Şu anda o da unutmuştu, hepimizin unutmuş olduğu gibi.

Ülkenin yiğitçe vermekte olduğu mücadelenin çok uzun sürmeyeceğini, iktidardakilerin artık dışarıdaki düşmanların hakkından gelmek üzere olduklarına inandığını öğrendi. Ondan sonraysa bin yıllık mutluluğun başlayacağını...

Bu yüzden de Ti-tom, gizlendiği bu evde kurtuluşu bekliyordu. Başının üzerinde uçmakta olan uçakların, kendi yok oluşuna doğru koşmakta olan bu vahşet dünyasını paramparça etmesi için dua ediyordu.

Bu savaşın sonu elbet gelecekti ve Thomas da ondan sağ çıkmaya, yaşamın güzelliklerinin tadını çıkarmaya kararlıydı.

Fuchs ise aylar içinde onun büyümesine tanık oldukça bu çocuğun umut taşıdığını, daha da ötesi bu çocuğun bir vaat olduğunu fark ediyordu.

*

Tutuklanmasından kısa süre sonra Bilge Elias'ın evi yıkıldı. Ti-tom yıkıntıların arasına süzülerek Viyana'daki ailesinden gelmiş olan eski mektupları buldu. Bu aileden de hiçbir yaşam belirtisi çıkmıyordu. Bütün üyeleri ya kaçmış ya da tutuklanmış olmalıydı.

Yerde hurdaların arasında, Elias'a ait olan bir not defterine rastladı. Şöyle yazmıştı: "Tanrı benim yanımda mı değil mi bilmiyorum ama inancım var. Yakında bütün bunları tarihten sileceğim. Onun bana yüklediği görev bu. Böylece dünya saflığına kavuşacak, masumiyetini geri kazanacak ve unutacak."

Ti-tom, yine yıkıntıların içinden eski patronunun müzik kutusu ile koleksiyonuna ait olan bir de kitap bulup çıkardı.

İçeriği yangın sırasında sonsuza dek yitip gitmiş olan müzik kutusu küçük müziğini çalarak zamanı aşmaya devam ediyordu. Bu bir anlamda Elias'ın Ti-tom'a mirası gibiydi; çocuk da bu kutuyu uzun yıllar boyu saklayacaktı.

Alevlerden kurtulmuş olan kitapsa *Gulag Arşipeli* idi.

Daha sonraları Thomas, her nedense zihnine sonsuza dek kazınacak olan bir cümlenin altını çizecekti:

Keşke gerçekten bir yerlerde sinsice kötü edimleri yapan kötü insanlar olsaydı da onları bir araya toplayıp yok etmek yetseydi...

Ama iyi ile kötü arasındaki çizgi her insanoğlunun yüreğinden geçiyor. Kendi yüreğinin bir parçasını yok etmeyi kim ister ki?

*

Gözlerimi kapatıyorum ve hep aynı şeyler zihnime işkence ediyor: raylar üzerindeki trenlerin sesleri, konvoylar, marşandiz vagonları, Polonya ve Macaristan kışlarının karı, soğuğu, unutuşun dipsiz kuyusuna düşen ilk taş.

Muhaliflerin, Çingenelerin, eşcinsellerin, direnişçilerin listeleri... Kırmızı afişler... İhbarlar... İdam mangasının karşısında ayakta duran babanın kollarındaki çocuğuna bakışı... Göğe uzattığı parmağı... Kafamın içindeki bu uğultu...

Öleceğim. Ve ruhum bedenimi terk ettikten sonra bile, insanlara neler yapabileceklerini asla unutmamaları için sonsuza dek yalvaracak.

Bütün bunların arşivlerin büyük, ıssız dolambaçları içinde yitip gideceği o gün yaklaşıyor.

Dünyanın düzeni bu.

Bizim yüzümüzden çocuklarımızın çocuklarının artık hiçbir şeyi hatırlamayacakları o sabah gelip çattığında biz nerede olacağız? Çünkü o an, sinsice gelip yaşamın içine girecek.

Ve o gün, işte o gün, benden geriye kalmış olan ne varsa gidip Normandiya'nın beyaz sahillerinde başıboş dolaşarak hatırlayacak, martıların kasvetli ötüşlerini, ıssız ve soğuk kumlara çarpan dalgaların sesini dinleyecek.

Dino Buzzati'ye Colombre *adlı kitabındaki*
"Zavallı Küçük Çocuk" öyküsü için saygıyla
21 Nisan 2002'nin anısına